

2015

FATİH PROJESİ ALGI ÇALIŞMASI

YENİLİK ve EĞİTİM
TEKNOLOJİLERİ GENEL
MÜDÜRLÜĞÜ

T.C.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

YENİLİK ve EĞİTİM TEKNOLOJİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

FATİH PROJESİ ALGI ARAŞTIRMASI

Araştırmacılar

Dr. ATILLA DEMİRBAŞ

Dr. CEMALETTİN MADEN

MURAT SAYIN

ANKARA, 2015

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇİNDEKİLER	i
SUNUŞ.....	ii
ÖZET	iii
TABLOLAR LİSTESİ	v

BÖLÜM I

GİRİŞ	
1.1. Problem	1
1.2.Yurtdışında Yapılan Çalışmalar	3
1.3.Türkiye’deki Durum.....	8
1.4. FATİH Projesi	19
1.5. Araştırmanın Amacı	31
1.6. Araştırmanın Önemi	33
1.7. Araştırmanın Sınırlılıkları	33

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. İlgili Araştırmalar	34

BÖLÜM III

3.1. Araştırmanın Modeli	43
3.2. Evren ve Örneklem	43
3.3.Verİ Toplama Araçları	43
3.4.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	44

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

4.1.Araştırma Kapsamındaki Öğretmenlere Ait Bilgiler.....	45
4.2. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanımı.....	52
4.3. Öğretmenlerin FATİH Projesi ve Bileşenleri Hakkındaki Bilgileri.....	72

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

SONUÇLAR	116
ÖNERİLER	120
KAYNAKÇA	121
EKLER	125

SUNUŞ

Teknolojinin hızla gelişmesi insanoğluna sayısız fırsatlar sağlarken teknolojiden yararlanabilmek için eğitim açısından daha donanımlı bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Ülkeler bilişim teknolojilerinden yararlanarak 21. Yüzyılda vatandaşlarını daha donanımlı hale getirmeye çalışmaktadırlar. Ülkemiz açısından teknoloji alanındaki en önemli yatırımlardan bir tanesi FATİH Projesidir. Bu projenin temel hedeflerinden bir tanesi de fırsatları artırmaktır. Burada fırsat herhangi bir nedenle bilişim teknolojilerinden yararlanamayan nüfusa bilişim teknolojilerine ulaşmalarını sağlamaktır.

FATİH Projesinin nasıl algılandığını saptamaya yönelik bu araştırma Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Eğitim Teknolojileri Geliştirme ve Projeler Daire Başkanlığı tarafından belirlenen araştırma konularından bir tanesidir.

Araştırmanın FATİH Projesinin işleyişine katkı sağlayacağına inanıyorum. Araştırmanın verilerinin sağlanmasında değerli katkılarından dolayı öğretmenlere, araştırmayı gerçekleştiren Dr. Atilla DEMİRBAŞ, Dr. Cemalettin MADEN ve Murat SAYIN’a araştırmanın koordinesini gerçekleştiren Eğitim Teknolojileri Geliştirme ve Projeler Daire başkanı Mustafa Hakan BÜCÜK’e teşekkür ederim.

Dinçer ATEŞ
Genel Müdür

ÖZET

Bu araştırmanın amacı FATİH Projesinin öğretmenler tarafından nasıl algılandığını tespit etmektir.

Bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma verileri Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Eğitim Teknolojileri Geliştirme ve Projeler Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan anketle sağlanmıştır. Katılımcılara kapalı ve açık uçlu sorular sorulmuştur. Araştırma ortaöğretim kurumlarında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri internet üzerinden sağlanmıştır. Hazırlanan veri toplama aracı Survey Monkey web sayfası üzerinden (<https://tr.surveymonkey.com/r/arastirmafatih>) 13 Nisan ve 14 Mayıs 2015 tarihleri arasında erişime açık tutulmuştur. Araştırmaya 24170 öğretmen katılmıştır.

Elde edilen veriler SPSS programında çözümlenmiştir. Araştırmada kişisel bilgilerin analizinde yüzde ve frekans görüşlerin belirlenmesinde aritmetik ortalama, standart sapma ve görüşler arasında fark olup olmadığının tespit edebilmek amacıyla t-testi ve kay kare testi kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenler bilişim teknolojilerini kullanmada ve bilişim teknolojilerini derslerde kullanmada kendilerini “Kısmen” yeterli bulmaktadırlar. Öğretmenlerin bir gün içerisinde internette en çok 31-60 dakika arasında zaman geçirdikleri (%36,2) anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin %45,6’sına göre okullarında 13-24 ay arasında etkileşimli tahta bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %5,6’sı etkileşimli tahtayı hiç kullanmamıştır. Öğretmenlerin %23,2’si konularla ilgili hazırladıkları sunuları (video, powerpoint, ofis belgeleri vb.) öğrencilere izlettirmek amacıyla etkileşimli tahtayı kullanmaktadır. Etkileşimli tahtadaki bilgilerin öğrenciler tarafından kayıt altına alınmasında %54’le “defterlerine yazıyorlar” maddesi ilk sırada yer almaktadır. Öğretmenlerin %55,9’u etkileşimli tahtayı etkin olarak kullandığı düşüncesindedir. Coğrafya öğretmenlerinin %71,2’sinin etkileşimli tahtayı etkin olarak kullanabilmeleri dikkat çekicidir. Etkileşimli tahtayı hiç kullanmayan ya da yeterince kullanmadığını düşünen öğretmenler bunun en büyük nedeni olarak Eğitim Bilişim Ağı’nda kullanabilecekleri derslerine uygun yeterince içeriğini olmadığını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin %80,4’ü FATİH Projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılmıştır. %81,0’ne tablet bilgisayar verilmiştir. Öğretmenlerin %60,9’u Eğitim Bilişim Ağı’nı genel olarak bilmektedir. Öğretmenlerin FATİH Projesine yönelik algılarında tablet bilgisayarla ilgili bazı çekincelere sahip oldukları, etkileşimli tahtayı ise bir öğretim aracı olarak benimsedikleri ifade edilebilir.

TABLOLAR LİSTESİ		
TABLO 1.1.	En son kullanım zamanına göre bireylerin* bilgisayar ve internet kullanım oranları	- 11 -
TABLO 1. 2.	Son üç ay içinde bireylerin yaş grubuna göre bilgisayar ve internet kullanım oranları	- 13 -
TABLO 1. 3.	Son üç ay içinde bireylerin eğitim durumuna göre bilgisayar ve internet kullanım oranları	- 14 -
TABLO 1.4.	Hanelerde bilişim teknolojileri bulunma oranı	- 15 -
TABLO 1. 5.	Bilgi toplumu istatistikleri, 2012-2014	
TABLO 1.6.	Hanelerde internet erişim oranı	- 15 -
TABLO 1.7.	İnternete erişim imkânı olmayan hane oranları ve nedenleri	- 16 -
TABLO 1.8.	Fatih projesi birinci fazda kurumlara göre takılan etkileşimli tahta ve dağıtılan tabletlerin dağılımı	- 26 -
TABLO 4.1.	Araştırmaya katılanların cinsiyete göre dağılımı	- 45 -
TABLO 4.2.	Öğretmenlerin görev dağılımı	- 45 -
TABLO 4.3.	Öğretmenlerin branşlara göre dağılımı	- 46 -
TABLO 4.4.	Öğretmenlerin yaş gruplarına göre dağılımları	- 46 -
TABLO 4.5.	Öğretmenlerin hizmet yıllarına göre dağılımları	- 47 -
TABLO 4.6.	Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların dağılımı	- 47 -
TABLO 4.7.	Öğretmenlerin görev yaptıkları illerin dağılımı	- 48 -
TABLO 4.8.	Öğretmenlerin görev yaptıkları okulun bulunduğu yer	- 50 -
TABLO 4.9.	Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların öğrenci sayılarının dağılımı	- 51 -
TABLO 4.10.	Öğretmenlerin görev yaptıkları okullardaki öğretmen sayıları	- 51 -
TABLO 4.11.	Öğretmenlerin internet kullanım amaçları	- 52 -
TABLO 4.12.	Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre interneti kullanma durumları	- 53 -
TABLO 4.13.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre internet kullanma durumları	- 54 -
TABLO 4.14.	Öğretmenlerin internete girmek için hangi araçları ne sıklıkta kullandıklarının dağılımı	- 56 -
TABLO 4.15.	Öğretmenlerin cinsiyetine göre internete girmek için kullandıkları araçlar ve bunları hangi sıklıkta kullandıklarının dağılımı	- 57 -
TABLO 4.16.	Öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanmada kendilerini ne düzeyde yeterli bulduklarının dağılımı	- 58 -
TABLO 4.17.	Öğretmenleri branşları itibarıyla bilişim teknolojilerini kullanmadaki yeterlilikleri	- 59 -
TABLO 4.18.	Öğretmenlerin cinsiyetine göre bilişim teknolojilerini kullanmada kendilerini yeterli bulma düzeyleri	- 60 -
TABLO 4.19.	Öğretmenlerin yaş gruplarına göre kendilerini BT kullanmada yeterli görme düzeyleri	- 61 -
TABLO 4.20.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre BT kullanımında kendilerini yeterli görme düzeyleri	- 61 -
TABLO 4.21.	Öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne göre bilişim teknolojilerini kullanmada kendilerini ne düzeyde yeterli buldukları	- 63 -
TABLO 4.22.	Öğretmenlerin fatih projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılma durumlarına göre bilişim teknolojilerinin kullanımında kendilerini ne düzeyde yeterli buldukları	- 64 -
TABLO 4.23.	Öğretmenlerin bilişim teknolojilerini derslerde kullanımı konusunda kendilerini ne düzeyde yeterli buldukları	- 65 -
TABLO 4.24.	Öğretmenlerin branşları itibarıyla bilişim teknolojilerini derslerde	- 65 -

	kullanmadaki yeterlikleri	
TABLO 4.25.	Öğretmenlerin cinsiyete göre bilişim teknolojilerini derslerde kullanmada kendilerini yeterli görme düzeyleri	- 67 -
TABLO 4.26.	Öğretmenlerin yaşlarına göre BT'yi derslerinde kullanma yeterlilik durumları	- 67 -
TABLO 4.27.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre bt'yi derslerinde kullanma yeterliliği	- 68 -
TABLO 4.28.	Öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne göre bilişim teknolojilerini derslerde kullanma yeterlilikleri	- 69 -
TABLO 4.29.	Öğretmenlerin bir gün içerisinde ortalama olarak internette geçirdikleri süre	- 70 -
TABLO 4.32.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre bir günde internette harcadıkları sürenin dağılımı	- 72 -
TABLO 4.33.	Öğretmenlere göre okullarında ne kadar süredir etkileşimli tahta bulunduğu dağılımı	- 72 -
TABLO 4.35.	Öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne göre etkileşimli tahta kullanma durumları	- 73 -
TABLO 4.36.	Öğretmenlerin etkileşimli tahtayı hangi amaçlar için ne sıklıkta kullandıklarının dağılımı	- 75 -
TABLO 4.37.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre derslerinde etkileşimli tahtayı hangi amaçlar için ne sıklıkta kullandıklarının dağılımı	- 77 -
TABLO 4.38.	Öğretmenlerin öğrencilerin etkileşimli tahtadaki bilgileri nasıl kayıt altına aldıklarına dair görüşleri*	- 80 -
TABLO 4.39.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre öğrencilerin etkileşimli tahtadaki bilgileri nasıl kayıt altına aldıklarının dağılımı	- 81 -
TABLO 4.40.	Öğretmenlerin etkileşimli tahtayı yeterince kullanıp kullanmadıklarına dair görüşleri	- 82 -
TABLO 4.41.	Görev yapılan okul türüne göre öğretmenlerin etkileşimli tahtayı yeterince kullanabilme durumları	- 82 -
TABLO 4.42.	Öğretmenlerin branşlara göre etkileşimli tahtayı yeterince kullanabilme durumları	- 83 -
TABLO 4.43.	Etkileşimli tahtayı hiç kullanmayan ya da yeterince kullanmadığını düşünen öğretmenlere göre etkileşimli tahtayı kullanmaktan alıkoyan neden / nedenler.	- 85 -
TABLO 4.44.	Tablo etkileşimli tahtayı hiç kullanmayan ya da yeterince kullanmadığını düşünen öğretmenlerin cinsiyete göre kullanmama nedenleri	- 86 -
TABLO 4.45.	Öğretmenlerin fatih projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılma durumları	- 87 -
TABLO 4.46.	Öğretmenlerin çalıştıkları kurumlara göre fatih projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılma durumları	- 87 -
TABLO 4.47.	Öğretmenlerin branşlara göre fatih projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılma durumları	- 88 -
TABLO 4.48.	Öğretmenlerin fatih projesi eğitimde teknoloji kullanım kursunun süresi hakkındaki görüşleri	- 90 -
TABLO 4.51.	Görev yapılan okul türüne göre fatih kursunun derslerinde bilişim teknolojilerini kullanmalarında öğretmenlere sağladığı katkı	- 92 -
TABLO 4.52.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre fatih kursunun derslerinde bilişim teknolojilerini kullanmada sağladığı katkı	- 93 -
TABLO 4.53.	Öğretmenlere göre fatih projesi eğitimde teknoloji kullanım kursunun	- 94 -

	verimli geçmeme nedenleri	
TABLO 4.54.	Öğretmenlerin fatih projesi kapsamında kendilerine tablet verilme durumu	- 95 -
TABLO 4.55.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre kendilerine fatih projesi kapsamında tablet verilme durumu	- 95 -
TABLO 4.56.	Öğretmenlerin fatih projesi kapsamında kendilerine tablet verilme durumuna göre kendilerini bilişim teknolojileri kullanmada yeterli görme düzeyleri	- 96 -
TABLO 4.57.	Tablet verilme durumuna göre öğretmenlerin BT'yi derslerinde kullanmalarında kendilerini ne düzeyde yeterli buldukları	- 97 -
TABLO 4.58.	Öğretmenlerin fatih projesi kapsamında derslerine girdikleri öğrencilere tablet verilip verilmediğine dair görüşleri	- 97 -
TABLO 4.60.	Görev yapılan okul türüne göre öğretmenlerin eğitim bilişim ağını (EBA) bilme durumları	- 98 -
TABLO 4.62.	Okulun bulunduğu yere göre öğretmenlerin eğitim bilişim ağını bilme durumu	- 101 -
TABLO 4.63.	Öğretmenlerin kıdemlerine göre eğitim bilişim ağını bilme durumu	- 101 -
TABLO 4.64.	Öğretmenlerin ne kadar süredir eğitim bilişim ağını (EBA) kullandıklarının dağılımı	- 102 -
TABLO 4.65.	Öğretmenlerin eğitim bilişim ağını hangi amaçlar için kullandıklarının dağılımı	- 102 -
TABLO 4.66.	Öğretmenlerin fatih projesi bileşenlerini ne kadar önemli bulduklarının dağılımı	
TABLO 4.67.	Öğretmenlerin yenilik ve eğitim teknolojileri genel müdürlüğü tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen Avrupa Birliği destekli E-TWİNNİNG faaliyetine katılım durumları	- 105 -
TABLO 4.68.	Öğretmenlerin yenilik ve eğitim teknolojileri genel müdürlüğü tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen Avrupa Birliği destekli İTEC projesine katılım durumları	- 106 -
TABLO 4.70.	Öğretmenlerin etkileşimli tahta ile ilgili algı düzeyi	- 110 -
TABLO 4.71.	Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre fatih projesine ilişkin algı ortalama puanları ve t-testi analizi	- 112 -
TABLO 4.72.	Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkileşimli tahta ile ilgili algı ortalama puanları ve t-testi analizi	- 112 -
TABLO 4.73.	Öğretmenlerin görev değişkenine göre fatih projesine ilişkin algı ortalama puanları ve t-testi analizi	- 113 -
TABLO 4.74.	Öğretmenlerin görev değişkenine göre etkileşimli tahta ile ilgili algı ortalama puanları ve t-testi analizi	- 113 -
TABLO 4.75.	Araştırmaya katılanların kıdem değişkenine göre fatih projesine yönelik algılarıyla ilgili olarak grupların verdikleri cevapların varyans analizi ve scheffe testi sonuçları	- 114 -
TABLO 4.76.	Araştırmaya katılanların kıdem değişkenine göre etkileşimli tahtaya yönelik algılarıyla ilgili olarak grupların verdikleri cevapların varyans analizi ve scheffe testi sonuçları	- 115 -

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.2. Problem

Teknoloji son dönemlerde hayatımızda köklü ve önemli değişikliklere neden olmuştur. İş hayatından, haberleşmeye, bankacılıktan alışverişe, iletişimden dinlenmeye, eğlenmeye kadar hayatımızı etkileyen birçok değişiklikler olmuştur. 21.yüzyıl bilgi, beceri iletişim, yaratıcılık, öğrenmeyi öğrenme, bilişim teknolojileri yeterliği, sosyal beceriler ve iş piyasasının gerektirdiği yeterlikler açısından insanların daha donanımlı olmalarını gerektirmektedir. Teknoloji hayatımızı kolaylaştırırken diğer yandan kendisini kullanabilmek için daha fazla yeterlikler istemektedir. Telefonla görüşmek kolay bir faaliyet olmasına rağmen internet üzerinden mesajlaşabilmek için bir takım bilgi ve becerilere sahip olmak gerekmektedir. Teknoloji bireyleri toplumsal hayatın içine daha çok sokmadır. Medya tekeli kırılmıştır. İnsanlar kendi medyalarını oluşturabilmektedirler.

Gelişmiş ülkeler bilginin öneminin farkına vararak politikalarını bu yönde belirlemeye başlamışlardır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinde görülen hızlı gelişme, İnternetin gelişimi ve hızla yayılması ülkelerin ekonomisini, ticaretini, eğitimini, politikasını ve başka birçok alanını etkilemiş, ülkeleri ortaya çıkan yenisidünya düzenine uyum sağlamaya zorlamıştır. Başka bir deyişle, ülkeler, her alanda değişim ve yenilik yapacak iddialı ve gerçekçi atılımlar ile küresel rekabette yerini almak durumunda kalmıştır. Birçok ülke, bu atılımları çeşitli alanlarda oluşturdukları projeler ile gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

Günümüz dünyasında eleştirel düşünce, etkin problem çözme ve bilgisayar okuryazarlığı gibi yeterlikleri sahip olmadan diploma sahibi olmak bir anlam ifade etmemektedir. Bugünün ekonomileri daha hizmete yönelik, daha bilişim teknolojilerine dayalı ve bu nedenle daha çok bilgisayar becerisine sahip olmayı gerektirmektedir. Bilgisayar okuryazarı olmak artık çalışma hayatında başarının ön koşullarından biridir. Kaliteli bir eğitimin gençleri bu tür becerilerle donatması gerekmektedir.

Teknolojinin önemli etkilerinden birisi de eğitim alanında yaşanmaktadır. Teknolojinin birçok şekli sınıflarda öğretmen ve öğrenciler tarafından kullanılmaktadır. Bilgi İletişim Teknolojisi (BİT) her geçen gün gelişmekte ve eğitim sektörü için yeni uygulama

alanları yaratmaktadır. Etkileşimli tahta, tablet bilgisayar, doküman kamera gibi birçok elektronik cihaz sınıflarda kullanılmaktadır.

Teknoloji insanlara yeni fırsatlar sunarken diğer yandan bir takım insanların ona ulaşabilmesi ve kullanabilmesi zor ya da imkânsız olmaktadır. Teknolojiye ulaşan ve kullananlar ile buna ulaşamayıp ve kullanamayanlar arasındaki fark dijital uçurum olarak isimlendirilmektedir. Dijital uçuruma gelişmiş ülkelerde bile rastlanabilmektedir.

BİT'nin son yirmi yıldır okullarda yaygınlaşmasıyla birlikte öğrenme ve öğretme süreçleri politikacılar, araştırmacılar ve diğer eğitim paydaşları tarafından araştırılmaktadır. Buradaki temel soru bilgi iletişim teknolojilerinin okullara etkisi nedir? Buna cevap olarak da BT'nin öğrencilerin davranışları, motivasyonları, güvenleri, katılımları açısından olumlu olduğu literatürde ifade edilmektedir.

Avrupa Birliği tarafından hayat boyu öğrenmeyle ilgili olarak belirlenen sekiz yeterlikten birisi de bilişim iletişim teknolojileri yeterliği ya da dijital yeterliktir. Çalışma, boş zaman değerlendirme, iletişim kapsamında güvenli, eleştirel ve yaratıcı olarak bilgi iletişim teknolojilerinin kullanımını kapsamaktadır. Ancak, teknoloji, bir okulda önemli bir değişime neden olmak için gerekli, fakat yeterli değildir. Teknolojinin okullara entegre edilmesinde en önemli etken öğretmendir. Öğretmenin katılımı olmaksızın, öğrenciler mevcut teknolojiyen kendi başlarına faydalanamazlar.

Öğretmenlerin BİT'nin öğrenme öğretme süreçlerine dâhil olmasında kritik görevleri vardır. Öğretmenler, eğitimde BİT'nin etkili kullanımı için rehberlik yapma, öğrencilere yardım etme ve yol gösterme gibi rolleri etkin biçimde yerine getirmelidirler. Öğretmenlerin kişisel ve mesleki ortamlarda bilgi iletişim teknolojilerini nasıl algıladıkları ve kullandıkları çalıştıkları toplumsal ve kültürel çevreden etkilenmektedir. (Projeler Koordinasyon Merkezi, 2008) Sınıflarda öğretmenlerin kullanımı için birçok teknolojik imkânların sunulmasına rağmen öğretmenlerin bunların tümünden yararlanmadıklarını gösteren birçok araştırmaya rastlanmaktadır. Avrupa Birliği tarafından gerçekleştirilen ICT in Schools Survey araştırmasında öğretmenlerin bilgisayarları dersten daha çok ders materyali hazırlamak için kullandıkları, meslektaşlarıyla ve velilerle iletişim sağlamakta da bilgisayarları kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Amerika'da National Center for Educational Statistics tarafından yapılan bir araştırmada 3000 katılımcının yarısından azı teknolojiyi ders sırasında

kullandıklarını ifade ederken diğer katılımcılar daha fazla idari işler için bilgisayar kullandıklarını ifade etmişlerdir. Literatürde öğretmenlerin derslerine bilişim teknolojilerini entegre etmelerine mani olan etmenler olarak erişim, vizyon, inanç, zaman ve profesyonel gelişim sayılmaktadır.

BİT'nin bir okuldaki diğer önemli bir rolü kültürel, sosyal ve meslekîdir. BİT'nin kültürel, sosyal ve profesyonel rolleri, tüm paydaşlar (öğrenciler, öğretmenler, yöneticiler ve veliler) için internet ve CD ortamlarında var olan çok miktarda bilgi kaynakları ve hizmetlerin etkili kullanımıyla yerine getirilmektedir.

İnternete bağlı bir okul, yerel olarak (örn. Bir topluluk içinde), ulusal ve uluslararası düzeyde iletişim yönünden desteklenebilmektedir. Farklı ülkelerden öğrencileri ve öğretmenleri bir araya getiren eğitim projeleri, öğrencilerin ve öğretmenlerin ufuklarını; onların diğer kültürlerden insanlarla etkileşime girmelerine izin vererek ve grup çalışmalarını ve sosyal etkileşimlerini teşvik ederek genişletebilirler (Temel Eğitim Programında Bilgi Teknolojisi Sınıflarının Etki Araştırması, Ankara, 2004).

Bilgisayar ağıları öğretmenler için, dünyadaki okullardan akranlar arasında bağlar kuracak bir eğitim ortamı sağlar. Öğretmenler, aynı durumlarda meslektaşları ile kendi deneyimleri, problemleri ve ilgi duydukları konuları paylaşarak, daha fazla avantajlar sağlayabilmektedirler. Öğretmenlere çalışma ortamlarında Meslekî gelişimleri için internet üzerinden yürütülebilen hizmet içi kurslar yeni olanaklar sağlamaktadır.

1.3. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanımında dünya uygulamalarına bakıldığında ise, pek çok ülkenin bu yönde çalışmalar başlattığı ya da daha önceden başlatılan çalışmalar içinde oldukları görülmektedir.

Wagner (2005)'e göre gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin eğitimde kullanımıyla ilgili önemli bir artış olduğu görülmektedir. Bu ülkelerde 20 yıldan fazla sürede BT'nin eğitimde kullanımı yaygınlaşmıştır. BT'nin eğitimde kullanımıyla ilgili olarak BT'nin eğitime etkisinin ne olduğu, hangi uygulama modellerinin iyi olduğu, bu uygulamalardan ne tür dersler çıkarılabileceği ve bu modellerin ne düzeyde işe yarar olduğu, bu uygulamaların maliyetinin ne kadar olduğu konularında sorulara cevap

aranmaktadır. Şu ana kadar gerçekten eğitimde BT kullanımı için yapılan yatırımların etkililiği konusunda fazla bir bilgi elde edilememiştir. BT'nin eğitimde kullanımıyla ilgili olarak gelişmekte ya da gelişmiş ülkelerde yapılan milyonlarca dolarlık yatırımlara rağmen BT'lerin maliyetine uygun biçimde eğitimde kullanılıp kullanılmadığına dair yeterli düzeyde bir veri bulunmamaktadır. Sonuçları iyide olsa kötüde olsa BT'leri geliştirmekte olan ülkelerde yaygın biçimde eğitime destek amacıyla kullanılmaktadır.

Kozma (2008)'ya göre İçinde bulunduğumuz yüzyılda, uluslararası alanda Bilişim Teknolojilerinin ekonomik, sosyal ve eğitim alanında ilerlemeye ve değişime daha çok etkisi olduğuna inanılmaktadır. Uluslararası alanda BT'nin öğrenme başarısına etkisi hakkında yapılan bilimsel çalışmalar incelendiğinde bazı araştırma sonuçları BT ve öğrenme başarısı arasında pozitif ilişki olduğunu bazı araştırma sonuçları negatif ilişki olduğunu bazı çalışma sonuçları da herhangi bir ilişki olmadığını göstermektedir. Bu sonuçlar BT ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkinin düşünüldüğünden daha karmaşık olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

BT'nin eğitimde kullanımının öğrenci başarısına etkisi birçok değişkene ve faktöre dayalı bir süreçtir. Örneğin: Bazı araştırma sonuçlarına göre bazı ülkelerde BT'nin matematik, fen bilimleri, edebiyat gibi derslerde başarıyı artırdığı gözlemlenirken bazı ülkelerde bu derslerde başarıya etkisi olmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Söz konusu araştırma sonuçları, ülkeden ülkeye, eğitim sisteminden eğitim sistemine, öğrenci sınıf düzeylerine, öğrenci ve öğretmen yeterliliklerine göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bu nedenle uluslararası araştırma sonuçları incelendiğinde BT ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki olup olmadığına dair kesin bir sonuca ulaşılamamaktadır.

Ülkelerin eğitim hedeflerinin, okul ortamlarının, eğitim koşullarının, öğretmen ve öğrenci yeterliklerinin, BT'deki gelişmelerin, vb. değişkenlerin BT'nin eğitim sistemlerine entegrasyonunu ve öğrenci başarısı üzerindeki etkisini etkilediği sonucuna ulaşılmaktadır. Doğal olarak, bir ülkenin kültürel ve sosyo-ekonomik koşulları BT'nin eğitim sistemine entegrasyonunu ve öğrenci başarısını doğrudan etkilemektedir.

Dünya üzerinde son yirmi yılda bilişim teknolojilerini sınıflara entegre etme gayretleri oldukça artmıştır. Her çocuğu bir laptop kampanyası dünya üzerinde birçok kurumun katkısıyla yürütülmektedir. 2013 yılına kadar 2.4 milyon XO tablet dağıtımı yapılmıştır. Bu tabletlerin 2 milyon kadarı Güney Amerika ülkelerinde özellikle Uruguay, Peru gibi ülkelerde

dağıtılmıştır. Peru 2007-2009 yılları arasında bu bilgisayarlardan 290.000 adet dağıtmıştır. Uruguay 2009 yılında 400.000 adet XOS laptop cihazı ilköğretim okullarına, 100.000 adedi de orta dereceli okullara dağıtmıştır. 500 bin kadarı da Afrika ülkelerine dağıtılmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Alabama Eyaletine bağlı Birmingham şehri 2008 yılında okullarda 1-8. Sınıflara devam eden 15.000 öğrenciye XO Laptop dağıtımını yapmıştır. Hindistan'ın Tamil Nadu Eyaleti 2011 yılında beş yıllık bir program çerçevesinde 6.8 milyon tablet dağıtmaya karar vermiştir. Bu programın 2 milyar dolara mal olacağı belirtilmektedir. Yine aynı ülkede bulunan Uttar Pradesh eyaleti 12.sınıf öğrencilerine dağıtılmak üzere 1,5 milyon tane tablet bilgisayar alımına 2012 yılında karar vermiştir. Pakistan'ın Pencap Eyaleti başarılı üniversite öğrencilerine 100.000 adet laptop dağıtımına 2011 yılında başlamıştır. Afrika ülkelerinden Gana'da 2012 yılında öğrencilere ücretsiz 400.000 laptop dağıtılması kampanyasına başlanmıştır. Tayland, 2013 yılında öğrenci ve öğretmenlere 1.7 milyon tablet dağıtımına başlamıştır. Ülkedeki 20 milyon haneden 6 milyonunda bilgisayar bulunması böyle bir projenin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Lübnan 2012 yılında 15.000 adet tablet bilgisayar alımı için girişimlere başlamıştır. Amerika Birleşik Devletlerinin Kaliforniya eyaleti 400.000 adet Ipad tablet dağıtımına 2013 yılında karar vermiştir.

Uruguay'ın yürüttüğü CEIBAL projesi İspanyolca karşılığı Conectividad Educativa de Informática Básica para el Aprendizaje en Línea Educational İngilizce karşılığı Connectivity to Basic Information Systems for Online Learning. Güney Amerika'da bulunan bu ülkenin nüfusu 3,5 milyon kadar olup projeye 2007 yılında başlanmıştır. Projenin amaçları içinde öğrencileri 21.yüzyılın getirdikleriyle başa çıkabilecek yeterliklerle donatmanın yanı sıra bilişim teknolojilerinden yararlanmayan ailelere bilgi iletişim desteği sağlamak da bulunmaktadır. CEİBAL projesi ülke halkı tarafından büyük ölçüde desteklenmektedir. Velilerin %94'ü projeyi desteklemektedir. Proje özel sektör ve uluslararası destekler almıştır. Ayrıca halktan projeye gönüllü destekte sağlanmıştır. 2007 yılında pilot çalışma sonrasında öğrenci devamsızlıklarının azaldığı görülmüştür. Öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin, motivasyonlarının arttığı projenin ileri dönemlerinde ortaya çıkan önemli sonuçları arasındadır.

İlköğretim düzeyinde öğrencilere 1:1 oranında tablet bilgisayar kazandıran projelerden bir tanesi de Portekiz'de gerçekleştirilmiştir. Portekiz'de 2008 yılında 6-10 yaş arası okul çocukları için 500.000 ucuz dizüstü bilgisayar projesi gerçekleştirilmiştir. 2008 yılında

başlayan bu projeye 16. yüzyıl Portekizli gezgin Macellan'ın adı verilmiştir. 2010 yılına kadar okullarda her iki öğrenci için en az bir bilgisayar erişimi yaratmak projede hedefler arasında sayılmaktadır. Projede hem bakanlık bünyesinde projenin değerlendirilmesi amacıyla Koordinasyon, İzleme ve Değerlendirme grubu oluşturmuş, hem de son değerlendirme amacıyla bağımsız araştırmacılardan oluşan bir değerlendirme grubu görevlendirilmiştir. Projenin finansmanı cep telefonu operatörleri tarafından sağlanmıştır. Projeden 1.7 milyon insan yararlanmıştır. Bu ülke nüfusunun %17'sine tekabül etmektedir. Dolaylı olarak yararlananların oranı ise %43 civarındadır. Portekiz e-dönüşüm kapsamında yeni teknolojiler, düşük maliyetli tablet bilgisayarlar, geniş bant bağlantılı internet, e-içerik ve eğitim ve teknik destek içeren bu projeye vatandaşlarının yeterliklerini artırmak için başlamıştır. Projenin başlangıcında ülkedeki dijital uçurumu kapatması hedeflenmiştir. Portekiz'de 2006 yılında hanelerin %45'inde bilgisayar bulunurken, 2010 yılında bu rakam %60'a ulaşmıştır. Geniş bant internet kullanımı 2006 yılında %53, 2010 yılında ise %83'e ulaşmıştır. Proje sayesinde Portekiz'de bilgisayar kullananların oranı oldukça artmıştır.

Avrupa birliği ülkeleri arasında 11-74 yaş arasında 2007-2010 yılları arasında bilgisayar kullananların oranı açısından Portekiz birinci sırada yer almıştır. Küresel rekabet edebilirlik açısından teknoloji okuryazarlığı açısından Portekiz 2010- yılında 31. sırada iken 2011 yılında 19. sıraya gelmiştir. 2011 proje değerlendirme raporuna göre, Portekiz, 2008 projesi sonrası PISA sonuçlarında öğrenci başarısı ortalamasında 20 puan artış göstermiştir. Projenin başarısı üç temel etmenle ilişkilendirilmiştir; Hükümetin liderlik rolü üstlenmesi, devlet ve özel kurumların işbirliği ve teknolojiden öte farklı program ve desteklerin sunulması.

http://siteresources.worldbank.org/EDUCATION/Resources/WorldBank_eSchoolProgramPortugal.pdf

Amerika Birleşik Devletleri'nde okullardaki hızlı internete erişim neredeyse % 95 gibi yüksek bir orana ulaşmış olup, yine bu çalışmaya göre, öğrenci başı bilgisayarda her dört öğrenciye bir bilgisayar düşecek konuma gelmiştir. İlk ve orta dereceli okulların hepsinde (%100) öğretim amaçlı bilgisayar ve internet bağlantı hizmeti mevcuttur. Bu çalışmaya göre, her bir sınıfa, yaklaşık olarak 3 adet internet bağlantılı bilgisayar düşmektedir. Ayrıca; Kişisel bilgisayar teknolojilerinin yanı sıra % 75 civarında bir oranda okullarda etkileşimli tahtanın da mevcut olduğu tespit edilmiştir. “Maine Her Öğrenciye Bir Bilgisayar Projesi”nde Güz

2002 döneminde başlamak üzere orta öğretim kurumlarında birebir dizüstü bilgisayar programı başlatılmıştır. Dizüstü bilgisayarları sınıflara ve orta öğretim programına entegre edebilmeleri için okullara ve öğretmenlere teknik destek ve profesyonel gelişim imkanları sağlanmıştır. Programın uygulanmasından 5 yıl sonra yapılan incelemelerde öğrencilerin Yazarlık becerileri sınavındaki sonuçların 2005 yılındaki ortalama değerinin 2000 yılındaki ortalama değerinden 3,44 puan daha fazla olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin % 70'i, dizüstü bilgisayar programının öğrenimlerini geliştirmeye yardımcı olduğunu düşünmüşlerdir. Öğretmenlerin görüşleri de benzer profiller sergilemektedir. “North Carolina Birebir Öğrenme Teknolojisi Girişimi”nde projeye katılan çoğu katılımcının teknoloji altyapısının gelişiminden memnun kaldıklarını göstermiştir. Öğretmen ve öğrenci tutumları ve görüşleri genel itibariyle pozitiftir. Daha gelişmiş teknoloji becerilerine sahip olan öğretmenlerde daha pozitif tutum ve görüşlerin ortaya çıktığı görülmüştür. Öğrenciler, bilgisayarın daha organize olmalarına yardımcı olduğu, ödevlerini gözden geçirmede ve düzenlemede faydalı olduğu ve benzeri katkılarının bulunduğunu düşünmüşlerdir. Projedeki uygulamaya göre öğretmenler zamanla, dizüstü bilgisayarları öğretim amaçlı olarak gittikçe daha sık kullanmaya başlamışlardır. Projede sorulan soruya cevap olarak hem öğretmenler hem de öğrenciler, öğrencilerin derse olan katılımlarında bir artış olduğunu belirtmişlerdir. Tüm katılımcılar dizüstü bilgisayar projesinin 21. Yüzyıl becerilerinin gelişmesine yardımcı olduğunu düşünmektedirler.

Dünyada birçok ülke sayısal eşitsizliği azaltmak için çeşitli politikalar üretmektedir. İngiltere gibi dünyanın kalkınmış bir ülkesinde bile bu tür politikalara rastlanmaktadır. 2009 yılında evlerinde bilgisayarı olmayan 270.000 aileye bilgisayar ve internet desteği sağlanmıştır. Bilgisayarı ve interneti olmayan çocukların sınavlarda başarılarının düşük çıkmasından hareketle 300 milyon sterline mal olan bu proje gerçekleştirilmiştir. Bilgisayar ve internetin öğrencilerin girdikleri GCSE General Certificate of Secondary Education sınavında 2 basamaklık bir puan artışı sağlayabilecekleri ifade edilmektedir. Ailelerin de bilgisayar ve internet vasıtasıyla hem okullarla olan iletişimlerini artırabilecekleri hem de kendilerini geliştirmek için de bilgisayarları kullanabilecekleri düşünülmektedir. (<http://shareit.yhgf.net/nlincs/edcblog/2010/01/free-laptops-and-broadband-for-270000-families-dcsf-press-release/>)

Güney Kore’de KERIS (Korea Education and Research Information Systems) kuruluşu bünyesinde okul kitaplarının elektronik hale çevrilmesi ve tüm öğrencilere tablet

PC'ler içinde dağıtılması planlanmıştır. Soe ve Lee (2012) tarafından yapılan araştırmada dijital ders kitapları kullanan gruptaki öğrencilerin derslere karşı tutumlarını arttırdığı görülmüştür.

Arjantin'de bu alanda en önemli proje 750,000 ABD doları bütçeli olan “Conectar Igualdad” projesidir. Bu proje başladıktan kısa bir süre sonra yalnızca teknoloji odaklı bir proje olmaktan çıkarılarak pedagojik ve sosyal amaçları olan bir projeye dönüştürülmüştür. Projede; devlet okullarındaki eğitimi iyileştirerek katılımı arttırmak, sayısal uçurumu kapatmak ve ülke genelinde yararlanılabilecek sayısal katılım (sosyal inclusion) politikası oluşturmak amaçlanmıştır. Projede resmi rakamlara göre Kasım 2011 tarihine kadar 1.371.739 netbook öğrencilere ve öğretmenlere dağıtılmıştır (Conectar Igualdad, Presidencia de la Nacion, 2011). Donanım ve yazılım seçimi bir kurum tarafından yapılırken, donanım güvenliğinden ve bakımından bir başka kurum, öğretmen eğitiminden bir başka kurum sorumludur (Zapata, 2010). Proje kapsamında öğrenci ve öğretmenlere netbooklar verilmesinin yanı sıra okullara ve her sınıfa internet bağlantısı da kurulmuştur. Proje, öğretmenlerin yetiştirilmesini de kapsamaktadır. Bu bağlamda ulusal ve bölgesel eğitim etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Eğitimler çevrimiçi ve bazı yüz yüze eğitimler biçiminde yapılmıştır.

Avrupa'nın küçük ülkelerinden biri olan Makedonya 2006 yılında her çocuğa bir bilgisayar kampanyası başlatmıştır. Ekonomik kaynakları sınırlı olan bu ülke dizüstü bilgisayarların fiyatlarının en az 175 dolar olması ve bu bilgisayarların korunmalarının zor olması gibi nedenlerle masaüstü bilgisayarları tercih etmiştir. Masaüstü bilgisayarın her birinden özel cihazlarla yedi öğrenci yararlanabilmektedir. 20.000 tane masaüstü bilgisayar ve 160.000 tane özel cihaz satın alınmıştır. İkili öğretimde toplam 360.000 öğrenci bilişim teknolojilerinden yararlanabilmektedir.

1.4. Türkiye'deki Durum

Çağımızda okuma, yazma bilen, aritmetik bilgileri olan kişileri tanımlamakta kullanılan eğitimli insan tanımı değişmiştir. Bugün bilgi toplumunda eğitimli insan, kendisi ile ilgili gelişmeleri ve değişimleri takip edebilen, hayata uygulayan, sorgulayan, gelişime açık, bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif olarak kullanabilen bir kişi anlamına gelmektedir (Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi, 2009).

Günümüzde, bireylerin sosyal ve ekonomik başarısı, teknolojiyi akıllı bir biçimde kullanmalarına bağlıdır. Bu nedenle, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı'nın (OECD) yayınladığı bir rapora göre, ülkelerin çoğu, yüksek kalitede öğrenme ve öğretim hizmeti sağlamak, bireyleri modern toplumun gerekliliklerine göre donatmak ve onların sosyal ve ekonomik başarıları için okullara önemli ölçüde BT yatırımı yapmaktadır (BT Entegrasyonu Temel Araştırması, Temel Eğitim Projesi II. Fazı, Ankara, 2007).

Türkiye bilgi toplumuna dönüşüm vizyonunu; “Bilim ve teknoloji üretiminde odak noktası haline gelmiş, bilgi ve teknolojiyi etkin bir araç olarak kullanan, bilgiye dayalı karar alma süreçleriyle daha fazla değer üreten, küresel rekabette başarılı ve refah düzeyi yüksek bir ülke olmak” (DPT, 2006) biçiminde belirtmiştir. Bu dönüşüm sürecinde, bilgi ve iletişim teknolojilerinin vatandaşlar tarafından benimsenmesi ve her alanda kullanımlarının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye’de birçok alanda bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına yönelik projeler hayata geçirilmiştir (Ekici, S; Yılmaz, B, FATİH Projesi Üzerine Bir Değerlendirme, Türk Kütüphaneciliği 27, 2 (2013), 317, 339).

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan (2006-2010) Bilgi Toplumu Stratejisi’nde Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Sistemimizde kullanımıyla ilgili olarak “**Bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim sürecinin temel araçlarından biri olacak ve öğrencilerin, öğretmenlerin bu teknolojileri etkin kullanımı sağlanacaktır.**” Hedefi yer almaktadır. Bu kapsamda, Bakanlığımızdan örgün ve yaygın eğitim verilen kurumlarda bilgi ve iletişim teknolojisi altyapısını tamamlanması, öğrencilere bu mekânlarda bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma yetkinliğinin kazandırılması, bilgi ve iletişim teknolojileri destekli öğretim programlarının geliştirilmesi istenmektedir. Bilgi Toplumu Stratejisi’nde ayrıca Bilgi toplumuna dönüşümün sağlanması için Bakanlığımızın görev alanıyla ilgili olarak aşağıdaki hedeflerin gerçekleştirilmesi istenmektedir.

- Bireylerin yaşam boyu öğrenim yaklaşımı ve e-öğrenme yoluyla kendilerini geliştirmeleri için uygun yapıların oluşumu ve e-içeriğin geliştirilmesi,
- Ortaöğretimden mezun olan her öğrencinin temel bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yetkinliklerine sahip olması,
- İnternetin etkin kullanımı ile her üç kişiden birisinin e-eğitim hizmetlerinden faydalanması,
- Herkese bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme ve kullanma fırsatının sunulması,

- Her iki kişiden birinin internet kullanıcısı olması,
- İnternet, toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir ortam haline getirilmesi.

MEB bilgi toplumunun gerektirdiği insan kaynaklarının yetiştirilmesi amacıyla eğitim alanında önemli adımlar atmıştır. Temel Eğitim ve Ortaöğretim Projeleri ile ilköğretim ve ortaöğretim okullarını çağdaş bilgi ve iletişim teknolojileriyle donatmak hedeflenmiştir. Temel Eğitim Projesi I. Faz kapsamında 2.802 ilköğretim okulunda 3.188 BT sınıfı kurulmuş II. Faz kapsamında ise 3.000 okulda 4.002 BT sınıfı kurulmuştur. Avrupa Yatırım Bankasından sağlanan krediyle 1.400 ilköğretim okuluna Bilgi teknolojileri laboratuvarı kurulmuştur. Kırsal kesimde dahi olmak üzere 26.276 okula bilgisayar ve internet bağlantısı sağlanmıştır (Projeler Koordinasyon Kurumu Başkanlığı,2008).

Millî Eğitim Bakanlığı 2004 yılında Eğitimde Bilişim Teknolojileri (BT) ile ilgili bir politika raporu yayınlamıştır. Bu raporda hedef ve stratejiler temelinde politikalara yer verilmiştir. Raporda bilişim teknolojisi politikaları ve uygulamaları dört ana başlıkta toplanmıştır. (1) Bilişim teknolojisi alt yapısı (2) Eğitim içeriğinin sağlanması (3) İnsan kaynakları (4) Sayısal eşitsizliğin önlenmesi (Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, 2004).

(1) Bilişim Teknolojisi Alt Yapısı ile ilgili olarak, “Okullarda BT altyapısının sürekli olarak iyileşmesi, korunması ve güncelleştirilmesi yapılarak yeni donanım ve yazılımların, yüksek bant genişliğine sahip hızlı internet bağlantısının ve sayısal eğitim içeriğinin sağlanması ile okul binalarının BİT’ne uygun hale getirilmesi, vb. hedefleri yer almaktadır.

(2) Eğitim İçeriğinin Sağlanması politikası ile ilgili olarak eğitim içerikli bilgilerin ve etkinliklerin elektronik ortama aktarılarak eğitim amaçlı kullanıma sunulacağı ifade edilerek “ihtiyaç duyulan sayısal içeriğin okullara sağlanması için eğitim CD-ROM’ları ve eğitim amaçlı web sayfalarının bulunduğu eğitim portalı öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına sunulacaktır” denilmektedir. Ayrıca, e-öğrenme bağlamında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kısa, orta ve uzun vadeli hedeflere yönelik çalışmalar yapıldığı ve böylece her yurttaşın yaşam boyu öğrenme imkânlarından faydalanması sağlanacağı ifade edilmektedir. Diğer yandan, okulların BT sınıfları, toplumun kullanımına aşılarak, tüm yurttaşların okul saatleri dışında da yaşam boyu öğrenme amaçlı BT imkânlarından yararlanması amaçlanmaktadır.

(3) İnsan Kaynakları politikası ile ilgili olarak öğrencilerin, öğretmenlerin, idarecilerin ve diğer okul personelinin bilişim teknolojilerini kullanmaları için gerekli olan bilgi ve becerileri öğrenmeleri gerekliliği vurgulanarak MEB'in; öğrencilerin, öğretmenlerin, idarecilerin ve okul personelinin BT'ni görevleriyle ilgili kullanmaları konusunda eğitim programları hazırlama ve uygulama amaçlarına yer verilmiştir.

(4) Sayısal Eşitsizliğin Önlenmesi politikası ile ilgili olarak ülkemizde bulunan her yurttaşın sosyo-ekonomik durumu, bulunduğu bölge ve yer neresi olursa olsun, okullarındaki BT imkânlarından kalite ve sayı açısından eşit olanaklara ulaşmasını sağlamak üzere her okula yeterli sayıda bilgisayar ve hızlı internet bağlantısı kurulmasına yönelik hedeflere yer verilmiştir.

Ülkemizde hanelerde, bilişim teknolojileri bulunma oranı kent ve kırsal kesimde farklılıklar göstermektedir.

Tablo 1.1'de 16-74 yaş arasındaki bireylerin en son kullanım zamanlarına göre bilgisayar ve internet kullanımı oranları verilmektedir.

Tablo 1.1. En Son Kullanım Zamanına Göre Bireylerin* Bilgisayar ve Internet Kullanım Oranları

			Bilgisayar			İnternet		
			Yıl	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek
Bilgisayar ve İnternet kullananlar	Türkiye	2012	48,7	59,0	38,5	47,4	58,1	37,0
		2013	49,9	60,2	39,8	48,9	59,3	38,7
		2014	53,5	62,7	44,3	53,8	63,5	44,1
	Kent	2012	57,8	68,0	47,7	56,6	67,0	46,3
		2013	59,0	69,0	49,1	58,0	68,1	48,0
		2014	-	-	-	-	-	-
	Kır	2012	27,6	37,8	18,0	26,4	37,1	16,3
		2013	29,5	40,1	19,3	28,6	39,2	18,4
		2014	-	-	-	-	-	-
Son üç ay içinde (Nisan-Haziran 2004, 2005, 2007), (Ocak-Mart 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014)	Türkiye	2012	43,5	53,7	33,4	42,7	53,0	32,6
		2013	44,3	54,4	34,4	43,2	53,1	33,4
		2014	46,9	55,9	37,9	48,5	58,2	38,8
	Kent	2012	52,5	62,9	42,1	51,4	61,7	41,1
		2013	53,2	63,1	43,2	51,8	61,8	42,0
		2014	-	-	-	-	-	-
	Kır	2012	22,8	32,1	14,0	22,7	32,4	13,6
		2013	24,6	34,6	15,0	23,7	33,2	14,6
		2014	-	-	-	-	-	-
Üç ay - bir yıl arasında	Türkiye	2012	2,3	2,6	2,0	2,4	2,8	2,0
		2013	2,6	2,8	2,3	3,1	3,5	2,6
		2014	3,0	3,3	2,7	2,6	2,6	2,5
	Kent	2012	2,5	2,6	2,4	2,7	3,0	2,4
		2013	2,8	3,0	2,6	3,4	3,7	3,1
		2014	-	-	-	-	-	-
	Kır	2012	1,8	2,4	1,2	1,7	2,3	1,1
		2013	2,0	2,5	1,6	2,4	3,2	1,6
		2014	-	-	-	-	-	-
Bir yıldan çok oldu	Türkiye	2012	2,9	2,7	3,1	2,3	2,3	2,4
		2013	3,0	3,0	3,1	2,7	2,7	2,6
		2014	3,6	3,5	3,7	2,7	2,7	2,8
	Kent	2012	2,9	2,4	3,3	2,5	2,2	2,7
		2013	3,1	2,9	3,2	2,7	2,6	2,8
		2014	-	-	-	-	-	-
	Kır	2012	3,0	3,2	2,8	1,9	2,3	1,6
		2013	2,9	3,1	2,7	2,5	2,8	2,2
		2014	-	-	-	-	-	-
Hiç kullanmadı	Türkiye	2012	51,3	41,0	61,5	52,6	41,9	63,0
		2013	50,1	39,8	60,2	51,1	40,7	61,3
		2014	46,5	37,3	55,7	46,2	36,5	55,9
	Kent	2012	42,2	32,0	52,3	43,4	33,0	53,7
		2013	41,0	31,0	50,9	42,0	31,9	52,0
		2014	-	-	-	-	-	-
	Kır	2012	72,4	62,2	82,0	73,6	62,9	83,7
		2013	70,5	59,9	80,7	71,4	60,8	81,6
		2014	-	-	-	-	-	-

TÜİK, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2004-2014

*16-74 yaş

2006 yılında Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Anketi uygulanmamıştır

2014 yılında kır-kent ayrımında tahmin verilmemiştir

Tablo 1.1'e göre; 16-74 yaş arasındaki bireylerin en son kullanım zamanlarına göre bilgisayar ve internet kullanımı oranlarında bir artış olduğu görülmektedir. Cinsiyete göre bakıldığında, bilgisayar ve internet kullanım oranlarında erkeklerin oranının daha fazla olduğu görülmektedir. Dönemlere göre bilgisayar ve internet kullanım oranlarında son üç ay içerisinde kullanım oranının diğer periyotlara göre daha yüksek çıktığı ifade edilmektedir.

Tablo 1. 2.'de son üç ay içinde bireylerin yaş grubuna göre bilgisayar ve internet kullanım oranları verilmektedir.

Tablo 1. 2. Son Üç Ay İçinde Bireylerin Yaş Grubuna Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanım Oranları

	Yıl	Yaş grubu																	
		16 - 24			25 - 34			35 - 44			45 - 54			55 - 64			65 - 74		
		Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Bilgisayar	2012	68,5	81,1	56,4	59,1	70,0	48,1	43,6	54,3	32,7	26,7	36,3	17,0	12,5	19,1	6,1	3,8	6,9	1,3
	2013	70,6	82,0	59,5	59,6	70,0	49,1	47,0	58,2	35,6	26,1	36,2	15,9	11,9	18,2	5,8	4,4	7,8	1,7
	2014	70,3	79,6	61,0	63,3	71,3	55,3	51,0	61,9	40,0	30,6	40,5	20,6	15,4	21,9	9,1	5,0	8,8	1,8
İnternet	2012	67,7	80,6	55,4	58,5	69,6	47,2	42,6	53,3	31,8	25,5	34,8	16,2	11,9	18,5	5,6	3,6	6,4	1,3
	2013	68,7	80,1	57,5	58,8	69,1	48,4	45,6	56,7	34,4	24,9	34,7	15,1	11,1	16,8	5,7	4,2	7,5	1,5
	2014	73,0	82,8	63,2	67,1	76,8	57,4	52,0	63,7	40,2	30,4	40,7	20,0	15,3	21,5	9,3	5,0	8,8	1,8

TÜİK, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2004-2014

Ülkemizde bireylerin yaş gruplarına göre bilgisayar kullanma durumları incelendiğinde 2014 yılında en fazla bilgisayar ve internet kullananların 16-24 yaş grubunda oldukları görülmektedir. Burada dikkat çekici husus bilgisayar kullanımında cinsiyete göre bir eşitsizliğin olduğudur. 16-24 yaş grubunda erkeklerin %79,6'sı bilgisayar kullanmakta buna karşılık kadınların ancak %61'i bilgisayar kullanabilmektedir. İnternet kullanım oranında ise 2014 yılında 16-24 yaş grubunda bulunan erkeklerin %82,8'i, kadınların ise %63,2'si internet kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 1.3'te bireylerin bilgisayar ve internet kullanım oranları eğitim durumlarına göre kıyaslanarak verilmiştir.

Tablo 1. 3. Son Üç Ay İçinde Bireylerin Eğitim Durumuna Göre Bilgisayar ve İnternet Kullanım Oranları

Yıl		Eğitim Durumu														
		Bir okul bitirmede			İlkokul			İlköğretim/Ortaokul ve dengi			Lise ve dengi			Yüksekokul, fakülte ve daha üstü		
		Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Bilgisayar	2012	3,5	9,6	1,7	18,7	23,1	14,5	58,7	64,5	51,0	77,3	80,5	72,4	93,3	93,7	92,7
	2013	3,0	6,8	1,9	19,0	24,0	14,2	61,3	67,3	53,3	75,9	78,2	72,5	92,4	92,6	92,1
	2014	3,2	8,8	1,6	21,1	25,9	16,5	60,8	64,4	56,0	77,2	79,1	74,7	92,9	92,9	92,8
İnternet	2012	3,5	10,0	1,6	17,7	22,0	13,5	57,6	63,8	49,4	76,4	79,7	71,3	93,0	93,1	92,8
	2013	2,6	6,1	1,5	17,9	22,5	13,4	59,4	65,9	50,7	74,5	76,5	71,6	91,7	91,9	91,4
	2014	3,2	9,0	1,6	22,4	28,2	17,0	64,3	69,0	58,1	79,2	81,1	76,7	93,6	93,7	93,5

TÜİK, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2004

Tablo 1.3'e göre; bireylerin cinsiyet fark etmeksizin eğitim düzeyleri arttıkça bilgisayar ve internet kullanım oranlarında gözle görülür bir artış olduğu görülmektedir.

Tablo 1.4'te hanelerde bilişim teknolojileri ürünleri bulunma oranları belirtilmektedir.

Tablo 1.4. Hanelerde Bilişim Teknolojileri Bulunma Oranı

	Yıl	Masaüstü bilgisayar	Taşınabilir bilgisayar (Laptop, Tablet PC)	Taşınabilir bilgisayar (Dizüstü, tablet, netbook vb)	Tablet bilgisayar	Cep telefonu (Akıllı telefonlar dahil)
Türkiye	2012	31,8	27,1	-	-	93,2
	2013	30,5	-	31,4	6,2	93,7
	2014	27,6	-	40,1	-	96,1
Kent	2012	38,2	33,5	-	-	95,1
	2013	36,2	-	37,9	8,1	95,6
	2014	-	-	-	-	-
Kır	2012	16,3	11,8	-	-	88,5
	2013	17,0	-	15,6	1,5	89,1
	2014	-	-	-	-	-

TÜİK, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2004-2014

2014 yılında kır- kent ayrımında tahminlerin üretilmesi hedeflenmemiştir

Tablo 4'e göre; 2012 yılında masaüstü bilgisayar bulunma oranı Türkiye genelinde %31,8'dir. Kentte bu oran %38,2'dir. Kırsal kesimde bu oran %16,3'e düşmektedir. 2013 yılı araştırmasında masaüstü bilgisayar oranlarının ülke genelinde azalmasına rağmen taşınabilir

bilgisayar oranlarının arttığı ve tablet bilgisayar oranlarının ilk defa istatistiklere dâhil olduğu görülmektedir.

Tablo 1.5'te 2012-2014 yılları arası bilgi toplumu istatistikleri belirtilmektedir.

Tablo 1. 5. Bilgi Toplumu İstatistikleri, 2012-2014

	2012	2013	2014
Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı			
Bilgisayar Kullanımı	93,5	92,0	94,4
İnternet Erişimi	92,5	90,8	89,9
Web Sitesi Sahipliği	58,0	53,8	56,6
Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı			
Bilgisayar Kullanımı (Toplam)	48,7	49,9	53,5
Erkek	59,0	60,2	62,7
Kadın	38,5	39,8	44,3
İnternet Kullanımı (Toplam)	47,4	48,9	53,8
Erkek	58,1	59,3	63,5
Kadın	37,0	38,7	44,1
Hanelerde İnternet erişimi	47,2	49,1	60,2

TÜİK, Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, Hanelerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması (16-74 yaş arası bireyler)

Tablo 1.5'e göre; Bilgisayar kullanımı, internet erişimi ve web sitesi sahipliği oranlarında 2012 yılı değerlerinde 2013 yılında az da olsa bir düşme yaşanırken, 2014 yılında artış görülmektedir. Cinsiyete göre bilgisayar ve internet kullanım değerlerinde kadınların oranları erkeklere göre oldukça düşük görülmektedir.

Tablo 1.6'da hanelerde internet erişim oranları görülmektedir.

Tablo 1.6. Hanelerde İnternet Erişim Oranı

	Erişim imkânı var %	Erişim imkânı yok %	Bilinmiyor %
Türkiye	47,2	51,6	1,2
Kent	55,5	43,8	0,8
Kır	27,3	70,6	2,1

Tablo 1.6'ya göre; Ülkemizde hanelerin internete erişim durumları açısından da bir dijital uçurumun mevcut olduğu ifade edilebilir. Türkiye genelinde hanelerin %47,2'si internet erişimine sahiptir. Bu rakam kentlerde %55,5 iken kırsal kesimde %27,3'e düşmektedir

Tablo 1.7'de internet erişimi olmayan hane oranları ve internete erişim olmama nedenleri yer almaktadır.

Tablo 1.7. İnternete Erişim İmkânı Olmayan Hane Oranları ve Nedenleri

	Türkiye %	Kent %	Kır %
İnternete erişim imkânı olmayan hane oranı	51,6	43,8	70,6
Evden internete erişim imkânı olmayan hanelerin nedenleri			
İnterneti başka yerde kullandığım için (iş. Okul. İnternete kafe)	13,2	16,9	7,8
Hanede kimsenin internet kullanmasını gerek olmuyor (içerik faydasız, zararlı veya ilginç değil)	27,6	29,2	25,3
Fiyatlar yüksek olduğundan bilgisayar vb. cihaz satın alamıyor	29,1	31,5	25,6
İnternete bağlantı ücretinin yüksek olması	19,4	22,3	15,1
Kullanmayı yeterince bilmiyor	18,5	17,3	20,3
Gizlilik ya da güvenlik amacıyla kullanmıyor	1,2	1,7	0,4
Bulunulan bölgede geniş bant bağlantı imkânı bulunmuyor	1,7	0,4	3,6
Kullanmak için fiziksel engeli bulunuyor	0,5	0,8	0,2
İnternet hakkında fikri yok	22,3	16,8	30,6
Diğer	0,5	0,6	0,5

Tablo 1.7'ye göre; İnternete erişim imkânı olmayan hanelerin bu imkândan yoksun olmalarının sebepleri arasında Türkiye genelinde %18,5 oranında kullanmayı yeterince bilmiyor seçeneğinin olması dikkat çekicidir. Bu oran kırsal kesimde %20,3'lere yükselmektedir.

Bilim ve teknolojiadaki çağdaş gelişmeler toplumsal yaşamın her alanına, değişimi sürekli izlemeyi gerektiren baş döndürücü bir hızla yansımaktadır. Bir yandan nüfus artışı ve eğitim hizmetlerinden yararlananların yoğunluğu, diğer yandan da bilginin hem nitel olarak gelişip karmaşılaşması hem de nicel olarak artışı, çağdaş eğitim sistemini daha verimli kılabilme yollarının sürekli sorgulanması ve irdelenmesi gereğini zorunlu kılmaktadır. Bu

zorunluluk, Alkan tarafından şöyle ifade edilmektedir: “Eğitimciler daha çok öğrenciye, daha az zamanda, daha fazla bilgi öğrenme olanağı sağlamak zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle, öğrenimin daha verimli olmasını sağlayacak yeni eğitsel teknik ve yöntemlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerin gereksinim duydukları bilgileri kendi kendilerine arayıp bulma ve kullanma yeteneği geliştirmeleri zorunlu olmaktadır” (Alkan, C. Eğitim Teknolojisi: Disiplin, Kuram, Süreç, Ortam, Uzman, Uygulama. Ankara: Anı Yayıncılık, 1998). Bu da, sürekli gelişen bilgi teknolojisinin çağdaş eğitim sisteminde etkin olarak nasıl kullanılması gerektiği sorusunu gündeme getirmektedir.

Türkiye’de bilgisayarların eğitim alanında kullanımıyla ilgili ilk girişim 1984 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde üniversitelerin ilgili bölümlerinde görev yapan öğretim elemanları ile Bakanlıkta görev yapan elemanlardan oluşturulan “Ortaöğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu” oluşturulmasıyla başlamıştır (Deniz, 1992, s. 48).

1984 yılında ortaöğretim kurumlarına bilgisayar alımı ve bilgisayar eğitimi ile başlayan süreç, zamanla yerini bilgisayarın bir eğitim aracı olarak kullanıldığı bilgisayar destekli eğitim uygulamalarına bırakmıştır.

26-27 Haziran 1990 tarihinde düzenlenen BDE Projesi Değerlendirme ve Danışma Kurulu II. Toplantısı’nda alınan kararlar doğrultusunda 58 pilot uygulaması, 1990 yılında gerçekleştirilen Millî Eğitim Projesi kapsamında Türkiye genelinde seçilen 28 lisede bilgisayar laboratuvarı kurulmuştur.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu’nun (BTYK) 3 Şubat 1993’te karar altına aldığı “Türk Bilim ve Teknoloji Politikası: 1993-2003”, Türkiye’nin bugünkü, Bilim ve Teknoloji Politikasının temel dokümanıdır.

Bilgi ve İletişim Teknolojisi Alt Yapısı ile ilgili olarak, “Okullarda BT altyapısının sürekli olarak iyileşmesi, korunması ve güncelleştirilmesi yapılarak yeni donanım ve yazılımların, yüksek bant genişliğine sahip hızlı internet bağlantısının ve sayısal eğitim içeriğinin sağlanması ile okul binalarının BT’ne uygun hale getirilmesi, vb. hedefleri yer almaktadır.

Eğitim İçeriğinin Sağlanması politikası ile ilgili olarak eğitim içerikli bilgilerin ve etkinliklerin elektronik ortama aktarılarak eğitim amaçlı kullanıma sunulacağı ifade edilerek

“ihtiyaç duyulan sayısal içeriğin okullara sağlanması için eğitim CD-ROM’ları ve eğitim amaçlı web sayfalarının bulunduğu eğitim portalı öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına sunulacaktır” denilmektedir. Ayrıca, e-Öğrenme bağlamında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kısa, orta ve uzun vadeli hedeflere yönelik çalışmalar yapıldığı ve böylece her yurttaşın hayat boyu öğrenme imkânlarından faydalanması sağlanacağı ifade edilmektedir. Diğer yandan, okulların BT sınıfları, toplumun kullanımına açılarak, tüm yurttaşların okul saatleri dışında da hayat boyu öğrenme amaçlı BT imkânlarından yararlanması amaçlanmaktadır.

İnsan Kaynakları politikası ile ilgili olarak öğrencilerin, öğretmenlerin, idarecilerin ve diğer okul personelinin bilişim teknolojilerini kullanmaları için gerekli olan bilgi ve becerileri öğrenmeleri gerekliliği vurgulanarak MEB’nın; öğrencilerin, öğretmenlerin, idarecilerin ve okul personelinin BT’ni görevleriyle ilgili kullanmaları konusunda eğitim programları hazırlama ve uygulama amaçlarına yer verilmiştir.

Sayısal Uçurumun Önlenmesi politikası ile ilgili olarak ülkemizde bulunan her yurttaşın sosyo-ekonomik durumu, bulunduğu bölge ve yer neresi olursa olsun, okullarındaki BT imkânlarından kalite ve sayı açısından eşit olanaklara ulaşmasını sağlamak üzere her okula yeterli sayıda bilgisayar ve hızlı internet bağlantısı kurulmasına yönelik hedeflere yer verilmiştir.

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EğiTek) tarafından 2002’de yapılan bir araştırmada; Ülkemizde şu anda her yurttaş ve her öğrencinin BT’ye eşit düzeyde ulaşamadığı, BT kullanımı açısından kırsal kesim okulları ile şehir okulları arasında bir uçurum olduğu tespit edilmiştir. Bu durum ülkemizde her yurttaşın BT okur-yazarlığının sağlayacağı ekonomik ve eğitimsel gelişmeye eşit düzeyde sahip olmadığını göstermektedir (Eğitim Teknolojileri Etkinlikleri 2002, Ankara).

Türkiye’de 8 yıllık kesintisiz eğitimle birlikte, eğitimde BDE projeleri de devam etmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı, Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı web sayfasına göre (2010), 1998-2003 yılları arasında yapılan “Temel Eğitim Projesi 1” ile 221.000 öğretmene, bilgisayar sınıflarını, donanım ve yazılımı etkin kullanmalarını sağlamak amacıyla eğitim verilmiştir. Donanım alınan firmalar tarafından 6.665 öğretmene, yazılım alınan firmalar tarafından 9.251 öğretmene eğitim verilmiştir. Bu proje kapsamında 2.802 ilköğretim

okuluna 3.188 bilgi teknolojisi sınıfı kurulmuş ve 22.854 kırsal kesim okulu için 45.000 bilgisayar, donanım, yazılım ve çevre ekipmanları satın alınmıştır. 2002-2007 yılları arasında gerçekleştirilen “Temel Eğitim Projesi 2” kapsamında, 3.000 ilköğretim okulunun 4.002 sınıfına bilgisayar laboratuvarları kurulmuş, kırsal ve gecekondü bölgelerindeki 4.000 ilköğretim okuluna eğitim materyalleri alınmıştır (Ekici, S; Yılmaz, B, 2013, s.320).

2003 yılında MEB ve Türk Telekom arasında yapılan bir anlaşma ile okulların İnternet bağlantıları yapılmaya başlanmış ve 2012 itibariyle lise ve dengi okulların %100’ünün, ilköğretim okullarının ise %96’sının İnternet erişimi sağlanmıştır. Ülkenin coğrafi şartlarının, okulların bilgi teknolojileri altyapısı kurulumuna uygun olmaması ve yine okulların coğrafi bölgelere göre dağılımının homojen bir yapı göstermemesi gibi nedenlerden dolayı İnternet bağlantısı kurulamayan okulların altyapı yatırımı ile ADSL İnternet erişimi sağlanması çalışmaları devam etmektedir (Ekici, S; Yılmaz, B, 2013, s.320. Kaynak: MESEV, 2012).

Okullarda Bilişim Teknolojileri Altyapısının oluşturulması çerçevesinde gerçekleştirilen çalışmalarla 2003 yılında Türkiye genelinde 3.188 olan bilişim teknolojisi sınıfı sayısı 2009 yılında 28.939’a, 2012 yılında 29.812’ye ulaştırılmıştır. Ayrıca, bilişim teknolojisi sınıfı kurulamayan 17.261 okula da 15 öğrenciye bir bilgisayar, her okula bir projeksiyon cihazı, bir yazıcı ve bir tarayıcı sağlanmıştır. Söz konusu eylem kapsamında orta öğretim öğrencilerinin tamamı, ilköğretim öğrencilerinin ise % 98’i güvenli ve sınırsız internet erişimine kavuşturulmuştur (FATİH Projesi İnceleme Raporu (Danışmanlık Faaliyetleri), 2013, s. 21).

Millî Eğitim Bakanlığı (2004) Eğitimde Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) ile ilgili bir politika raporu yayınlamıştır. Bu raporda, hedef ve stratejiler temelinde politikalara yer verilmiştir. Raporda bilgi ve iletişim teknolojisi politikaları ve uygulamaları dört ana başlıkta toplanmıştır. Bunlar: (1) Bilgi ve İletişim Teknolojisi Alt Yapısı, (2) Eğitim İçeriğinin Sağlanması, (3) İnsan Kaynakları, (4) Sayısal Eşitsizliğin Önlenmesi.

1.5. FATİH Projesi

Ülkemizde teknolojiden yararlananların sayısını artırmak, dijital uçurumu azaltmak 21.yüzyılın getirdiği zorluklarla mücadele edecek ve daha donanımlı vatandaşların sayılarını artırabilmek ülkemizin temel öncelikleri arasındadır. Okullara BT sınıflarının kurulması,

internet erişiminin sağlanması, öğretmenlere verilen BT eğitimleri ve gerçekleştirilen diğer BT projeleri değerlendirildiğinde eğitim sisteminde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin kullanımı konusunda büyük adımlar atılmış olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bilişim teknolojilerinin altyapıdan eğitime, bilgi ve bilişim güvenliğine kadar tüm boyutlarıyla ele alınması konusunda bir takım eksikliklerin bulunduğu gözden kaçmamıştır. Ayrıca, bilgi ve iletişim teknolojilerinin olanaklarından yararlanma konusunda her okulun, öğrencinin ve öğretmenin eşit olanaklara sahip olmasının önemi de ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle bilişim teknolojilerinin kullanımındaki sayısal uçurumun azaltılması, derslere entegrasyonunun sağlanması ve böylece öğrencilerimizi hızla değişen dünyada 21. Yüzyıl becerilerine sahip bireyler olarak hazırlamak amacıyla 22 Kasım 2010 tarihinde ***Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi*** başlatılmıştır (FATİH Projesi İnceleme Raporu (Danışmanlık Faaliyetleri), 2013, s. 22).

FATİH Projesi 42.000 okuldaki 570.000 dersliği BT ekipmanları ile donatarak eğitimde öğrenci ve öğretmenlerimizin için fırsatları artırma ve teknoloji iyileştirme hareketidir. Projenin 3+2 yılda bitirilmesi planlanmaktadır. Projenin 5 bileşeni bulunmaktadır. Bunlar

1. Donanım ve yazılım altyapısı,
2. Öğretim programlarında etkin BİT kullanımı,
3. Eğitsel e-İçeriğin sağlanması ve yönetilmesi,
4. Derslerde BT kullanımı için öğretmenlerin hizmet içi eğitimi,
5. Bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir BİT kullanımının sağlanması.

1.5.1. Projenin Hedefleri

Projenin bileşen bazında hedefleri aşağıda verildiği gibidir:

1.5.1.1. Dersliklerin Donanım Altyapısının İyileştirilmesi (Bileşen 1)

1. Her Dersliğe; 1 adet Etkileşimli Tahta sağlanacaktır.
2. Her okula 1 adet çok amaçlı yazıcı kurulumu gerçekleştirilecektir.
3. Her okul binasına genişbant internet erişimi sağlanacaktır.
4. Her dersliğe kablolu ağ altyapısı gerçekleştirilecektir.

5. 5. Sınıftan 12. Sınıfa kadar olan her öğrenciye ve her öğretmene tablet bilgisayar seti sağlanacaktır.
6. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Türkiye’deki tüm okul ve hizmet alanını kapsayacak şekilde, WEB tabanlı harita uyumlu ara yüz ile, harita üzerinde Fatih Projesi kapsamında yapılan ve yapılacak yatırımların tematik analizlerinin yapılacağı, sorgulama sonucunda ortaya çıkan kayıtların harita üzerinde gösterileceği, herhangi bir okulun bilgisine doğrudan erişilebileceği ile Fatih Projesi envanterinin takip edilebileceği fonksiyonlar ile karar vericilere doğrudan bilgi üretmek amaçlı bir Coğrafi Karar Destek Sistemin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

1.4.1.2. Öğretim Programlarının BT’nin Etkin Kullanımını İçerecek Hale Getirilmesi (Bileşen 2)

1. Her dersin öğretim programında yer alan kazanımlar için dersliklere sağlanan BT’nin nasıl kullanılacağı belirlenecektir.
2. Her dersin kazanımları için uygun E- içerik (animasyon, video, ses, öğrenme nesnesi, eğitsel oyun v.b.) belirlenecektir.

1.4.1.3. Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması, (Bileşen 3)

2. Proje sonuna kadar okulöncesi, ilkokul, ortaokul, meslekî eğitim ve lise düzeyindeki bütün dersler için ihtiyaç duyulan türlerde ve sayıda e-içerikler sağlanacaktır.
3. Üretilen e-içerikler web ve mobil platformlar üzerinden öğretmen ve öğrencilerin kullanımına sunulacaktır.
4. Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, özel sektör, STK’lar ve diğer paydaşlar tarafından geliştirilen e-içeriklerin proje dâhilinde kullanılabilmesi için gerekli işbirlikleri yapılacaktır.
5. 12 ilde kurulacak EBA stüdyoları aracılığıyla öğretmenlerin içerik üretmelerine olanak sağlanarak içerik havuzu zenginleştirilecektir.
6. Öğretmen, öğrenci ve veliler için güvenilir bilgi paylaşım ortamı sağlanmaya devam edilecek, geliştirmeler yapılacaktır.
7. Fatih Projesi kapsamında dağıtılan tablet bilgisayarlar için mobil uygulamalar geliştirilmeye devam edilecektir.

8. Fatih Projesi kapsamında sınıf içi etkileşim ve sınıf dışı yazılım entegrasyonu yapılacaktır.
9. Fatih Projesi kapsamında geliştirilen, ‘Giriş Uygulaması’, ‘SSO’, ‘Tablet Aktivasyonu’ projelerinde geliştirmelere devam edilecektir.

1.4.1.4. Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimi (Bileşen 4)

1. Proje kapsamında donanım kurulumları yapılan okullarda görevli yaklaşık 850.000 öğretmene yüzyüze ve uzaktan eğitim yöntemiyle hizmetiçi eğitimler verilecektir.
2. Proje kapsamındaki mahalli hizmetiçi eğitimlerin verilmesi amacıyla Fatih Projesi öğretmenleri yetiştirilecektir.
3. Projenin kapsamındaki il/ilçe ve okullarda görevli yöneticileri projenin süreçlerinden haberdar etmek ve projeye katkı vermelerini sağlamak amacıyla seminerler düzenlenecektir.
4. İl/İlçe Millî Eğitim müdürlüklerinde görev yapacak Fatih Projesi Öğretmenlerinin görevlendirme işlemleri her yıl düzenli olarak yapılacaktır.

1.4.1.5.: BT’nin Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir Kullanımının Sağlanması (Bileşen 5)

1. İzlenebilir ağ altyapısının kurulacaktır
2. Merkez denetimli internet erişimi sağlanacaktır.
3. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi kurulacaktır.
4. BT’nin okullarda ve dersliklerde etkin kullanım yönergesi hazırlanacaktır.
5. BT’nin bilinçli, güvenli kullanımına yönelik hizmetiçi eğitimler hazırlanacaktır.
6. Üretilen e-İçerikler öğretmen ve öğrencilerin kullanımına sunulmak üzere bir e-İçerik yönetim sistemi yazılımı ile desteklenecektir.
7. Öğretmenlerin kendi e-içeriklerini kolay, hızlı ve kaliteli bir şekilde hazırlayabilmeleri için bir içerik geliştirme platformu sağlanacaktır.

1.5.2. Projede Yapılanlar

1.4.2.1. Donanım ve Yazılım Altyapısı

22 Kasım 2010 tarihinde Bakanlığımız ile Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı arasında yapılan protokolle başlatılan FATİH Projesi kapsamında; 2014 yılı sonu itibariyle Donanım ve Yazılım Altyapısı Bileşeni ile ilgili yapılan çalışmalar aşağıda yer almaktadır;

1. Pilot uygulama kapsamında seçilen 17 İl'imizdeki 52 okulda bulunan öğretmenler ile 5. ve 9. sınıf öğrencileri için satın alınan 8.800 (4.000 + 4.800) tablet bilgisayar ve hibe edilen 5.000 adet tablet bilgisayarların dağıtımı 2011-2012 öğretim yılının 2. Döneminde yapılmıştır.
2. Genişletilmiş pilot uygulama kapsamında da 12.02.2013 tarihinde yurt genelindeki 215 okulda 9. sınıf öğrencileri ile okul öğretmenlerine 49.000 adet tablet bilgisayar dağıtılmıştır.
3. 2013 yılında ihalesi tamamlanan 675.000 adet tablet bilgisayarın 2013 – 2014 öğretim yılı içerisinde 125.000 öğretmenimiz ile 550.000 öğrencimize dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
4. Öğrenci ve öğretmenlerimize toplamda 737.800 adet tablet bilgisayar seti verilmiştir.
5. 3.657 okulumuza toplam 84.921 adet dersliğe etkileşimli tahta kurulmuştur.
6. 3.657 okulumuza çok fonksiyonlu yazıcı ve doküman kamera kurulumu yapılmıştır.
7. 3.362 okulumuzun ağ alt yapısı FAZ 1 kapsamında tamamlanmıştır.
8. Türkiye Sayısal Haritasının temini, MEB Bünyesindeki tüm okulların harita üzerine yerleştirilmesi, Okullarla ilişkilendirilebilecek Fatih Projesi kapsamındaki envanterlerin ve MEB tarafından verilecek tüm verilerin sisteme entegre edilmesi amacıyla bir Coğrafi Karar Destek Sistemi oluşturulmuştur.

Bu bileşen kapsamında 2015 yılı Mart ayı itibariyle gündemde yer alan çalışmalar ise;

1. 700.000 adet tablet bilgisayar seti ihalesi yapılarak firma ile sözleşme imzalandı. Mayıs ayı içerisinde öncelikli olarak altyapı ve etkileşimli tahta kurulumu tamamlanan

okullar olmak üzere dağıtıma başlanacaktır. Mayıs ayı içerisinde 150.000 adet tablet bilgisayar seti dağıtımı 9. Sınıf öğrencilerine yapılacaktır.

2. Faz II kapsamında toplam 347.367 adet Etkileşimli Tahta (ET) ihalesi tamamlandı. 1. Kısım'da 101.644 adet ET'nin kurulumu devam etmektedir. Bunlardan 87.496 adet ET kurulumu 3.726 okulda tamamlanmıştır.
3. 2. Faz kapsamında 41.996 adet Çok Fonksiyonlu yazıcı kurulumu devam etmektedir. Bunlardan; 1.Kısım kapsamında 16.612 adet cihazın kurulumu yapılarak, bu kısım kapanmıştır. 2. Kısımda ise toplam 25.384 okul bulunmaktadır ve kurulumlar devam etmektedir.
4. Alt yapı FAZ II Kapsamında 4.462 + 9.054 adet okul bulunmaktadır. 4.462 okulun kurulumu devam etmektedir. 9.054 okul için ise ihale aşaması tamamlanmış olup ilgili firma ile sözleşme imzalanmıştır. 2015 yılı içerisinde FAZ II kapsamındaki okulların alt yapı kurulumları tamamlanacaktır.
5. Okullarımızın geniş bant internet erişimlerinin sağlanması amacıyla Türk Telekom A.Ş. firması ile Bakanlığımız arasında bir protokol imzalanmıştır. Türk Telekom ile gerekli toplantılar yapılmaktadır ve sistemlerin kurulması için testlere başlanmıştır. Testlerden sonra okullara ve veri merkezine gerekli cihazlar kurulacaktır.
6. Coğrafi Karar Destek Sistemi kapsamında;
  - a) 2005 yılın da Bakanlık tarafından alımı yapılmış olan MapInfo Professional 7.8 lisansı MapInfo 11.0' a ve MapXtreme 2004 (2 CPU) lisansı ise MapXtreme 7.1 (16 CPU)'e yükseltildi.
  - b) 53.400 civarında tüm devlet okulu Türkiye haritasına yerleştirildi. Okulların bilgileri ve Fatih Donanımları okulların üzerine işlendi. Sistem okullara ve kullanıcılara açıldı.
  - c) Kullanıcılar için önemli noktalar haritaya yerleştirildi ve sistemdeki bütün verilerle analizlerin yapılabileceği ekranlar hazırlandı.
  - d) MEBBİS le entegre olundu. Okul bilgileri her gün güncellenmektedir. Açılan kapanan okullar haritada güncellenmektedir.
  - e) Okulların ve Fatih Projesine ait envanterin raporlamasının yapılabildiği Coğrafi Karar Destek Sistemi altyapısı oluşturulmuştur.
  - f) Okullarda Fatih projesi eğitimi alan öğretmenlerin ve idarecilerin kayıt altına alınacağı analizlerinin yapılacağı ekranlar, sorgular ve raporlar hazırlandı.

- g) Tablet Proje Yönetim Sisteminin okul bilgilerinin MEBBİS ile uyumlu olması için CBS ile entegrasyon sağlanmıştır.
- h) Maliye Bakanlığı Millî Emlak Genel Müdürlüğüne MEB okullarının il ilçe ve koordinat bilgilerine erişim izni verildi.

Tablo 1.8’de Fatih Projesi I. Fazda kurumlara göre takılan etkileşimli tahta ve dağıtılan tablet bilgisayar seti sayıları ve oranları verilmektedir.

Tablo 1.8. FATİH Projesi Birinci Fazda Kurumlara Göre Takılan Etkileşimli Tahta ve Dağıtılan Tabletlerin Dağılımı

Kurum Türü	f	%	Takılan Etkileşimli Tahta		Dağıtılan Tablet	
			f	%	f	%
Çok Programlı Kız Teknik Lisesi	125	3,4	1494	1,8	7888	1,2
Anadolu Lisesi	2031	55,4	52432	61,8	392432	58,8
Anadolu İmam Hatip Lisesi	595	16,2	13246	15,6	152357	22,8
Anadolu Öğretmen Lisesi	92	2,5	2139	2,5	14414	2,2
Çok Programlı Lise Erkek Teknik	89	2,4	1138	1,3	9027	1,4
Fen Lisesi	154	4,2	3410	4,0	18074	2,7
Çok Programlı Lise Ticaret Turizm	61	1,7	721	0,9	5240	0,8
Güzel Sanatlar Lisesi	55	1,5	951	1,1	4351	0,7
Anadolu Sağlık Meslek Lisesi	57		1255	1,5	11034	1,7
Ticaret Meslek Lisesi	92	2,5	2093	2,5	13496	2,0
Endüstri Meslek Lisesi	48	1,3	1450	1,7	14463	2,2
Spor Meslek Lisesi	32	,9	453	0,5	2298	0,3
Sosyal Bilimler Lisesi	50	1,4	1203	1,4	6273	0,9
Üstün Veya Yetenekli (BİLSEM)	42	1,1	552	0,7	365	0,1
Adalet Meslek Lisesi	2	,1	22	0,0	0	0,0
İlkokul	5	,1	93	0,1	0	0,0
Yatılı Bölge Ortaokulu	2	,1	35	0,0	8	0,0
Hizmeti İçerik Eğitim Merkezi	4	,1	8	0,0	0	0,0
Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi	36	1,0	429	0,5	1342	0,2
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	11	,3	235	0,3	1461	0,2
Meslek Lisesi Ortopedik	1	,0	9	0,0	51	0,0
Meslek Lisesi İşitme	12	,3	205	0,2	477	0,1
Kız Meslek Lisesi	45	1,2	887	1,0	10182	1,5
Polis Koleji	1	,0	43	0,1	0	0,0
Ortaokul	13	,4	206	0,2	1643	0,2
Anadolu Otelcilik Meslek Lisesi	5	,1	64	0,1	481	0,1
Anadolu İletişim Meslek Lisesi	2	,1	33	0,0	0	0,0
Rehberlik Araştırma Merkezi	1	,0	13	0,0	0	0,0
Toplam	3663		84819	100	667357	100

Bu bileşen kapsamında planlanan çalışmalar aşağıda yer almaktadır;

1. Coğrafi Karar Destek Sistemi kapsamında; Kurumların tesis (bina ve kat kodları) bazında donanım envanterini kaydedebilecekleri ekranlar tasarlanacak. Ayrıca; Fatih Projesi kapsamındaki sözleşmelere ait proje yönetim sistemlerine web servisle bağlantı sağlanacak, güncel donanım montaj bilgileri alınacaktır.

2. FAZ II kapsamında ihalesi tamamlanan 13.516 okulun kablolama alt yapısı 2016 yılı içerisinde tamamlanacak. Ayrıca 10.000 okul için 2015 yılında yeni bir ihaleye daha çıkılacaktır.
3. 2. FAZ da yer alan 347.367 adet Etkileşimli Tahtanın kurulumu 2015 yılı içerisinde tamamlanacaktır.
4. 2. Faz kapsamında yer alan 41.996 adet Çok Fonksiyonlu yazıcı kurulumu da yine 2015 yılı içerisinde tamamlanacaktır.
5. İhalesi tamamlanan 700.000 adet tablet bilgisayar seti 2015 yılı içerisinde dağıtılacak. Geriye kalan yaklaşık 10 Milyon adet tablet bilgisayar seti için yine 2015 yılı içerisinde yeni bir ihale yapılacaktır. Dağıtımına 2016 yılında başlanacaktır.
6. Okullarımıza geniş bant internet erişiminin sağlanması projesi kapsamında; Veri Merkezine DNS Server, Nexus, Prime ve Controllerların Kurulumu, Okullara Router Kurulumu, Okullarda Switch Değişimi ve Access Pointlerin Dışarı Çıkarılması ve Erişim Protokolünün İmzalanması ve Yönetiminin M.E.B’na devri işleri planlanmıştır.

1.4.2.2.Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi

Eğitim-öğretim içeriklerinin elektronik ortamda sunulması ve bunların etkin olarak kullanılması; öğrencileri daha aktif kılarak bilgiye erişimi ve öğrenmeyi kolaylaştıracak, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin gerçekleşmesine de katkı sağlayacağı değerlendirilmekte olup e-İçeriğin sağlanması ve yönetilmesi amacıyla Bakanlığımızın EBA projesi hayata geçirilmiştir.

“Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi” bileşeni kapsamında z-kitapların (zenginleştirilmiş kitap) üretilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. z-kitap; Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nca onaylanarak okutulan ders kitaplarının; öğretim programları esas alınarak, animasyon, video, ses, fotoğraf, harita, grafik, tablo, simülasyon vb. öğelerle etkileşimli hâle getirilmesidir. e-İçerik, öğretim programına uygun, ses, video, animasyon gibi çoklu ortam bileşenleri ile zenginleştirilmiş, çevrim içi ya da çevrim dışı kullanılabilen, öğrenenle etkileşimli ya da etkileşimsiz olarak iletişim kurabilen dersi destekleyici bilgisayar tabanlı içeriklerdir. e-içeriklerin sağlanması, ana kumanda merkezi olarak Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden gerçekleşmektedir. Geliştirilmiş olan ve geliştirilecek içerikler EBA Portal ve EBA Market olmak üzere iki platform altında kullanıcılara sunulmaktadır. EBA Portal, eğitim bilişim ağının amaçlarının web üzerinden

gerçekleştirilmeye çalışıldığı öğretmen, öğrenci ve velilere bilgi paylaşımı ortamını sağlayan bir platformdur. EBA Market ise eğitim bilişim ağının amaçlarını FATİH Projesi kapsamında dağıtılan tablet bilgisayarlar aracılığıyla sunmak için yüklü olarak gelen uygulama marketidir.

1.4.2.3. Derslerde BT Kullanımı İçin Öğretmenlere Hizmet İçi Eğitim

FATİH Projesi kapsamında donanım kurulumu yapılan okullar öncelikli olmak üzere tüm öğretmenlerimizin proje kapsamında kurulan donanımların kullanımı, eğitimde bilişim teknolojisi ve öğretim süreçlerinde e-materyal kullanımı konularında kazanımlar sağlamak amacıyla eğitim faaliyetleri yürütülmektedir.

FATİH Projesi kapsamında 2.278 Fatih Projesi eğitmeni yetiştirilmiştir ve yetiştirilmeye devam etmektedir. Projenin 1. fazı kapsamında 113.325 öğretmen FATİH Projesi – Eğitimde Teknoloji Kullanımı Kursunu almıştır. Koordinatörlüğümüz tarafından yürütülen eğitimler kapsamında toplam 317.191 öğretmen eğitim almıştır.

FATİH Projesi 2. fazı kapsamında eğitimler etkileşimli tahtaların muayene kabul işlemleri tamamlandığında başlayacaktır.

Ayrıca Bakanlığımıza kazandırılan uzaktan eğitim sistemi ile uzaktan eğitimler yapılmakta ve bu yöntemle verilebilecek eğitimlerin içerik geliştirme çalışmaları başlatılmıştır. Uzaktan eğitim yöntemiyle 690 kişi eğitim almıştır.

Öğretmen Eğitimi Bileşeni kapsamında tarafından listelenen eğitimler yürütülmektedir.

- 1- FATİH Projesi – Eğitimde Teknoloji Kullanımı Kursu (36 Saat Merkezi – 30 Saat Mahalli)
- 2- FATİH Projesi Bilişim Teknolojilerinin Bilinçli ve Güvenli Kullanımı seminerleri (24 Saat Merkezi/10 Saat Mahalli)
- 3- FATİH Projesi (Pardus Kullanımı) Kursu (25 Saat Merkezi)
- 4- FATİH Projesi Ağ Alt yapısı seminerleri (24 Saat Merkezi)
- 5- FATİH Projesi Yönetici Seminerleri (Merkezi)
- 6- FATİH Projesi Hazırlayıcı Eğitim (25 Saat Mahalli)
- 7- FATİH Projesi Tanıtım ve Bilgilendirme Seminerleri (8 Saat Mahalli)
- 8- CISCO Ağ Akademisi Kursları

1.4.2.4.Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT ve İnternet Kullanımının Sağlanması

Bu kapsamda; her dersliğe geniş bant internet erişimi kablolu bağlantı ile sağlanması, eğitim öğretim süreçlerinde BT araçlarıyla birlikte internetin de bilinçli ve güvenli

kullanımını sağlamak için gerekli donanım ve yazılım altyapısının kurulması amaçlanmaktadır.

Yeni teknolojilerin eğitime kaynaştırılması sürecinde bilişim teknolojilerinin sınıf içine taşınması nüfusunun genç nüfusa oranının yüksekliği ile dikkati çeken ülkemiz için yeni teknolojilerin bilinçli ve güvenli kullanımını önemli hale getirmektedir. Bu bağlamda Bilişim teknolojisi araçları ve İnternetin bilinçli, güvenli kullanılmasının sağlanması amacıyla;

- Her dersliğe geniş bant internet erişiminin kablolu bağlantı ile sağlanması, eğitim-öğretim süreçlerinde bilişim teknolojisi araçlarıyla birlikte internetin de bilinçli ve güvenli kullanımını sağlamak için gerekli donanım ve yazılım altyapısının kurulması amacıyla teknik şartname taslağı ve sistem topolojisi çalışmaları tamamlanmıştır.
- BT araçları ve İnternetin bilinçli ve güvenli kullanılması kapsamında hedef kitlelerde farkındalık oluşturmak amacıyla basılı (kitap ayraçları, broşürler vb.) ve elektronik (kısa filmler) kaynaklar hazırlanmış/hazırlanmıştır.

İnsanın dış dünyadaki soyut/somut nesnelerle ilişki kurması bunlar hakkında bir takım yargılarda bulunması bu nesnelere ilişkin belli yargılarda bulunması bu nesnelere ilişkin belli bir davranış ortaya koyması bu nesneleri algılamasıyla başlar. Dış dünyamızdaki soyut/somut nesnelere ilişkin olarak aldığımız duyumsal bilgi algılamadır. Algılamanın gerçekleşmesinde duyu organlarının önemli bir yeri ve işlevi bulunmaktadır. Algılama içinde yaşadığımız dünyanın sübjektif bir görüntüsüdür. Bireyin algılamasında almış olduğu eğitim içinde toplumsallaştığı kültürel ortam sahip olduğu inanç, örf, adet, gelenek, görenekler yönlendirici etkiye sahiptirler (İnceoğlu, 2010)

Bu çalışmada algılama FATİH Projesiyle ilgili bilgilerin farkında olunması olarak değerlendirilmiştir. Algılama düzeyi ise öğretmen, öğrenci ve velilerin FATİH Projesiyle ilgili sahip oldukları bilgi düzeyidir. FATİH Projesinin ne şekilde ve nasıl algılandığını görmek bu konuya ilişkin farkındalığı bir bilinç düzeyinde idrak etmek anlamı taşımaktadır. FATİH Projesiyle ilgili olarak elde edilen bilgiler kişilerin geçmiş yaşantılarından, tutum, inanç gibi faktörlerden etkilenmiş olabilir.

Kısaca belirtmek gerekirse bu araştırma öğretmen, öğrenci ve velilerin FATİH Projesine ilişkin algılarını saptamayı hedeflemektedir.

1.6. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı FATİH Projesinin öğretmenler tarafından nasıl algılandığını tespit etmektir.

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Öğretmenler interneti hangi amaçlar için kullanmaktadır?
2. Öğretmenler internete girmek için hangi araçları ne sıklıkta kullanmaktadır?
3. Öğretmenler bilişim teknolojilerini kullanmada kendilerini ne düzeyde yeterli bulmaktadır?
4. Öğretmenler bilişim teknolojilerinin derslerde kullanımı konusunda kendilerini ne düzeyde yeterli bulmaktadır?
5. Öğretmenler bir gün içerisinde ortalama olarak internette geçirdikleri süre ne kadardır?
6. Öğretmenler göre okullarında ne kadar süredir etkileşimli tahta bulunmaktadır?
7. Öğretmenler ne kadar süredir etkileşimli tahta kullanmaktadırlar?
8. Öğretmenler etkileşimli tahtayı hangi amaçlar için ne sıklıkta kullanmaktadır?
9. Öğretmenlere göre öğrenciler etkileşimli tahtadaki bilgileri nasıl kayıt altına almaktadır?
10. Öğretmenlerin etkileşimli tahtayı yeterince kullanabilme durumları nasıldır?
11. Öğretmenleri etkileşimli tahta kullanmaktan alıkoyan sebepler nelerdir?
12. Öğretmenlerin FATİH Projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılım oranları nedir?
13. Öğretmenlerin FATİH Projesi eğitimde teknoloji kullanım kursunun süresi hakkındaki görüşleri nedir?
14. Öğretmenlerin FATİH kursunun derslerde bilişim teknolojileri kullanmada sağladığı katkı konusundaki görüşleri nasıldır?
15. Öğretmenlere göre FATİH Projesi teknoloji kullanım kursunun verimli geçmeme nedenleri nedir?
16. Öğretmenlere tablet bilgisayar verilme durumu nasıldır?
17. Öğretmenlere göre öğrencilerin ne kadarına tablet bilgisayar verilmiştir?
18. Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını bilme durumları nasıldır?
19. Öğretmenler Eğitim Bilişim Ağını ne kadar süredir kullanmaktadır?
20. Öğretmenler Eğitim Bilişim Ağını hangi amaçlar için kullanmaktadır?
21. Öğretmenler FATİH Projesinin bileşenlerini ne düzeyde önemli bulmaktadır?
22. Öğretmenlerin e Twinning ve iTec projelerine katılım durumları nasıldır?
23. Öğretmenleri FATİH Projesine yönelik algı düzeyleri nasıldır?

24. Öğretmenlerin etkileşimli tahta ile ilgili algı düzeyleri nasıldır?

1.7. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın önemi ve sağlayabileceği olası katkılar birden fazla boyutta tartışılabilir. FATİH Projesi eğitim alanında son yıllarda yapılan en büyük yatırım özelliğini taşımaktadır. Proje kapsamı itibarıyla diğer ülkelerdeki projelerden farklılıklar göstermektedir. 10 milyona yakın tablet dağıtılması 47.000 dersliğe etkileşimli tahta takılması, okulların internet alt yapılarının güçlendirilmesi ve dijital ortamda eğitim içeriklerinin sunulması projenin temel unsurlarıdır. Proje aynı zamanda bilişim teknolojilerinden yararlanamayan ailelere çocukları vasıtasıyla bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. FATİH Projesiyle ilgili doğru ve başarılı politikaların uygulanabilmesi için güncel verilere ihtiyaç vardır. Toplanacak verilerin FATİH Projesiyle ilgili yeni politikalarının oluşturulması çalışmalarına ışık tutması beklenmektedir. Ayrıca geliştirilen veri toplama araçları başka araştırmalarda kullanılabilir. Araştırma sonuçları bu konudaki literatüre de katkı sağlayacaktır.

1.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

FATİH Projesinin öğretmenler tarafından nasıl algılandığına dair bu araştırmanın bazı sınırlılıkları mevcuttur. Bunlar şu şekilde sıralanabilir.

1. Araştırmanın örneklemi internet ortamında anketi yanıtlayan öğretmenler ile sınırlıdır.
2. Araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılıyla sınırlıdır.
3. Araştırma FATİH Projesinin uygulandığı, etkileşimli tahtaların takıldığı ve tablet bilgisayarların dağıtıldığı okullar ile sınırlıdır.
4. Araştırma öğretmen görüşleriyle sınırlıdır.
5. Araştırma ankette yer alan maddeler ile sınırlıdır.
6. Her anket için örneklemi oluşturan gruptan sadece bir bölümü açık uçlu sorulara cevap vermeyi tercih etmiştir. Bu nedenle açık uçlu veriler bu alt örneklem ile sınırlıdır ve evrene doğrudan genelleme yapılamaz

BÖLÜM II

Araştırmaların bu bölümünde konuyla ilgili yapılmış araştırmaların sonuçlarına yer verilmiştir.

2.1 İlgili Araştırmalar

Araştırmaların bu bölümünde konuyla ilgili yapılmış araştırmaların sonuçlarına yer verilmiştir.

Acer-European Schoolnet Eğitici Netbook Pilot Uygulaması 2010-2011 yıllarında uygulanmıştır. Bu çalışmaya ülkemizden 27 okul ve 40 tane sınıf katılmıştır. (http://files.eun.org/netbooks/Acer_Netbook_Study.pdf). Pilot uygulama öğretmenleri çoğu pilot uygulama organizatörleri tarafından okul aktivitesi hazırlamak amacıyla kendilerine verilen netbookları kullanmışlardır (%92). Öğretmenler çoğunlukla dersleri evde hazırlamışlardır (%86). Aynı zamanda %39'u evde diğer öğretmenlerle iş birliği yapmak ve birlikte aktivite hazırlamak amacıyla çevrimiçi araçları kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %73'ü dersleri ve ev ödevlerini okulda tek başına hazırladığını, %61'i kendi okullarındaki diğer netbook öğretmenleri ile iş birliği yaptığını ve %51'i netbook ekiplerinin parçası olmayan meslektaşlarıyla birlikte çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Pilot çalışmaya katılan öğretmenlerin netbooklarla ilgili olarak en pozitif gözlemleri öğrenme açılarından. Öğretmenlerin %76'sına göre öğrenciler daha bağımsız olarak öğrenmektedirler. Öğretmenlerin 4/3'ne göre öğrenciler netbooklar sayesinde kendi çalışmalarını daha iyi yönetebilmekte ve kontrol edebilmektedirler. Öğretmenlerin %70'ine göre netbooklar okul terk riski olan çocuklar için fırsatlar sunmaktadır. Bu cihazlar özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin derslere katılabilmeleri için onlara yardımcı olabilir (%74).

Öğretmenler, öğrenciler ve veliler netbookların etkisi konusunda olumlu yaklaşmışlardır. Türk velilerinin %63'ü netbookların çocukların eğitimiyle daha iyi ilgilenebilmeleri açısından daha iyi fırsatlar getirdiğini düşünmektedirler. Öğretmenlerin sadece %18'i netbookların bu alanda herhangi bir değişiklik getirmediğini düşünmektedirler. Öğrencilerin %84'ü netbookların okulu daha zevkli hale getirdiğini belirtmişlerdir. %74'ü netbookların kendilerini genel olarak öğrenmeye ve okula karşı daha iyi motive ettiğini ifade etmiştir. %67'si netbookların sınıftaki atmosferi iyileştirdiğini belirtmişlerdir. Türkiye'deki

öğrencilerin %87'si netbook kullanmaya başladıktan sonra bilgisayar ve bilişim becerilerinin geliştiğinden söz etmişlerdir. %71'i netbookun daha düzenli olmalarına yardımcı olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Türk velilerin %63'ü netbookların, çocukların eğitimiyle daha iyi ilgilenebilmeleri açısından daha iyi fırsatlar getirdiğini düşündüklerin belirtmişlerdir.

Acer-Europen Schoolnet eğitici Netbook pilot uygulamasından sonra Acer ve Europen Schoolnet eğitim ve öğrenim uygulamalarını geliştirmek amacıyla 2012 yılında tablet bilgisayarların kullanımıyla ilgili yeni bir pilot çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmaya katılan sekiz ülkeden bir tanesi de Türkiye'dir. Ülkemizden 6 okul pilot çalışmaya katılmıştır. Projenin amacı öğrencilerin öğrenimlerini iyileştirmek amacıyla öğretmenlerin tablet bilgisayarların kullanımı hakkında daha iyi bilgilere sahip olmaktır (http://1to1.eun.org/c/document_library/get_file?uuid=5a2f9968-94d3-4176-8e68-86f6fa53d924&groupId=10334 netbook araştırması).

Pilot uygulama öğretmenleri, ders planlama, ders yapma ve idari işlemleri için BT kullanımı konusunda kendinden emin olduklarını, mesleki gelişim, ders takibi ve ölçme-değerlendirme amaçları için kullanım konusunda kendilerine biraz daha az güvendiklerini, öğretmenlerin büyük kısmı, internet ve genel BT uygulamaları kullanımı, teknoloji ile öğretme (BT'nin pedagojik kullanımı) ve ayrıca belirli bir cihaz veya teknolojinin kullanımı (teknoloji kullanımı) konusunda kendilerini yetkin hissettiklerini, sanal öğrenme ortamları ve sosyal ağ kurma araçları kullanımı konusunda daha az pilot uygulama öğretmeni kendisini yetkin bulduklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin okuldaki BT tabanlı aktiviteleri, evde gerçekleştirilen aktivitelerden önemli bir farklılık göstermemektedir. Biraz daha fazla öğretmen evden BT kullanarak ders hazırlama aktiviteleri gerçekleştirmektedir. Genel olarak bazı BT tabanlı aktiviteler diğer aktivitelerden daha sık gerçekleşmektedir. Çoğu pilot uygulama öğretmeni BT'yi öğrenme kaynakları için internete göz atmak amacıyla kullanmaktadır. Daha az bir sayıda öğretmen ise BT'yi evde ve okulda velilerle iletişim için kullanmaktadır.

Pilot uygulama öğretmenleri genel olarak BT'nin pozitif etkisi olduğunu düşünmektedirler. Tablet bilgisayarların eğitim yöntemleri, okul atmosferi ve öğrencinin öğrenimi gibi bazı alanlardaki etkisinin, ölçme değerlendirme için BT kullanımı, BT'nin ders hazırlama ve ders takibinde ve öğretmenler, öğrenciler ve veliler arasında iletişim aracı olarak

zaman kazanılmasını sağlaması gibi diğer alanlara oranla daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir.

Öğrenme kaynakları için internette gezinme ve dersler için sunum hazırlamak öğretmenler tarafından okulda ve evde gerçekleştirilen en popüler iki aktivite olmuştur. Öğretmenler tarafından en sık gerçekleştirilen iş birliği aktiviteleri arasında meslektaşlarla eğitim materyali alışverişi ya da okulların tablet bilgisayarlar konusundaki vizyonunu tartışmak için personel toplantılarına katılmak gelmektedir. Diğer öğretmenlerin sınıflarını gözlemleme ve geri bildirim sağlama veya diğer sınıfların öğretmenleri ile ortak aktivitelere katılma gibi akran öğrenme faaliyetleri 1-3 ayda bir öğretmenlerin üçte biri tarafından gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler tablet bilgisayarlarla ders yaparken farklı öğretim yöntemlerinden yararlanmışlardır. Tahtada ders anlatma ve öğrencilerle iş birliği içinde ve bireysel çalışma faaliyetlerini destekleyen öğretim yöntemlerini birlikte kullandıkları anlaşılmaktadır. Pilot uygulama öğretmenlerinin üçte birinden fazlası elektronik çevrim dışı materyal kullanmıştır.

Tablet bilgisayarı kullandıktan sonra çoğu öğretmenin genel BT becerilerinde ve cihaz/ekipman kullanımı konusunda “Çok iyi” veya “İyi” yetkinliği sahip olduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin tablet bilgisayarları az kullandıkları bazı alanların mevcut olduğu pilot çalışmada ortaya konmuştur. Tablet bilgisayarların hangi dersler için daha uygun olduğuna dair bir bulguya araştırmada rastlanamamıştır.

Türkiye’nin de katıldığı Survey of Schols ICT in Education araştırmasına göre; 8. sınıflar düzeyinde ülkemizde 23 öğrenciye bir bilgisayar düşmesine rağmen Avrupa Birliği ortalaması 5 bilgisayardır. İnternete bağlı masa üstü ve dizüstü bilgisayar açısından ülkemizde 167 öğrenciye bir bilgisayar düşmektedir. Avrupa Birliği ortalaması 14 dizüstü bilgisayar ve 7 masaüstü bilgisayardır. Türkiye’de öğrencilerin geniş bant internete bağlanma oranları da düşüktür. Türkiye’de 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin %39’u 2 mbps’nin altında internete bağlanmaktadır. Bu oran Avrupa Birliği ülkeler için ortalama %10’dur. Türkiye’nin görsel öğrenme ortamları açısından durumu 8. Sınıflar düzeyinde %25 olmasına karşın Avrupa Birliği

ortalaması

%61’dir.

(<https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digitalagenda/files/Turkey%20country%20profile.pdf>)

Türkiye’de öğretmenler derslerinde sıklıkla bilişim teknolojilerini kullanmalarına rağmen kullanım oranları düşük ve Avrupa Birliği ortalamalarının altındadır. 4. ve 8. sınıf öğretmenlerinin %25’ten fazlası derslerinde bilişim teknolojilerini Avrupa Birliği ortalamasından fazla kullandıklarını ifade etmişlerdir. BT’yi en çok kullanan öğretmenler mesleki eğitim okullarının 11.sınıflarında derse giren öğretmenlerdir.

8. ve 11.sınıf öğrencilerine göre derslerinde bilişim teknolojilerini kullanmaları Avrupa Birliği ortalamalarına yakındır. 8. Sınıf öğrencilerine göre birlik üyesi ülkelerden daha çok bilgi iletişim teknolojisi kullanılmaktadır.

8. sınıf öğrencilerinin kendi cep telefonları ya da diz üstü bilgisayarlarını son bir hafta içerisinde kullanmaları açısından durum incelendiğinde birlik üyesi ülkelerin ortalamaları cep telefonu için %28, diz üstü bilgisayar için %11 olmasına rağmen Türkiye ortalaması cep telefonu ve dizüstü bilgisayar için %14’tür.

Dijital güven açısından 4. sınıflara giren öğretmenlerin operasyon becerileri Avrupa Birliği ortalamasından düşüktür.8. sınıflara giren öğretmenlerin sosyal medya becerileri birlik ortalamasından daha yüksektir.8. sınıf öğrencilerinin dört alandaki (sosyal medya, operasyonel beceriler, sorumlu internet kullanımı ve güvenli internet kullanımı açılarından) kendilerine olan güvenleri Avrupa Birliği ortalamasından yüksektir.

Çağlar (2012) tarafından gerçekleştirilen Yeni Medya Dolayımı Eğitim Ortamında Fatih Projesi Öğretmenlerinin Pedagojik Uygulamalarının Uluslararası Öğretmen Standartları ile Karşılaştırılması konulu yüksek lisans tez çalışmasında; FATİH Projesi pilot uygulamasının değerlendirilmesi amaçlı oluşturulan öğretmen anketi sonucuna göre öğretmenlerin etkileşimli tahtaya yönelik hiçbir amaç için ortalama olarak “Çok sık” kullanmadıkları sadece görsel ve/veya işitsel öğelerle dersi zenginleştirmek amacıyla “Sıklıkla” kullandıkları etkileşimli tahtadaki içeriklerden çıktı almak için ise “Hiç” kullanmadıkları, öğretmenlerin tablet bilgisayarlarla ilgili olarak soruda yöneltilen hiçbir amaç için “Çok sık” ya da “Sıklıkla” kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Eğitim Bilişim Ağındaki (EBA) nesnelere erişmek “Görsel ve/veya işitsel öğelerle dersi zenginleştirmek”, “Etkileşimi ve derse katılımı artırmak”, “Öğrencilerin dikkatini çekmek ve onları güdülemek” amacıyla “Bazen” kullandıkları, diğer taraftan “Derste kullanmak için tablet bilgisayarlar ile fotoğraf ve video çekmek için “Hiç” kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin doküman kamerayı hiçbir amaç için ortalama olarak “Çok sık”, “Sıklıkla” ya da “Bazen” kullanılmadığı tespit edilmiştir. Materyaller üzerindeki önemli yerlere odaklanarak öğrencilere sunmak amacıyla “Nadiren” kullandıkları diğer taraftan “Basılı materyalleri elektronik hale getirerek öğrencilerle paylaşmak” ve “Üç boyutlu materyalleri elektronik hale getirerek öğrencilerle paylaşmak için ise “Hiç” kullanmadıkları görülmüştür.

Öğretmenlerin çok amaçlı yazıcıyı hiçbir amaç için “Çok sık”, ya da “Sıklıkla” kullanmadıkları, “Dersle ilgili materyalleri çoğaltmak amacıyla ve “Tablet bilgisayarlardaki içeriklerin çıktısını almak” için ise “Hiç” kullanmadıkları tespit edilmiştir.

Öğretmenler FATİH Projesiyle gelen yeniliklerin öğrenciler üzerinde etkileri konusunda genelde kararsız oldukları ancak “Bilişim teknolojilerine karşı ilgileri arttı”, “Bilişim teknolojilerine yönelik becerileri gelişti”, “Sınıf içi tartışmalara katılımları arttı”, “Ders kazanımlarına ulaşmaları kolaylaştı” ve “Derse karşı ilgileri arttı” konularında etkilerinin olduğunu düşünmektedirler.

Öğretmenlerin “Bilişim teknolojilerini derste kullanma becerilerin gelişti” konusunda etkisinin olduğunu düşündükleri ancak projenin diğer muhtemel etkileri konusunda kararsız oldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmenler “Öğrenme ve öğretme yöntemlerindeki çeşitlilik arttı”, “Ders içerikleri zenginleşti” ve “Ders içerikleri öğrencilere daha kısa sürede aktarıldı” konularında görüş birliği içinde oldukları tespit edilmiştir.

Öğretmenler FATİH Projesinin okul kültürü ve iklimine etkileri ile ilgili görüşleri arasında “Öğretmenlerin velilerle olan iletişiminin artmadığını düşündükleri, “Öğretmenlerin kendilerini yenileme arayışına girdikleri ve BT/ formatör öğretmenleri ile aralarında bilgi paylaşımını artırdığını düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Öğretmenler FATİH Projesiyle gelen yeniliklerin eğitimde fırsat imkân ve fırsat eşitliği sağladığı görüşünde kararsız kalmışlardır.

Öğretmenlerin uluslararası eğitim teknoloji standartlarına yönelik pedagojik uygulamalarının öğrencilere tutum ve davranış boyutunda model olarak teşvik etmede kısmi eksiklikler olduğu saptanmıştır.

Altın (2014) “Öğrenci, Öğretmen, Yönetici ve Veli Bakış Açısıyla Fatih Projesinin incelenmesi” konulu araştırmasında Ankara İl’inde lise düzeyinde eğitim veren 5 okulda uygulamaya konulan Fatih Projesine ilişkin 520 öğrenci, 65 öğretmen, 11 okul yöneticisi ve 5 velinin görüşlerini almıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan proje ile ilgili olumsuz görüşlere bakıldığında öğrenciler; etkileşimli tahta ve tablet PC’de internet kısıtlamalarının olduğunu, etkileşimli tahta ve tablet PC’nin dersin işleyişini engellediğini, tablet PC’lerin kalitesiz olduğunu ve EBA web sitesinin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Öğretmenler; FATİH projesinin eğitime katkısı olmadığını, tablet PC’nin eğitim amaçlı kullanılmadığını ve EBA web sitesi içeriklerinin öğretim programı ile paralel olmadığını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde yöneticiler de; etkileşimli tahta ile tablet PC arasında etkileşim sağlamadığını, teknik servisin zamanında yardıma bulunmadığını ve hizmet içi eğitimin sürekli hale gelmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Veliler; tablet PC’nin öğrenciyi tembelliğe ittiğini ve bu projenin gelmesiyle öğrenci başarısının düştüğünü ifade etmişlerdir. Proje ile ilgili olumlu görüşlere bakıldığında tüm katılımcıların etkileşimli tahtanın eğitimsel kullanımından memnun olduğu görülmüştür. Bununla birlikte öğrenciler; verimli kullanıldığı takdirde projenin faydalı olacağını ve öğretmenler de EBA web sitesinin öğrencilere yardımcı olabileceğini ifade etmişlerdir. Ayrıca yöneticiler; bu proje ile öğrencilerin bilgiye ulaşmada rahat bir dönem geçirdiğini, öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin sağlandığını, alt yapı çalışmalarının eğitimi aksatmadan yapıldığını ve son olarak veliler bu projenin görsellik açısından faydalı bir proje olduğunu ifade etmişlerdir. Ortaya çıkan sonuçlara göre, FATİH projesinin eğitim-öğretimde daha verimli uygulanabilmesi, projenin başarılı olabilmesi için tüm katılımcıların desteklendiği ve yetkililerin gerek duyulan önlemleri en kısa sürede aldığı takdirde projenin eğitim öğretim süreçlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir

Yıldızhan (2013), “Temel Eğitimde Akıllı Tahtanın Matematik Başarısına Etkisi” üzerinde çalışmıştır. Yıldızhan araştırmasında 20 sorudan oluşan akıllı tahtanın; öğretmene, öğrenciye ve akıllı tahta kullanımının kendisine bakan yönünü içerecek şekilde 3 boyut olan ölçme aracı Ankara’nın farklı ilçelerinde yer alan 5 özel ilköğretim okulunda çalışan 72 si bayan, 48’i erkek toplam 120 öğretmene uygulanmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır; Matematik öğretiminde akıllı tahtaların kullanımları öğrencilerin motivasyonunu sağlamakta ve derse katılımlarını arttırmaktadır. Akıllı tahtalar farklı özellikleri kullanıldığı ölçüde diğer tahtalardan daha etkili olmaktadır. Öğretmenin akıllı tahtayı kullanabilme durumuna göre öğrenci derse motive olabilmektedir. Bununla birlikte akıllı tahtada yaşanabilecek herhangi

bir problemle sınıfın dikkati dağılabilir. Burada öğretmenin akıllı tahtayı kullanması konusunda deneyimli olması büyük önem taşımaktadır. Akıllı tahtayı kullanacak öğretmenin derse hazırlıklı gelmesi gerekmektedir. Öğretmen anlatacağı konuyu önceden bilgisayara aktarmalı ve hazırlık yapmalıdır. Ayrıca öğretmenlerin konu anlatımında akıllı tahta üzerinde farklı materyalleri kullanmaları da etkili olacaktır. Bu çalışmada ilköğretim öğretmenlerine akıllı tahta ile ilgili sorular sorulmuş ve verilen cevaplar değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin akıllı tahta ile ilgili olumlu görüş sergiledikleri görülmüştür. Öğretmenler, akıllı tahtanın öğrenci motivasyonunu arttırdığını ve öğrencilerin dersi daha ilgili izledikleri görüşünü belirtmişlerdir. Öğretmenler her ne kadar akıllı tahtanın öğrenci katılımına büyük etkisi olduğunu belirtse de bununla birlikte akıllı tahtada yaşanan problemlerin öğrenci dikkatini dağıttığını da belirtmektedirler. Araştırma sonuçlarına göre erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre akıllı tahtaların daha faydalı olduklarını düşünmektedirler. Bu durum kadın öğretmenlerin akıllı tahta kullanma konusunda daha deneyimsiz oldukları göstermektedirler. Akıllı tahta kullanımı ile ilgili bilgi ve becerinin artması, öğrencilerin akıllı tahtadan daha fazla bilgi edinebilmelerini sağlamaktadır. Akıllı tahtanın matematik dersine etkisinin olumlu olması için, öncelikle öğretmenlere temel teknoloji eğitimi ve akıllı tahta kullanımı konusunda eğitimler verilmelidir. Akıllı tahta ile ilgili araç ve gereçler öğretmenlere temin edilmelidir. Öğretmenler araç ve gereçleri işbirliği içinde paylaşmalıdır. Öğrencilere derste not alabilecekleri şekilde bir sistem düşünülmelidir. Okullarda akıllı tahta kullanımı için fiziksel şartlar iyileştirilmelidir. Akıllı tahta dersi tamamında kullanılmamalıdır. Kara tahtadan tamamen kopmak doğru olamayacaktır. Öğrenilmesi zor konularda akıllı tahtanın kullanılması daha verimli olacaktır.

Çiftçi, Taşkaya ve Alemdar (2013), “Sınıf Öğretmenlerinin FATİH Projesine İlişkin Görüşleri” üzerine yaptığı araştırmasında 2011-2012 eğitim-öğretim yılında ilköğretim okullarında görev yapan 80 sınıf öğretmenin görüşlerine başvurmuştur. Araştırmada görüşler açık uçlu sorular yardımıyla alınmıştır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin FATİH Projesi’nin rahatlıkla uygulanabileceğini düşünmedikleri, projenin olumsuz yönleri olarak tablet bilgisayarlarda sorunlar yaşanabileceğini, öğretmenlerin bazılarının teknolojiyi kullanamayacağı ve eğitim almaları gerekeceğini belirtmişlerdir. Projenin yararlı yönleri olarak öğrencilerin çanta taşıma derdinden kurtulacak olmaları ve teknoloji altyapısı sayesinde eğitim ortamının zenginleşeceğini ifade etmişlerdir. Araştırmada FATİH

Projesi'nin önemli bir ayağını oluşturan tablet bilgisayarların öğretmenlere önceden verilmesi, öğretmen adaylarına lisans eğitimleri sırasında tablet bilgisayar dağıtımının yapılması, sınıf öğretmenlerine BT ve FATİH Projesi konusunda hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi, FATİH Projesi'nin ortaya çıkacak aksaklık ya da eksiklikleri giderecek gerekli önlemleri alabilmek için pilot uygulama süresinin uzatılması, FATİH Projesi'nin bütün okullarda aynı anda değil, gerekli altyapı ve donanıma sahip okullardan başlanarak yaygınlaştırılması öneriler olarak sunulmuştur.

Tekinarslan, Top ve Güler (2014), yaptıkları çalışmada Eğitim Fakültesinde etkileşimli tahta ve çoklu-ortam nesnelerinin kullanıldığı öğrenme ve öğretme ortamlarında eğitim gören öğretmen adaylarının zenginleştirilmiş içerikle öğretime yönelik tutumlarındaki değişiklikleri incelemiştir. Ön-test son-test tekniği kullanılarak elde edilen bulgulara göre; etkileşimli tahta ve çoklu ortam nesnelerinin kullanıldığı sınıflarda öğretimin öğrencilerin zenginleştirilmiş içerikle öğretime yönelik tutumlarına algılanan kullanışlılık, öğrenmeye katkı ve ilgi-motivasyon alt boyutlarında olumlu yönde bir etkiye sahip olduğu, etkileşimli tahtanın en önemli avantajının dikkat çekici olması, görsel-işitsel ve etkileşimli özelliklerinin olmasıdır. Ancak buna karşılık bazı öğretmenlerin ve öğrencilerin yeterli kullanım bilgi ve becerilerine sahip olmamalarının etkili kullanım bakımından en önemli dezavantaj olarak görüldüğü ortaya çıkmıştır. Araştırmada öğretmenlere kullanıcı eğitimlerin verilmesi, problemleri çözmede teknik destek alt yapısının sunulması önerileri getirilmiştir.

Güleç, Sulak ve Çoklar (2014), yaptıkları araştırmada eğitimde yeni teknolojilerin kullanımına yönelik olarak öğrenci görüşlerini incelemiştir. Eğitsel amaçlı teknolojilerin öğrenci görüşleri ile değerlendirilmesi amacıyla yapılan çalışmada Yozgat İli Saraykent İlçesi'nde yer alan üç ortaokulun tüm sınıflarında yer alan öğrencilere eğitimde yeni teknoloji kullanımı konusundaki görüşleri geliştirilen anket aracılığı ile sorulmuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerin eğitimde yeni teknolojilerin kullanımı konusuna katılım gösterdikleri, daha az kitap taşıma, bilgiye kolay ve hızlı erişim, ödev yapmanın daha kolay hale gelmesi gibi BİT odaklı maddeler en çok katılınan maddeler olmuştur.

Eroğlu ve Donmuş (2014), FATİH Projesi kapsamında öğrencilere dağıtılan tabletlerin öğrencilerin okuma alışkanlıklarını nasıl etkilediğini ortaya koymak amacıyla yaptıkları çalışmada Malatya İli merkez ilçelerinde etkileşimli tahta ve tablet bilgisayarların kullanıldığı okullarda ortaöğretim okullarında 6 Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni ile 8 ortaöğretim

öğrencisi ile yapılan araştırmada öğrenciler arasında tablet bilgisayarların motivasyonu artırma, görsellik, pratiklik, kaynaklara kolay ulaşabilme, ilgi çekicilik temalarında olumlu görüş olduğu; sağlık sorunları, sanallık, internete aşırı bağımlılık, erken sıkılma ve hazır bilgi temalarında da olumsuz görüş olduğu belirtilmiştir. Benzer görüşlerin öğretmenler arasında da paylaşıldığı araştırmada çıkan sonuçlar olarak gösterilmektedir.

Tenkoğlu ve Çakır (2014), ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin etkileşimli tahta kaygı düzeyleri ve ISTE teknoloji yeterliklerinin belirlenerek bu değişkenler arasındaki ilişkinin açığa çıkarılması amacıyla yapılan çalışmada Samsun İli Terme İlçesi'nde 148 öğretmen ile çalışılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Öğretmen Adaylarının Eğitim Teknolojisi Standartları ile İlgili Özyeterliklerini Belirleme Ölçeği” ve “BDE Teknolojilerinin Kullanımı İle İlgili Kaygı Aşamaları Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda etkileşimli tahta kaygı düzeyi ile ISTE öğretmen yeterlikleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama yöntemi ve anketler ile toplanan verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, FATİH Projesine ilişkin algı düzeyi ve algının yönetimini değerlendirilmiştir. Algının düzeyini betimleyebilmek amacıyla “Nedir” sorusuna cevap arayan tarama modelinde bir araştırma olarak yapılandırılmıştır.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Millî Eğitim Bakanlığına bağlı FATİH Projesinin I fazında yer alan 3657 okul oluşturmaktadır. Bu okullarda 119.528 öğretmen görev yapmaktadır. Zaman ve kaynak bakımından tüm evrene ulaşmak amacıyla anketin elektronik ortamda uygulanmasına karar verilmiştir. Anket Survey Monkey sitesinde 13 Nisan ve 11 Mayıs 2015 tarihlerinde erişime açık tutulmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı personeline anketin duyurulması elektronik posta aracılığıyla olmuştur. 81 ildeki bilgisayar formatörleri aracılığıyla anket okullara duyurulmuştur.

3.3 Veri toplama araçları

Bu araştırmada veri toplam araçları olarak anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın genel ve alt amaçlarına bağlı olarak literatür taraması ve görüşmeler sonucunda ortaya çıkan boyutlardan yola çıkılarak açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan anket formu geliştirilmiştir. Hazırlanan anketlerin taslak formlarını, kapsam ve görünüş geçerliğini sağlamak üzere alan uzmanları ve Bakanlık yetkililerinin görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanlara soruların ölçülmek istenilen özelliği ölçmede ne derece yeterli olup olmadığı sorulmuş ve varsa düzeltme önerileri istenmiştir. Uzmanlardan gelen görüşler doğrultusunda sorular yeniden düzenlenmiştir. Gelen görüşler doğrultusunda yeniden düzenlenen anket formları son halini almıştır.

Öğretmen, anketleri

Araştırmanın anketleri toplam 3 bölümden oluşmakta ve **beş** sayfadır. Anketin birinci bölümündeki sorularla katılımcılara ait demografik bilgiler toplanmıştır. İkinci bölümde bilişim teknolojileriyle ilgili sorular bulunmaktadır. Üçüncü bölümde; katılımcıların FATİH Projesi ve bileşenleri hakkındaki görüşlerini saptamaya yönelik sorulara bulunmaktadır. Araştırmada kullanılan anketler EK’1 de verilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada elde edilen veriler, kodlanılarak bilgisayara yüklenmiş ve “SPSS (Statistical package for social sciences) 20.0 for Windows” istatistik programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin, ne olduğunu anlamak amacıyla yüzde (%) ve frekans (f), ortalama gibi betimsel istatistikler kullanılmıştır. Görüşler arasında fark olup olmadığını tespit edebilmek için t-testi ve kaykare testleri yapılmıştır. Ölçekte yer alan ifadelerin puanlamaları: 1–1,74 arası “Hiç”, 1,75–2,49 arası “kısmen”, 2,50–3,24 arası “oldukça”, 3,25–4,00 arası “tamamen ” şeklindedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerden ve okul yöneticilerinden toplanan verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

4.1 Araştırma Kapsamındaki Öğretmenlere Ait Bilgiler

Araştırmaya katılan grupların cinsiyete göre dağılımı Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı

	f	%
Erkek	14951	61,9
Kadın	9220	38,1
Toplam	24171	100

Tablo 4.1.’e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %61,9’u erkek % 38,1’i kadın öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev durumları Tablo 4.2.’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Öğretmenlerin Görev Dağılımı

	f	%
Okul Yöneticisi	3814	15,9
Öğretmen	20133	84,1
Toplam	23947	100,0

Tabloya göre Öğretmelerin %15,9’u okulda yönetici pozisyonunda çalışmaktadır. Ankete katılan eğitimcilerin %84,1’ i öğretmen olarak görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin branşlara göre dağılımı Tablo 4.3.'t verilmiştir.

Tablo 4.3. Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı

	f	%
Türk Dili ve Edebiyatı	3565	14,7
Matematik	2984	12,3
İngilizce	2151	8,9
Tarih	1815	7,5
Coğrafya	1507	6,2
Biyoloji	1304	5,4
Fizik	1121	4,6
Bilişim Teknolojileri	1096	4,5
Din kültürü ve Ahlak bilgisi	1033	4,3
Kimya/Kimya teknolojisi	979	4,1
Rehberlik	946	3,9
Beden eğitimi	936	3,9
İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri	900	3,7
Felsefe	802	3,3
Almanca	591	2,4
Diğer Branşların toplamı	2441	10

Tablodaki verilere göre araştırmaya katılım en çok Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinden gelmiştir (%14,7), ikinci sırayı %12,3'lük bir oranla matematik öğretmenleri almıştır. İngilizce % 8,9, Tarih %7,5, Coğrafya % 6,2, Biyoloji %5,4, Fizik % 5,4, Bilişim Teknolojileri % 4,5; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi %4,3, Kimya %4,1, Rehberlik %3,9, Beden Eğitimi %3,9, İmam hatip Lisesi meslek dersleri %3,7, Felsefe %3,3, ve Almanca öğretmenleri %2,4 oranları sıralamayı takip etmektedir. Bu on beş branş öğretmeni haricindeki öğretmenler yetmiş dört ayrı branşa ait öğretmenlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş gruplarına göre dağılımları Tablo 4.4.'de verilmiştir

Tablo 4.4. Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımları

	f	%
21-30 yaş	4297	17,9
31-40 yaş	9716	40,4
41-50 yaş	7482	31,1
51 ve üstü yaş aralığı	2526	10,5
Toplam	24021	100

Tablo 4.4.'e göre öğretmenlerin % 17.9'u 21-30 yaş aralığında, %40,0' ı 31-40 yaş aralığında; % 31,1'i, 41-50 yaş aralığında ve % 10.5'i 51 ve üstü yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet yıllarına göre dağılımları Tablo 4.5.'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımları

	f	%
0-1 yıl	1430	6,0
2-4 yıl	3047	12,7
5-10 yıl	3765	15,7
11-20 yıl	9735	40,5
21 yıl ve üzeri	6044	25,2
Toplam	24021	100,0

Tablodaki veriler incelendiğinde öğretmen ve yöneticilerin % 6'sı 0-1 yıl, % 12,7'si 2-4 yıl, % 15,7'si 5-10 yıl, %40,5'i 11-20 yıl hizmet aralığında ve %25,2 'si 21 yıl ve üzeri hizmete sahiptirler.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türleri Tablo 4.6. 'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Dağılımı

	F	%
Anadolu Lisesi	13968	58,8
Anadolu İmam Hatip Lisesi	4362	18,4
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	1672	7,0
Fen Lisesi	1147	4,8
Çok Programlı Anadolu Lisesi	1024	4,3
Sosyal Bilimler Lisesi	545	2,3
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	410	1,7
Güzel Sanatlar Lisesi	328	1,4
Bilim ve Sanat Merkezi	162	,7
Spor Lisesi	122	,5
Toplam	23740	100,0

Tablo 74.6.'ya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin % 58'i Anadolu Lisesi, % 18,4'ü Anadolu İmam Hatip Lisesi, %7'si Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, % 4,8'i Fen Lisesi; % 4,3'ü Çok Programlı Anadolu Lise, % 2,3'i Sosyal Bilimler Lisesi, % 1,7'si Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi, % 1,4'ü Güzel Sanatlar Lisesi; % 0,7'si Bilim ve Sanat Merkezi; % 0,5'i Spor Lisesinde görev yapmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları illerin dağılımı Tablo 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları İllerin Dağılımı

İL	f	%
İstanbul	2362	10,0
Balıkesir	1355	5,7
Ankara	899	3,8
Aydın	824	3,5
Eskişehir	792	3,4
Bursa	718	3,0
Kayseri	609	2,6
Konya	605	2,6
Samsun	595	2,5
Mersin	549	2,3
İzmir	549	2,3
Adana	475	2,0
Giresun	465	2,0
Çorum	457	1,9
Kocaeli	446	1,9
Ordu	391	1,7
Denizli	387	1,6
Antalya	379	1,6
Malatya	373	1,6
Zonguldak	361	1,5
Trabzon	355	1,5
Nevşehir	351	1,5
Isparta	350	1,5
Manisa	323	1,4
Kahramanmaraş	315	1,3
Şanlıurfa	315	1,3
Kütahya	311	1,3

Afyon	307	1,3
Diyarbakır	256	1,1
Muğla	252	1,1
Adıyaman	246	1,0
Tekirdağ	231	1,0
Uşak	225	1,0
Çanakkale	224	,9
Sivas	221	,9
Kastamonu	218	,9
Sakarya	215	,9
Ağrı	197	,8
Amasya	192	,8
Hatay	191	,8
Rize	189	,8
Bingöl	183	,8
Edirne	181	,8
Erzincan	181	,8
Burdur	177	,7
Niğde	175	,7
Erzurum	167	,7
Tokat	165	,7
Gaziantep	160	,7
Bitlis	153	,6
Kars	148	,6
Osmaniye	138	,6
Batman	135	,6
Düzce	131	,6
Van	127	,5
Karabük	125	,5
Elazığ	121	,5
Kırşehir	116	,5
Bolu	115	,5
Aksaray	113	,5
Mardin	112	,5
Yozgat	112	,5
Tunceli	111	,5
Siirt	108	,5
Karaman	108	,5
Artvin	107	,5

Hakkâri	101	,4
Sinop	92	,4
Yalova	92	,4
Ardahan	87	,4
Kilis	86	,4
Çankırı	84	,4
Şırnak	80	,3
Iğdır	79	,3
Kırklareli	72	,3
Muş	72	,3
Kırıkkale	66	,3
Bartın	62	,3
Bilecik	55	,2
Bayburt	39	,2
Gümüşhane	27	,1
Toplam	23638	100,0

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin illere göre dağılımları incelendiğinde oran olarak ilk sırayı %10'la İstanbul ili almaktadır. İkinci sırada %5,7'lik bir oranla Balıkesir ili gelmektedir. Üçüncü sırada %3,8'lik katılımcı oranıyla Ankara ili gelmektedir. Diğer illerin sıralaması ise şu şekildedir. %3,5 Aydın, %3,4 Eskişehir, %3,0 Bursa, % 2,6 Kayseri, %2,6 Konya, %2,5, Samsun, %2,3 Mersin %2,3,İzmir, %2,0 Adana, %2,0 Giresun illeri takip etmektedir.

Okulun bulunduğu yerin hangi yerleşim merkezinde olduğu Tablo 4.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.8. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulun Bulunduğu Yer

	F	%
İlçe merkezi	11928	50,5
İl merkezi	6676	28,2
Büyükşehir merkezi	4229	17,9
Köy-kasaba	805	3,4
Toplam	23638	100,0

Tablo 4.8.'e göre araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticilerin %50,4'ü ilçe merkezlerinde %28,2'si il merkezlerinde, %17,9'u büyük şehir merkezlerinde ve %3,4'ü köy ve kasabalarda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların öğrenci sayıları Tablo 4.9. da verilmiştir

Tablo 4.9. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okulların Öğrenci Sayılarının Dağılımı

	f	%
501-1000 arası	9767	41,4
251-500 arası	6788	28,8
1001-2000 arası	3107	13,2
101-250 arası	2795	11,8
100'den az	699	3,0
2001 ve daha fazla	437	1,9
Toplam	23593	100,0

Tablo 4.9.'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okullardaki öğrenci sayıları % 41,4 oranında 501-1000 öğrenci, % 28 oranında 251-500 öğrenci, %13,2oranında 1001-2000 öğrenci okullarda öğretim görmektedir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okullardaki öğretmen sayılarının dağılımı Tablo 4.10.'da verilmiştir.

Tablo 4.10. Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okullardaki Öğretmen Sayıları

	f	%
21-50 arası	13556	56
51-100 arası	5878	24
5-20 arası	3588	14,8
101-250 arası	597	2,4
251 ve daha fazla	29	0,1

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okullardaki öğretmen sayıları açısından % 56 oranında 21-50 öğretmen, % 24 oranında 51-100 öğretmen ,%14,8 oranında 5-20 öğretmen; % 2,4 oranında 101-250 öğretmen ve % 0,1 oranında 251 ve daha fazla öğretmenin görev yaptığı anlaşılmaktadır.

4.2. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri Kullanımı

Öğretmenlerin interneti genellikle hangi amaçlar için kullandıkları Tablo 4.11.'de verilmiştir.

Tablo 4.11. Öğretmenlerin internet kullanım amaçları *

	f	%
e-okul, mebbis v.b. sistemleri kullanma	21093	87,3
Merak ettiğim her hangi bir konuyu araştırma	19221	79,5
Haber, gazete, dergi vb. okuma	19011	78,7
Branşım ile ilgili bilgilere ulaşmak ve derslerime hazırlık	18784	77,7
e-posta gönderme/alma	17664	73,1
Eğitim ve kurslarla ilgili bilgi alma	14150	58,5
İnternet bankacılığı kullanma	13631	56,4
İnternet üzerindeki sosyal gruplar (facebook, twitter vb.)	13208	54,6
Sağlıkla ilgili bilgi arama. (yaralanma, hastalık, beslenme)	12678	52,5
Alışveriş yapma	10323	42,7
Yazılım ya da program indirme	9674	40,0
Eğlenme	7343	30,4
Herhangi bir konuda çevrimiçi eğitim alma (yabancı dil,	4980	20,6
İnternet üzerinden telefonla / görsel görüşme	4968	20,6
Diğer	285	0,80

* Katılımcılar birden fazla cevap vermişlerdir.

Tablo 4.11.'e göre öğretmenler en çok interneti “e-okul, mebbis v.b. sistemleri kullanmak” amacıyla %87,3 oranında kullanmaktadır. %79,5 oranında “Merak ettiğim her hangi bir konuyu araştırmak” amacıyla kullandığını ifade etmiştir. % 78,7 oranında “Haber, gazete, dergi vb. okumak” amacıyla internet kullanmaktadır. %77,7 oranında “Branşım ile ilgili bilgilere ulaşmak ve derslerime hazırlanmak” amacıyla internet kullandığını, %73,1 oranında e-posta gönderme/almak amacıyla internet kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin diğer seçeneğine verdikleri cevaplar gruplandırılmış kodlanarak frekanslarıyla birlikte verilmiştir.

Tekrarlanma sıklığı açısından öğretmenlerin interneti kullanma amaçları arasında akademik seviyede yayınlanan araştırma ve incelemeleri takip etme (n=55), gezi amaçlı (n=25) ve bulutta veri depolama (n=10) ilk üç sırayı almaktadır.

	f
Akademik seviyede yayınlanan araştırma ve incelemeleri takip etme	55
Gezi amaçlı	25
Bulutta veri depolama	10

Blog yazıyorum	5
Güvenlik kamerasına bağlanabilmek için.	5
Okulumuzun tanıtımı yapma	3
Patent ve TÜBİTAK proje araştırma You Tube deki projelerimi izleme	3
Sözlük	5

Öğretmenlerin Cinsiyete Göre interneti hangi amaçlar için kullandıklarının dağılımı Tablo 4.12.'de verilmiştir.

Tablo 4.12. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre İnterneti Kullanma Durumları *

	Erkek		Kadın	
	f	%	f	%
e-Posta Gönderme/Alma	11334	75,8	6330	68,7
e-okul Mebbis vb. benzeri sistemleri kullanma	13014	87,0	8079	87,6
İnternet üzerindeki sosyal gruplar (facebook, twitter, vb) yoluyla iletişim kurma	7815	52,3	5393	58,5
Haber, gazete, dergi vb Okuma	12150	81,3	6861	74,4
Sağlıkla ilgili bilgi arama (Yaralanma, hastalık, beslenme vb)	7096	47,5	5582	60,5
Eğitim ve kurslarla ilgili bilgi alma	9262	61,9	4888	53,0
Alışveriş yapma	6628	44,3	3695	40,1
Yazılım ya da program indirme	6832	45,7	2842	30,8
Herhangi bir konuda çevrim içi eğitim alma (yabancı dil, bilgisayar vb)	3532	23,6	1448	15,7
Branşım ile ilgili bilgilere ulaşma ve derslerime hazırlık yapma (yazılı soruları, öğretim planları vb)	11406	76,3	7378	80,0
İnternet üzerinden telefonla görüşme	2985	20,0	1983	21,5
İnternet bankacılığı kullanma	9209	61,6	4422	48,0
Merak ettiğim herhangi bir konuyu araştırma	11588	77,5	7633	82,8
Eğlenme	4674	31,3	2669	28,9

*Katılımcılar birden fazla cevap vermişlerdir

Tablo 4.12'deki verilere göre "e-posta gönderme ve alma" konusunda erkek öğretmenlerin %75,8 oranıyla kadın öğretmenlerden daha çok bu işlemi gerçekleştirdikleri görülmektedir. "e-okul mebbis vb. benzeri sistemleri kullanma" açısından her iki grubun ortalamaları birbirine yakındır. "İnternet üzerindeki sosyal gruplar (facebook, twitter, vb) yoluyla iletişim kurmada kadın öğretmenlerin (%58,5) erkek öğretmenlere göre daha etkin kullanımda oldukları verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır. "Haber, gazete, dergi vb. okumada" erkek öğretmenler interneti kadın meslektaşlarına göre daha çok kullanmaktadırlar.

“Sağlıkla ilgili bilgi arama (yaralanma, hastalık, beslenme vb.) konusunda kadın öğretmenler interneti erkek öğretmenlere göre daha çok kullanmaktadırlar (%60,5). “Eğitim ve kurslarla ilgili bilgi alma”, “Alışveriş yapma”, “Yazılım ya da program indirme”, “Herhangi bir konuda çevrim içi eğitim alma (yabancı dil, bilgisayar vb.)”, “İnternet bankacılığı kullanma”, ve “Eğlenme” amaçlı olarak interneti kullanma açısından erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre daha yüksek ortalamalara sahip oldukları göze çarpmaktadır.

Kadın öğretmenler “Branşıyla ilgili bilgilere ulaşma ve derslerine hazırlık yapma (yazılı soruları, öğretim planları vb.)”, “İnternet üzerinde telefonla görüşme yapma”, “Merak ettiğim bir konuyu araştırma” ve “Diğer” maddesinde erkek öğretmenlere göre interneti daha çok kullanmaktadırlar

Öğretmenlerin kıdemlerine göre internet kullanım durumları Tablo 4.13’te verilmiştir.

Tablo 4.13. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre İnternet Kullanma Durumları*

		0-1 yıl	2-4 yıl	5-10 yıl	11-20 yıl	21+
e-posta alma gönderme	f	1025	2213	2839	7438	4149
	%	71,7	72,6	75,4	76,4	68,6
e-okul .mebis vb. sistemleri kullanma	f	1203	2602	3241	8666	5381
	%	84,1	85,4	86,1	89,0	89,0
İnternet üzerindeki sosyal gruplar (facebook, twitter, vb) yoluyla iletişim kurma	f	869	1928	2350	5350	2711
	%	60,8	63,3	52,4	55,0	44,9
Haber Okuma, gazete, dergi vb	f	1029	2308	2986	7867	4821
	%	72,0	75,7	79,3	80,8	79,8
Sağlıkla ilgili bilgi arama (Yaralanma, hastalık, beslenme vb)	f	665	1563	2201	5296	2953
	%	46,5	51,3	58,5	54,4	48,9
Eğitim ve kurslarla ilgili bilgi alma	f	812	1658	2168	5837	3675
	%	56,8	54,4	57,6	60,0	60,8
Alışveriş yapma	f	631	1570	2092	4288	1742
	%	44,1	51,5	55,6	44,0	28,8
Yazılım ya da program indirme vb)	f	562	1232	1809	4091	1980
	%	39,3	40,4	48,0	42,0	32,8
Herhangi bir konuda çevrim içi eğitim alma (yabancı dil, bilgisayar	f	286	576	1013	2056	1049
	%	20,0	18,9	26,9	21,1	17,4

Branşıyla ilgili bilgilere ulaşma ve derslerine hazırlık yapma (yazılı soruları, öğretim planları vb)	f	1136	2402	2974	7641	4631
	%	79,4	78,8	79,0	78,5	76,6
İnternet üzerinden telefonla / görsel görüşme	f	369	767	945	1909	978
	%	25,8	25,2	25,1	19,6	16,2
İnternet bankacılığı kullanma	f	801	1985	2513	5570	2762
	%	56,0	65,1	66,7	57,2	45,7
Merak ettiğim herhangi bir konuyu araştırma	f	1131	2430	3087	7917	4655
	%	79,1	79,8	82,0	81,3	77,0
Eğlenme	f	472	1121	1465	2971	1314
	%	33,0	36,8	38,9	30,5	21,7

* Katılımcılar birden fazla cevap vermişlerdir.

Tablodaki veriler göz önüne alındığında öğretmenlerin kıdemlerine göre internet kullanma durumları; e-posta alma gönderme faaliyeti bakımından en fazla 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler tarafından gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. En düşük kullanım 21 yıl ve üstü kıdeme sahip öğretmenlerde tespit edilmiştir.

E-okul mebis vb. sistemleri en çok 11-20, 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler kullanmaktadırlar. 2-4 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenler interneti sosyal gruplar aracılığıyla diğer gruplarla (facebook, twitter vb) iletişim kurmak amacıyla diğer kıdem gruplarına nazaran daha çok kullanmaktadır 11-20 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin internet üzerinden diğer kıdem gruplarına göre daha çok haber (gazete, dergi, vb) okudukları verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır. Sağlıkla ilgili bilgi arama amacıyla interneti daha çok kullananlar 5-10 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenler olmuştur. Eğitim ve kurslarla ilgili bilgi arama faaliyetini internet üzerinden en çok 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler gerçekleştirmektedirler. İnternet üzerinden alışveriş yapma konusunda 21 ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin tercihlerinin bu yönde düşük olduğu dikkat çekmektedir.

Yazılım ya da program indirme ve herhangi bir konuda çevrim içi eğitim alma konularında en çok 5-10 yıl kıdem sahibi öğretmenlerin aktif oldukları verilerden anlaşılmaktadır. Branşlarıyla ilgili bilgilere ulaşma ve derslere hazırlık yapma (yazılı soruları, öğretim planları vb) konusunda tüm kıdem gruplarının ortalamalarının yüksek olması dikkat çekicidir.

İnternet üzerinden görüşme yapma faaliyetinde 2-4 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler oran olarak ilk sırada yer almaktadır. İnternet bankacılığı, merak ettiğim bir konuyu araştırma, eğlenme korularında ilk sırada 5-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler önde gelmektedirler.

Öğretmenlerin internete girmek için hangi araçlardan ne sıklıkta yararlandıkları Tablo 4.14’de verilmiştir.

Tablo 4.14. Öğretmenlerin İnternete Girmek İçin Hangi Araçları Ne Sıklıkta Kullandıklarının Dağılımı

	Hiçbir zaman		Nadiren		Sık sık		Her zaman		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Kişisel cep telefonu kullanarak internete girme durumları	7354	33,1	9194	41,3	4011	18,0	1687	7,6	22246	100,0
Kişisel masaüstü bilgisayarım kullanarak internete girme durumları	3495	15,7	4348	19,5	8322	37,4	6081	27,3	22246	100,0
Okulun masa üstü ya da dizüstü bilgisayarı kullanarak internete girme durumları	1619	7,3	9561	43,0	7429	33,4	3637	16,3	22246	100,0
Sınıflardaki etkileşimli tahta	6501	29,2	8360	37,6	8360	37,6	2183	9,8	22246	100,0
İnternet kafe ya da bir arkadaşımın bilgisayarı	16684	75,0	4997	22,5	322	1,4	243	1,1	22246	100,0

Tablodaki verilere göre araştırmaya katılan öğretmenlerin internete kişisel cep telefonu ile girmede konusunda cep telefonu kullanarak %18,0 oranında “sık sık” ,%18,0 oranında “her zaman”,%7,6 oranında “nadiren” kişisel cep telefonu kullanarak internete bağlandıklarını ifade etmiştir. İnternet erişiminde kişisel cep telefonu hiç kullanmayanların oranı %18,9 olmuştur. Öğretmenlerin kişisel tabletlerini kullanarak internete girmeleri konusunda verdikleri cevaplar arasında %41,3 oranında “nadiren,” %18, oranında “sık sık”, % 7,6 oranında “her zaman” ve internet erişiminde kişisel Tablet PC hiçbir zaman kullanmayanların oranı %33,1 oranındadır.

Öğretmenlerin masaüstü bilgisayar kullanarak internete ulaşmalarında %37,4 oranında “sık sık”, %27,3 oranında “her zaman”, % 19,5 oranında “nadiren” şeklinde cevap vermişlerdir. İnternet erişiminde kişisel masaüstü bilgisayarını hiçbir zaman kullanmayanların oranı %15,7 oranındadır. Öğretmenlerin okulun masa üstü ya da dizüstü bilgisayarı kullanarak internet erişim oranları açısından % 43 oranında “nadiren” , %33 oranında “sık sık”, % 16,3 oranında “her zaman” bu yolla internete ulaştıkları anlaşılmaktadır.. İnternet erişiminde okulun masa üstü ya da dizüstü bilgisayarı hiçbir zaman kullanmayanların oranı %7,3 oranındadır. Öğretmenlerin internete girmede sınıflardaki etkileşimli tahta kullanma oranlarının düşük olduğu dikkat çekicidir. Öğretmenlerin sınıflardaki etkileşimli tahtaları kullanarak internete erişim oranları düşüktür. Öğretmenlerin %29’u “hiçbir zaman” bunu yapmadıklarını %37’si isen “nadiren” bunu yaptıklarını ifade etmişlerdir. İnternete girmek için internet kafa ya da bir arkadaşının bilgisayarından yararlanan öğretmenlerin oranı da düşüktür. Öğretmenlerin %75’i “hiçbir zaman” bunu gerçekleştirmediklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre internete girmek için hangi araçları ve sıklıkta kullandıklarının dağılımı Tablo 4.15.’te verilmiştir.

Tablo 4.15. Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre İnternete Girmek İçin Kullandıkları Araçlar ve Bunları Hangi Sıklıkta Kullandıklarının Dağılımı

		Hiçbir zaman		Nadiren		Sık sık		Her zaman		Toplam	
		f	%	f	%	f	%	F	%	f	%
Kişisel cep telefonum	Erkek	3011	21,9	3091	22,5	4292	31,2	3364	24,5	13758	100
	Kadın	1190	14,0	1292	15,2	2806	33,1	3200	37,7	8488	100
Kişisel tabletim	Erkek	4316	31,4	6058	44,0	2432	17,7	952	6,9	13758	100
	Kadın	3038	35,8	3136	36,9	1579	18,6	735	8,7	8488	100

Kişisel masa üstü bilgisayarım	Erkek	2091	15,2	2384	17,3	5221	37,9	4062	29,5	13758	100
	Kadın	1404	16,5	1964	23,1	3101	36,5	2019	23,8	8488	100
Okulun masa üstü ya da dizüstü bilgisayar	Erkek	864	6,3	5235	38,1	4959	36,0	2700	19,6	13758	100
	Kadın	755	8,9	4326	51,0	2470	29,1	937	11,0	8488	100
Sınıflardaki etkileşimli tahta	Erkek	4062	29,5	5276	38,3	3140	22,8	1280	9,3	13758	100
	Kadın	2439	28,7	3084	36,3	2062	24,3	903	10,6	8488	100
İnternet kafe ya da bir arkadaşın bilgisayar	Erkek	9780	71,1	3586	26,1	228	1,7	164	1,2	13758	100
	Kadın	6904	81,3	1411	16,6	94	1,1	79	0,9	8488	100

Tablodaki verilere göre “Kişisel cep telefonu” internete girmede kadın öğretmenlerin “her zaman” seçeneğinde erkek öğretmenlere göre daha yoğunlaştıkları göze çarpmaktadır, Kadın öğretmenlerin oranı %37,7 iken erkek öğretmenler için bu oran %24,5’tir. İnternete girmek için “her zaman” kişisel tableti kullandığını ifade eden erkek öğretmenlerin oranı%6,9 iken kadın öğretmenler için bu oran %8,7’dir. İnternete girmek için “kişisel masa üstü bilgisayar” , “Her zaman” kullanma durumunda erkek öğretmenlerin (%29,5) oranına sahip olmalarına rağmen bu oran kadın öğretmenler için %23,8’dir. “Okulun masaüstü ya da dizüstü bilgisayar” ve “Sınıflardaki etkileşimli tahtayı” internete girmede kadın öğretmenlerin erkek meslektaşlarını göre daha fazla kullandıkları ifade edilebilir. “İnternet kafede ya da bir arkadaşın bilgisayarını” internete girmede erkek öğretmenlerin daha çok tercih ettikleri verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır

Öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanmada kendilerini ne düzeyde yeterli bulduklarına dair cevaplar Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.16. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini Kullanmada Kendilerini Ne Düzeyde Yeterli Bulduklarının Dağılımı

	f	%
Hiç yeterli değilim	416	1,9
Kısmen yeterliyim	10106	45,5
Oldukça yeterliyim	9351	42,1
Tamamen yeterliyim	2328	10,5
Toplam	22201	100,0

Tablo 4.16.'ya göre öğretmen ve yöneticilerin bilişim teknolojileri kullanma konusunda kendilerini % 45 oranında “kısmen yeterli”, %42,1 oranında “oldukça yeterli”, %10,5 oranında “tamamen yeterli ”bulmaktadır. %1.9 oranında kendilerini Bilişim teknolojileri kullanma konusunda “Hiç yeterli” değilim şeklinde değerlendirmişlerdir.

Öğretmenlerin branşları itibarıyla bilişim teknolojileri kullanmada kendilerini ne düzeyde yeterli buldukları Tablo 4.17’de verilmiştir.

Tablo 4.17. Öğretmenleri Branşları İtibarıyla Bilişim Teknolojilerini Kullanmadaki Yeterlilikleri

Branş		Hiç yeterli değilim	Kısmen Yeterliyim	Oldukça yeterliyim	Tamamen yeterliyim	Toplam
Almanca	f	5	228	266	49	548
	%	0,9	41,6	48,5	8,9	100
Arapça	f	3	68	55	10	136
	%	2,2	50,0	40,4	7,4	100
Beden Eğitimi	f	12	398	384	68	862
	%	1,4	46,2	44,5	7,9	100
Bilişim Teknolojileri	f	2	38	358	552	1096
	%	0,2	4,0	37,7	58,1	100
Biyoloji	f	25	577	500	100	1202
	%	2,1	48,0	41,6	8,3	100
Coğrafya	f	23	662	586	113	1384
	%	1,7	47,8	42,3	8,2	100
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	f	11	493	384	65	953
	%	1,2	51,7	40,3	6,8	100
Felsefe	f	21	376	286	45	728
	%	2,9	51,6	39,3	6,2	100
Fen ve teknoloji	f	3	25	33	10	71
	%	4,2	35,2	46,5	14,1	100
Fizik	f	21	458	423	139	1041
	%	2,0	44,0	40,6	13,4	100
Görsel sanatlar	f	11	195	140	32	378
	%	2,9	51,6	37,0	8,5	100
İmam Hatip Meslek dersleri	f	15	476	289	51	900
	%	1,8	57,3	34,8	6,1	100
İngilizce	f	32	773	1040	225	2070
	%	1,5	37,3	50,2	10,9	100

Kimya	f	20	433	390	63	979
	%	2,2	47,8	43,0	7,0	100
Matematik	f	54	1290	1198	289	2831
	%	1,9	45,6	42,3	10,2	100
Müzik	f	7	164	153	36	360
	%	1,9	45,6	42,5	10,0	100
Rehberlik	f	7	354	464	70	895
	%	0,8	39,6	51,8	7,8	100
Tarih		41	904	638	97	1680
		2,4	53,8	38,0	5,8	100
Türk Dili ve Edebiyatı	f	73	1749	1286	208	3316
	%	2,2	52,7	38,8	6,3	100

Tablo 4.17.’de görüleceği üzere branş itibarıyla öğretmenlerin bilişim teknolojileri kullanmadaki yeterlilikleri branş bazında farklılıklar göstermektedir. Bilişim teknolojileri öğretmenleri yeterlilik düzeyleri en yüksek branş öğretmenleridir. Fen ve Teknoloji öğretmenlerinin %14,1’i, Fizik öğretmenlerinin %13,4’ü, İngilizce öğretmenlerinin %10,9’u, Matematik öğretmenlerinin %10,2’si ve Müzik öğretmenlerinin %10,0’u kendilerini bilişim teknolojilerini kullanma açısından “tamamen yeterli” olarak değerlendirmiştir. Bazı branş öğretmenlerinde “kısmen” yeterliyim diyenlerin oranı %50’ler seviyesindedir. Arapça %50,0, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi %51,7, Felsefe ve Görsel Sanatlar %51,6, İmam Hatip Meslek dersleri 57,3, Tarih %53,8 ve Türk Dili ve Edebiyatı %52,7’dir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre kendilerini Bilişim Teknolojilerini Kullanmada ne düzeyde yeterli gördüklerinin dağılımı Tablo 4.18’de verilmiştir

Tablo 4.18. Öğretmenlerin Cinsiyetine Göre Bilişim Teknolojilerini Kullanmada Kendilerini Yeterli Bulma Düzeyleri

	Erkek		Kadın	
	f	%	f	%
Hiç yeterli değilim	191	1,4	225	2,7
Kısmen yeterliyim	5589	40,7	4517	53,3
Oldukça yeterliyim	6043	40,4	3308	39,1
Tamamen yeterliyim	1908	13,9	420	5,0
Toplam	13731	100	8470	100

Tablodaki verilere göre “Hiç yeterli değilim” diyen kadın öğretmenlerin oranı %2,7 olmasına karşın erkek öğretmenler için bu oran %1,4’tür. Kadın öğretmenlerin yarından fazlası

(%53,3) kendilerini “Kısmen yeterli” olarak değerlendirmiştir. Kadın ve erkek öğretmenlerin %40 civarında kendilerini “Oldukça” yeterli olarak değerlendirmelerine karşın “Tamamen yeterliyim” diyenler içerisinde erkek öğretmenlerin belirgin bir ağırlıklarının olduğu göze çarpmaktadır.

Öğretmelerin yaş gruplarını göre kendilerini Bilişim Teknolojilerini kullanmada ne düzeyde yeterli bulduklarına dair cevaplarının dağılımı Tablo 4.19’da verilmiştir.

Tablo 4.19. Öğretmenlerin Yaş Gruplarına göre Kendilerini BT Kullanmada Yeterli Görme Düzeyleri

	21-30 Yaş		31-40 Yaş		41-50 Yaş		51 ve+ Yaş	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiç yeterli değilim	61	1,5	131	1,5	150	2,2	74	3,3
Kısmen yeterliyim	1552	38,7	3806	42,2	3451	50,0	1297	51,7
Oldukça yeterliyim	1919	47,9	3929	43,5	2735	39,7	768	33,8
Tamamen yeterliyim	478	11,9	1157	12,8	561	8,1	132	5,8
Toplam	4010	100	9023	100	6897	100	2271	100

Tablodaki verilere göre 21-30 ve 31-40 yaş grubundaki öğretmenlerin %1,5’u kendilerini “Hiç yeterli değilim” şeklinde değerlendirmiştir. Bu oran 51 ve üzerinde yaşa sahip olan öğretmenler için %3,3’tür. 51 ve üzeri yaşa sahip olan öğretmenlerin yarıdan fazlası kendilerini “Kısmen yeterli” olarak değerlendirirken, 21-30 yaşa sahip genç yaştaki öğretmenler için bu oran %38,7 olmuştur. “Oldukça yeterliyim” diyen öğretmenlerin en fazla olduğu yaş grubu %47,9’luk bir oranla 21-30 yaş grubundaki öğretmenler olmuştur. “Tamamen yeterliyim” şeklinde değerlendirme yapan öğretmenler içerisinde ise en büyük oran 31-40 yaş grubundaki öğretmenler olmuştur.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre kendilerini Bilişim Teknolojilerini kullanmada ne düzeyde yeterli bulduklarına dair cevapları Tablo 4.20’de verilmiştir.

Tablo 4.20. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre BT Kullanımında Kendilerini Yeterli Görme Düzeyleri

	0-1 yıl Kıdem		2-4 yıl Kıdem		5-10 yıl Kıdem		11-20 yıl Kıdem		21 yıl ve üzeri Kıdem	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiç yeterli değilim	25	1,9	49	1,7	52	1,5	137	1,5	153	2,8

Kısmen yeterliyim	590	44,5	1312	46,1	1214	35,4	4023	44,3	2967	53,9
Oldukça yeterliyim	595	44,8	1243	43,7	1605	46,8	3888	42,8	2020	36,7
Tamamen yeterliyim	117	8,8	241	8,5	561	16,3	1042	11,5	367	6,7
Toplam	1327	100	2845	100	3432	100	9090	100	5507	100

Tablodaki verilere göre 5-10 yıl ve 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenleri içerisinde “Hiç yeterli değilim” diyenlerin oranı %1,5 olmasına karşın bu oran 0-1 yıl kıdeme sahip öğretmenler için %1,9, 21yıl ve üzeri öğretmenler için ise bu oran %2,8 olmuştur. “Kısmen yeterliyim” diyen öğretmenler içerisinde bu oranın en az olduğu grup %35,4 ile 5-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler gelmektedir. Kendilerini “Tamamen yeterliyim” diyen öğretmenler içerisinde en yoğun grubu 5-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre kendilerini bilişim teknolojilerini kullanmada ne düzeyde yeterli bulduklarının dağılımı Tablo 4.21’de verilmiştir.

Tablo 4.21. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Bilişim Teknolojilerini Kullanmada Kendilerini Ne Düzeyde Yeterli Buldukları

		Hiç Yeterli değilim	Kısmen yeterliyim	Oldukça yeterliyim	Tamamen yeterliyim	Toplam
Anadolu Lisesi	f	252	5887	5550	1391	13080
	%	1,9	45,0	42,4	10,6	100
Anadolu İmam Hatip Lisesi	f	87	2015	1611	344	4057
	%	2,1	49,7	38,7	8,5	100
Fen lisesi	f	17	461	492	116	1086
	%	1,6	42,4	45,3	10,7	100
Çok programlı Anadolu Lisesi	f	18	460	389	102	969
	%	1,9	47,5	40,1	10,5	100
Sosyal Bilimler Lisesi	f	9	217	230	54	510
	%	1,8	42,5	45,1	10,6	100
Spor lisesi	f	0	50	47	13	110
	%	0,0	45,5	42,7	11,8	100
Güzel Sanatlar Lisesi	f	4	141	122	25	292
	%	1,4	48,3	41,8	8,6	100
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	f	22	660	688	213	1583
	%	1,4	41,7	43,5	13,5	100
Bilim ve Sanat Merkezi	f	1	48	75	24	148
	%	0,7	32,4	50,7	16,2	100
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	f	6	167	147	46	366
	%	1,6	45,6	40,2	12,6	100
Toplam	f	416	10106	9351	2328	22201
	%	1,9	45,5	42,1	10,5	100

Tablo 4.20’deki verilere göre görev yapılan okul türüne göre öğretmenlerin en fazla “Hiç yeterli” değilim şeklinde görüş bildirdikleri okul türü Anadolu İmam Hatip liseleridir (%2,1). Spor liselerinden araştırmaya katılan öğretmenler içerisinde “Hiç yeterli değilim” diyen öğretmen mevcut değildir. “Oldukça” ve “Tamamen” düzeyinde yeterli olduklarını ifade eden öğretmenler en fazla olarak Bilim Sanat Merkezleri, Mesleki ve Teknik Anadolu

liseleri, Fen liseleri ve Sosyal Bilimler Liselerinde görev yapıp araştırmaya görüş bildiren öğretmenlerdir

Öğretmenlerin FATİH Projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılma durumlarına göre bilişim teknolojilerinin kullanımında kendilerini ne düzeyde yeterli buldukları Tablo 4.22.’ de verilmiştir.

Tablo 4.22. Öğretmenlerin FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursuna Katılma Durumlarına Göre Bilişim Teknolojilerinin Kullanımında Kendilerini Ne Düzeyde Yeterli Buldukları

	Kursa katıldım		Kursa Katılmayan
Hiç yeterli değilim	f	305	91
	%	1,8	2,2
Kısmen yeterliyim	f	7873	1926
	%	45,6	45,6
Oldukça yeterliyim	f	7269	1787
	%	42,1	42,3
Tamamen yeterliyim	f	1820	418
	%	10,5	9,9
Toplam	f	17267	4222
	%	100	100

Tablo 4.21.’deki verilere göre öğretmenlerin FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı Kursuna katılma durumuna göre kendilerini bilişim teknolojilerinde ne düzeyde yeterli gördükleri incelendiğinde kursa katılan öğretmenlerin %45,6’sının “Kısmen” düzeyinde kendilerini yeterli olarak değerlendikleri verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. Kursa katılmayan öğretmenlerin de %45,6’sı kendilerini “kısmen” yeterli olarak bulmaktadır. Kursa iştirak eden öğretmenlerden %1,8’nin “hiç yeterli değilim” şeklindeki değerlendirmelerine karşın kursa katılmayan öğretmenlerden %2,2’si “Hiç düzeyinde” yeterliliklerinin olduğundan söz etmişlerdir. Kursa katılan öğretmenlerin %10,5’ “tamamen yeterliyim” şeklinde kendi düzeylerini ifade etmiştir.

Öğretmenlerin bilişim teknolojilerini derslerde kullanımı konusunda kendilerini ne düzeyde yeterli bulduklarının dağılımı Tablo 4.23’te verilmiştir.

Tablo 4.23. Öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini Derslerde Kullanımı Konusunda Kendilerini Ne Düzeyde Yeterli Buldukları

	f	%
Hiç yeterli değilim	504	2,3
Kısmen yeterliyim	9971	45,0
Oldukça yeterliyim	9442	42,6
Tamamen yeterliyim	2224	10,0
Toplam	22141	100,0

Tablo 4.23.’teki verilere göre öğretmen ve yöneticiler Bilişim teknolojileri derslerde kullanma konusunda kendilerini % 45 oranında kısmen yeterli”, %42,6 oranında “oldukça yeterli”,%10 oranında “tamamen yeterli” bulmaktadır. % 2.3 oranında kendilerini bilişim teknolojilerini derslerde kullanma konusunda “Hiç yeterli” olarak değerlendiren öğretmenler mevcuttur.

Öğretmenlerin branşları itibarıyla bilişim teknolojilerini derslerde kullanımı konusunda kendilerini ne düzeyde yeterli buldukları Tablo 4.24’te verilmiştir.

Tablo 4.24. Öğretmenlerin Branşları İtibarıyla Bilişim Teknolojilerini Derslerde Kullanmadaki Yeterlikleri

Branş		Hiç yeterli değilim	Kısmen Yeterliyim	Oldukça yeterliyim	Tamamen yeterliyim	Toplam
Almanca	f	7	234	252	54	547
	%	1,3	42,8	46,1	9,9	100
Arapça	f	3	74	50	9	136
	%	2,2	54,4	36,8	6,6	100
Beden Eğitimi	f	21	446	339	53	859
	%	2,4	51,9	39,5	6,2	100
Bilişim Teknolojileri	f	4	37	337	565	943
	%	0,4	3,9	35,7	59,9	100
Biyoloji	f	27	550	522	100	1199
	%	2,3	45,9	43,5	8,3	100
Coğrafya	f	14	583	654	131	1382
	%	1,0	42,2	47,3	9,5	100
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	f	18	515	359	58	950
	%	1,9	54,2	37,8	6,1	100
Felsefe	f	23	403	264	36	726
	%	3,2	55,5	36,4	5,0	100

Fen ve teknoloji	f	5	22	34	8	69
	%	7,2	31,9	49,3	11,6	100
Fizik	f	22	427	465	127	1041
	%	2,1	41,0	44,7	12,2	100
Görsel sanatlar	f	15	181	151	29	376
	%	4,0	48,1	40,2	7,7	100
İmam Hatip Meslek dersleri	f	20	488	278	43	829
	%	2,4	58,9	33,5	5,2	100
İngilizce	f	24	786	1049	205	2064
	%	1,2	38,1	50,8	9,9	100
Kimya	f	19	453	373	57	902
	%	2,1	50,2	41,4	6,3	100
Matematik	f	89	1236	1218	284	2827
	%	3,1	43,7	43,1	10,0	100
Müzik	f	7	157	163	33	360
	%	1,9	43,6	45,3	9,2	100
Rehberlik	f	25	379	446	45	895
	%	2,8	42,3	49,8	5,0	100
Tarih	f	44	845	692	93	1674
	%	2,6	46,6	41,3	5,6	100
Türk Dili ve Edebiyatı	f	86	1730	1299	194	3309
	%	2,6	52,3	39,3	5,9	100

Tabloda görüldüğü üzere branşlar itibarıyla öğretmenlerin bilişim teknolojilerini derslerde kullanma yeterlilikleri farklılıklar göstermektedir. Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin %59,9'u "tamamen yeterliyim" şeklinde değerlendirme yapmışlardır. Bazı branş öğretmenleri için "tamamen yeterliyim" düzeyi %9'dan az değildir. Almanca %9,9, Coğrafya %9,5, Fen ve Teknoloji %11,6, Fizik %12,2, İngilizce %9,9 ve Matematik %10,0. Bazı branşlarda ise "kısmen yeterli" olduğunu düşünen öğretmenlerin oranı %50'den daha fazladır. Arapça %54,4, Beden Eğitim %51,9, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi %54,2, Felsefe 55,5, İmam Hatip Meslek dersleri %58,9, Kimya %50,2, Türk Dili ve Edebiyatı %52,3 olmuştur.

Öğretmenlerin cinsiyete göre Bilişim Teknolojilerini derslerde kullanmada kendilerini ne düzeyde yeterli bulduklarına dair görüşleri Tablo 4.25.'te verilmiştir.

Tablo 4.25. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Bilişim Teknolojilerini Derslerde Kullanmada Kendilerini Yeterli Görme Düzeyleri

	Erkek		Kadın	
	f	%	f	%
Hiç yeterli değilim	230	1,7	274	3,2
Kısmen yeterliyim	5514	40,3	4457	52,8
Oldukça yeterliyim	6186	45,2	3256	38,5
Tamamen yeterliyim	1763	12,9	461	5,5
Toplam	13731	100	8448	100

Tablodaki verilere göre kadın öğretmenlerin %3,2'si bilişim teknolojilerini derslerde kullanmada %3,2 oranında “Hiç yeterli değilim” biçiminde cevap vermiştir. Oysa bu oran erkek öğretmenler için %1,7'dir. “Kısmen yeterliyim” şeklinde görüş bildiren öğretmenlerin %40,3'ü erkek öğretmenler olurken, kadın öğretmenler için bu oran %52,8 olmuştur. “Oldukça yeterliyim” seçeneğinde de kadın öğretmenlerin oranı %38,5, erkek meslektaşlarının oranı ise %45,2 olmuştur. Erkek öğretmenlerin %12,9'u “Tamamen yeterliyim” şeklinde görüş bildirirken kadın öğretmenler için bu oran %5,5'e düşmektedir.

Öğretmenlerin yaş gruplarına göre Bilişim Teknolojilerini Derslerinde kullanma yeterlilikleri Tablo 4.26'da verilmiştir.

Tablo 4.26. Öğretmenlerin Yaşlarına Göre BT'yi Derslerinde Kullanma Yeterlilik Durumları

	21-30 Yaş		31-40 Yaş		41-50 Yaş		51 ve +Yaş	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiç yeterli değilim	105	2,6	172	1,9	143	2,1	84	3,7
Kısmen yeterliyim	1676	42,0	3777	42,0	3292	47,8	1226	54,1
Oldukça yeterliyim	1789	44,8	3967	44,1	2869	41,7	817	36,0
Tamamen yeterliyim	422	10,6	1080	12,0	581	8,4	141	6,2
Toplam	3992	100	8996	100	6885	100	2268	100

Tablo 4.26'daki verilere göre öğretmenlerin yaş grupları içerisinde Bilişim Teknolojilerini derslerde kullanma açısından en fazla problem yaşayan öğretmen grubunun yaşı 51 ve üzerinde olan öğretmenler olduğu anlaşılmaktadır. Bu yaş grubundan sonra en çok problem yaşayan grup mesleklerinin ilk yıllarında olan 21-30 yaş grubundaki öğretmenlerdir

(%2,6). Bilişim Teknolojilerini derslerinde kullanmada kendilerini “Tamamen” düzeyinde en fazla 31-40 yaş grubundaki öğretmenlerin gördükleri verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır (%12,0).

Öğretmenlerin kıdemlerine göre Bilişim Teknolojilerini Derslerde kullanma konusunda kendilerini ne düzeyde yeterli buldukları Tablo 4.27 ‘de verilmiştir.

Tablo 4.27. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre BT’yi Derslerinde Kullanma Yeterliliği

	0-1 yıl		2-4 yıl		5-10 yıl		11-20 yıl		21 yıl ve üzeri	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiç yeterli değilim	40	3,0	81	2,9	81	2,4	149	1,6	153	2,8
Kısmen yeterliyim	652	49,2	1350	47,6	1240	36,3	3919	43,2	2810	51,1
Oldukça yeterliyim	528	39,8	1198	42,2	1554	45,5	4026	44,4	2136	38,9
Tamamen yeterliyim	105	7,9	208	7,3	541	15,8	972	10,7	398	7,2
Toplam	1325	100	2837	100	3416	100	9066	100	5497	100

Tablo 4.27’deki verilere göre Bilişim Teknolojilerinin derslerde kullanımı konusunda kendilerini yetersiz olarak değerlendiren grubun 0-1 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenler oldukları görülmektedir (%3,0), 2-4 yıl kıdeme sahip öğretmenler için bu oran %2,9’dur. “Kısmen yeterliyim” şeklinde görüş bildiren öğretmenler içerisinde en yoğun grup %51,1’lik oranla 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler olmuştur. Bu grubu ikinci olarak 0-1 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenler takip etmektedir. “Oldukça yeterliyim” diyen öğretmenleri içerisinde 5-10 ve 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin oranları birbirlerine yakındır. “Tamamen yeterliyim” diyen öğretmenler içerisinde en fazla olan grubu %15,8’lik bir oranla 5-10 arasında kıdeme sahip öğretmenler oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre Bilişim Teknolojilerini Derslerde kullanma açısından kendilerini ne düzeyde yeterli bulduklarının dağılımı Tablo 4.28’de verilmiştir

Tablo 4.28. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Bilişim Teknolojilerini Derslerde Kullanma Yeterlilikleri

		Hiç Yeterli değilim	Kısmen yeterliyim	Oldukça yeterliyim	Tamamen yeterliyim	Toplam
Anadolu Lisesi	f	272	5780	5635	1357	13045
	%	2,1	44,3	43,2	10,4	100
Anadolu İmam hatip Lisesi	f	127	2034	1566	323	4050
	%	3,1	50,2	38,7	8,0	100
Fen lisesi	f	21	435	508	119	1083
	%	1,9	40,2	46,9	11,0	100
Çok programlı Anadolu Lisesi	f	26	464	397	79	966
	%	2,7	48,0	41,1	8,2	100
Sosyal Bilimler Lisesi	f	7	202	249	51	509
	%	1,4	39,7	48,9	10,0	100
Spor lisesi	f	1	55	37	15	108
	%	0,9	50,9	34,3	13,9	100
Güzel Sanatlar Lisesi	f	5	148	117	21	292
	%	1,7	50,9	40,2	7,2	100
Mesleki ve teknik Anadolu Lisesi	f	38	644	701	195	1578
	%	2,4	40,8	44,4	12,4	100
Bilim ve Sanat Merkezi	f	0	46	75	25	146
	%	0,0	31,5	51,4	17,1	100
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	f	7	163	156	39	365
	%	1,9	44,7	42,7	10,7	100
Toplam	f	504	9971	9442	2224	22141
	%	2,3	45,0	42,6	10,0	100

Tablodaki veriler göre Bilim Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin derslerde kullanımı açısından kendilerini yeterli görme düzeylerinin diğer okullarda görev yapan öğretmenlere göre yüksek olduğu verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır. Anadolu İmam Hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin %3,1’ kendilerini “Hiç yeterli”, %50,2’si ise “Kısmen yeterli”, %8,0’i “Tamamen yeterli” olarak değerlendirmiştir.

Öğretmenlerin bir gün içerisinde internette ortalama olarak ne kadar zaman geçirdiklerinin dağılımı Tablo 4.29.'da verilmiştir.

Tablo 4.29. Öğretmenlerin Bir Gün İçerisinde Ortalama Olarak İnternette Geçirdikleri Süre

	f	%
Hiç zaman geçirmem	88	,4
15 dk'dan az	1002	4,5
16-30 dakika	3929	17,7
31-60 dakika	8004	36,2
61-120 dakika	5856	26,4
120 dakikadan çok	3262	14,7
Toplam	22141	100,0

Tablo 4.29.'da görüldüğü gibi öğretmenlerin % 36,2'si "31-60 dakika" arasında, %26,4'ü "61-120" dakika arasında, %17,7'si "16-30" dakika arasında, %14,7'si "120" dakikadan çok ve %4,5'i "15 dakikadan" az internette zaman geçirmektedir.. Hiç internete girmeyenlerin oranı %0,4 oranındadır.

Öğretmenlerin yaş gruplarına göre bir gün içinde internette geçirdikleri sürenin dağılımı Tablo 4.30'da verilmiştir.

Tablo 4.30. Öğretmenlerin Yaş Gruplarına Göre Bir Günde İnternette Geçirdikleri Sürenin Dağılımı

	21-30 yaş		31-40 yaş		41-50 yaş		51 ve+ yaş	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiç zaman geçirmem	9	0,2	22	0,2	32	0,5	25	1,1
15 dakikadan az	70	1,8	323	3,6	394	5,7	215	9,5
16-30 dakika	493	12,3	1503	16,7	1420	20,6	513	22,6
31-60 dakika	1411	35,3	3232	35,9	2564	37,2	797	35,1
61-120 dakika	1276	32,0	2470	27,5	1634	23,7	476	21,0
120 dakikadan fazla	733	18,4	1446	16,1	841	12,1	242	10,7
Toplam	3992	100	8996	100	6885	100	2268	100

Tablodaki verilere göre öğretmenlerin yaş grupları içerisinde internette en az ve en çok zaman geçiren grubun 21-30 yaş grubundaki öğretmenler olduğu dikkat çekmektedir. Bu yaş grubunda öğretmenlerin %0,2'si “Hiç” şeklinde cevap vermişlerdir. 120 dakikadan fazla internete giren 21-30 yaş grubundaki öğretmenlerin oranı ise %18,4 olmuştur. 51 ve üzerindeki yaşlı öğretmenlerin %1,1'i “Hiç” internette vakit geçirmediğini ifade etmişlerdir. Bu yaş grubundaki öğretmenlerin 15 dakikadan az vakit geçirenlerin oranı ise %9,5'tir. 16-30 dakika internette kalan öğretmenler içerisinde en büyük yekûn yine bu yaş grubuna aittir. 31-60 dakika arasında internette bulunan öğretmenler içerisinde en büyük pay 41-50 yaş grubundaki öğretmenler oluşmuştur.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre bir günde internette harcadıkları sürenin dağılımı Tablo 4.31'de verilmiştir.

Tablo 4.31. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Bir Günde İnternette Harcadıkları Sürenin Dağılımı

	Erkek		Kadın	
	f	%	f	%
Hiç zaman geçirmem	46	0,3	42	0,5
15 dakikadan az	524	3,8	478	5,7
16-30 dakika	2187	16,0	1742	20,6
31-60 dakika	4787	35,0	3217	38,1
61-120 dakika	3803	27,8	2053	24,3
120 dakikadan çok	2436	17,1	916	10,8
Toplam	13693	100	8448	100

Tablo 4.31.'deki verilere göre cinsiyet açısından internette “Hiç” zaman geçirmem diye görüş bildiren kadın öğretmenlerin oranı %0,5 iken bu oran erkek öğretmenler için %0,3 olmuştur. 15 dakikadan az zaman geçirdiğini ifade eden kadın öğretmenlerin oranı erkek öğretmenlere göre daha fazladır (%5,7). “16-30 dakika” ve “31-60” dakika aralıklarında kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla zaman geçirdikleri verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır. “61-120” dakika ve “120” dakikadan çok internette zaman geçiren erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre oran olarak daha fazladır.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre bir gün içerisinde internette geçirdikleri sürenin dağılımı Tablo 4.32.'de verilmiştir.

Tablo 4.32. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Bir Günde İnternette Harcadıkları Sürenin Dağılımı

	0-1		2-4		5-10		11-20		21+ yıl	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Hiç zaman geçirmem	5	0,4	7	0,2	6	0,2	27	0,3	43	0,8
15 dakikadan az	30	2,3	66	2,3	97	2,8	408	4,5	401	7,3
16-30 dakika	186	14,0	402	14,2	496	14,5	1633	18,0	1212	22,0
31-60 dakika	507	38,3	1033	36,4	1133	33,2	3300	36,4	2031	36,9
61-120 dakika	404	30,5	882	31,1	984	28,8	2399	26,5	1187	21,6
120 dakikadan fazla	193	14,6	447	15,8	700	20,5	1299	14,3	623	11,4
Toplam	1325	100	2837	100	3416	100	9066	100	5497	100

Tablo 4.32'deki verilere göre 21 yıl ve üzerinde kıdemi olan öğretmenlerin %0,8'nin bir gün içerisinde internette zaman geçirmediikleri anlaşılmaktadır. 15 dakikadan az zaman geçirenler içinde en büyük oranda 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerdir. Bu kıdem grubunun internette en büyük oranda geçirdikleri zaman dilimi 16-30 dakika arası olmuştur. 31-60 dakika zaman aralığında 0-1 kıdeme sahip, 61-120 dakika zaman aralığında ise 2-4 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenler önde gelmektedir. 120 dakikadan fazla olarak internette süre geçiren öğretmenler içerisinde en yüksek oran %20,5'luk bir oranla 5-10 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerdir.

4.3. Öğretmenlerin FATİH Projesi ve Bileşenleri Hakkındaki Görüşleri

Öğretmenlerin “okulunuzda ne kadar süredir etkileşimli tahta bulunuyor?” sorusuna verdikleri cevapların dağılımı Tablo 4.33.'te verilmiştir.

Tablo 4.33. Öğretmenlere Göre Okullarında Ne Kadar Süredir Etkileşimli Tahta Bulunduğunun Dağılımı

	f	%
6 aydan az	986	4,5
7-12 ay arası	1558	7,1
13-24 ay	10066	45,6
25-36 ay	7435	33,7
37 aydan çok	2019	9,2
Toplam	22064	100,0

Tablo 4.33.'e göre öğretmenlerin % 45,6'sına göre 13-24 ay arasında etkileşimli tahta bulunmaktadır. % 33,7'sine göre 25-36 ay arasında etkileşimli tahta okullarında vardır. , %9,2' sine göre 37 aydan çok, % 7,1'ne göre 7-12 ay arası, % 4,5'ine göre ise 6 aydan az süredir okullarında etkileşimli tahta bulunmaktadır.

Öğretmenlerin etkileşimli tahtayı ne kadar süredir kullandıklarına dair görüşlerinin dağılımı Tablo 4.34.'te verilmiştir.

Tablo 4.34. Öğretmenlerin Etkileşimli Tahta Kullanma Süreleri

	f	%
Hiç kullanmadım	1236	5,6
0-6 ay	2340	10,6
6 aydan fazla 1 yıldan az	2522	11,4
1 -2 yıl	11949	54,2
3 yıl ve daha fazla	4017	18,2
Toplam	22064	100,0

Tablo 4.34'e göre %54,2 oranındaki bir öğretmen etkileşimli tahtayı 1 -2 yıl arasındaki bir süredir kullanmaktadır. 3 yıl ve daha fazla süredir etkileşimli tahta kullananların oranı % 18,2'dir. Etkileşimli tahtayı hiç kullanmayanların oranı %5,6 oranında kalmıştır.

Öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne göre etkileşimli tahta kullanma süresinin dağılımı Tablo 4.35'te verilmiştir.

Tablo 4.35. Öğretmenlerin Çalıştıkları Okul Türüne Göre Etkileşimli Tahta Kullanma Durumları

		Hiç kullanmadım	0-6 ay	6 aydan fazla 1 yıldan az	1-2 yıl	3 yıl ve daha fazla	Toplam
Anadolu Lisesi	f	547	1199	1398	7269	2596	13009
	%	4,2	9,2	10,7	55,9	20,0	100
Anadolu İmam Hatip Lisesi	f	243	471	523	2188	612	4037
	%	6,0	11,7	13,0	54,2	15,2	100
Fen Lisesi	f	34	53	87	646	259	1079
	%	3,2	4,9	8,1	59,9	24,0	100
Çok	f	92	197	139	417	117	962

programlı Anadolu Lisesi	%	9,6	20,5	14,4	43,3	12,2	100
Sosyal Bilimler Lisesi	f	16	19	35	305	132	507
	%	3,2	3,7	6,9	60,2	26,0	100
Spor Lisesi	f	3	11	19	61	14	108
	%	2,8	10,2	17,6	56,5	13,0	100
Güzel Sanatlar Lisesi	f	31	31	33	154	41	290
	%	10,7	10,7	11,4	53,1	14,1	100
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	f	204	282	220	674	187	1567
	%	13,0	18,0	14,0	43,0	11,9	100,0
Bilim ve Sanat Merkezi	f	14	11	23	67	30	145
	%	9,7	7,6	15,9	46,2	20,7	100
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	f	52	66	45	168	29	360
	%	14,4	18,3	12,5	46,7	8,1	100

Tablo 4.35.'teki verilere göre okul türüne göre etkileşimli tahtayı en çok kullanmayan öğretmenlerin %14,4'lük bir oranla Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezinde çalışan öğretmenlerin oldukları anlaşılmaktadır. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde çalışan öğretmenler için ise bu oran %13 olmuştur. Spor Liselerinden araştırmaya katılan öğretmenlerin %2,8'i etkileşimli tahtayı hiç kullanmadığını belirtirken, Fen Lisesi ve Sosyal Bilimler Liselerinden araştırmaya katılan öğretmenlerin %3,8'si etkileşimli tahta kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Etkileşimli tahtayı üç sene ve üzerinde kullandıklarını belirten öğretmenlerin en çok Sosyal Bilimler ve Fen Lisesinden araştırmaya katılan öğretmenler oldukları verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin etkileşimli tahtayı hangi amaçlar için ne sıklıkta kullandıklarının dağılımı Tablo 4.36’da verilmiştir.

Tablo 4.36. Öğretmenlerin Etkileşimli Tahtayı Hangi Amaçlar İçin Ne Sıklıkta Kullandıklarının Dağılımı

	Hiç		Ayda bir kez		Ayda birkaç kez		Haftada birkaç kez		Her gün	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Konularla ilgili hazırladığım sunuları (video,powerpoint, ofis belgeleri vb) izletmek amacıyla.	1373	6,7	3208	15,6	4801	23,4	6393	31,1	4764	23,2
Konularla ilgili videolar izletmek amacıyla	1873	9,1	4201	20,5	6084	29,6	6319	30,8	2062	10
Öğrencilere simülasyonlar izletmek amacıyla	7405	36,1	4074	19,8	4342	21,1	3500	17	1218	5,9
Öğrencilere ses dosyaları dinletmek amacıyla	6798	33,1	3732	18,2	4202	20,5	3945	19,2	1862	9,1
Öğrencilerin bilgi ve becerilerini etkileşimli uygulamalarla ölçmek amacıyla	5884	28,6	4381	21,3	4656	22,7	4057	19,8	1561	7,6
İnternete girerek dersle ilgili arama yapmak amacıyla	7191	35	3489	17	4050	19,7	4226	20,6	1583	7,7
Öğrencilerin hazırladığı eğitim materyallerini kullanmak amacıyla	3416	16,6	4594	22,4	5789	28,2	4762	23,2	1978	9,6

Tabloya göre %23,2 oranında öğretmen derslerinde her gün etkileşimli tahtayı “konularla ilgili hazırladığım sunuları (video, powerpoint, ofis belgeleri vb.) izletmek

amacıyla kullanmaktadır. Bunu haftada birkaç kez yaptığını ifade edenlerin oranı %31,1 olmuştur. d Konularla ilgili videolar izlettirme amaçlı olarak hergün etkileşimli tahtayı kullanan öğretmenlerin oranı %10'dur. %9,1 oranındaki bir öğretmen topluluğu bu faaliyeti hiç gerçekleştirmemektedir. %30,8'lik oranında öğretmenler haftada birkaç kez bunu yaptıklarını belirtmektedir. Öğrencilere simülasyonlar izlettirme faaliyeti oran olarak öğretmenlerin az yaptıkları faaliyetlerden biri olmuştur. Öğretmenlerin %36,1 oranında bunu yapmadıkları tablodan görülmektedir. Ayda birkaç kez yapanların oranı %21,1'dir. Öğrencilere ses dosyası dinletmek amacıyla etkileşimli tahtayı hiç kullanmayan öğretmenlerin oranı %33,1'dir. Bu eylemi ayda birkaç kez yapanların oranı %20,1'dir. Öğrencilerin bilgi ve becerilerini etkileşimli uygulamalarla ölçmek amacıyla ayda bir kez kullanan öğretmenlerin oranı %21,3'tür. İnternete girerek dersle ilgili arama yapmak amacıyla etkileşimli tahtayı haftada birkaç kez kullanan öğretmenlerin oranı %20,6'dır.

Öğrencilerin hazırladığı eğitim materyallerini kullanmak amacıyla etkileşimli tahta kullanma konusunda ayda birkaç kez kullananların oran %28,2 olmuştur. Öğretmenlerin diğer sorusuna verdikleri açık uçlu cevaplar gruplandırılmış kodlanarak frekanslarıyla birlikte verilmiştir.

Öğretmenlerin diğer sorusuna verdikleri açık uçlu cevapları	f
Ders kitabı bulunmadığı için tahtada PDF üzerinden anlatıyorum	53
Geometrik, istatistik ve harita çizimleri yapmak amacıyla	20
Yazı tahtası olarak	10
Toplantılarda öğretmenlere istatistik bilgi vermek amacıyla	1
Kendi dizüstü bilgisayarım ile HDMI bağlantısı için	1
Şekil ve kavram haritaları oluşturmak amacı ile	1

Tekrarlanma sıklığı açısından tüm ifadeler içerisinde “ders kitabı bulunmadığı için tahtada PDF üzerinden anlatıyorum” n=53, “geometrik istatistik ve harita çizimleri yapmak amacıyla” n=20 ve “yazı tahtası olarak” n=10, öğretmenler tarafından en çok belirtilen etkileşimli tahta kullanma sebepleridir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre derslerinde etkileşimli tahtayı hangi amaçlarla ne sıklıkta kullandıklarının dağılımı Tablo 4.37’ de verilmiştir.

Tablo 4.37. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Derslerinde Etkileşimli Tahtayı Hangi Amaçlar İçin Ne Sıklıkta Kullandıklarının Dağılımı

		Kıdem	Hiç	Ayda bir kez	Ayda birkaç kez	Haftada birkaç kez	Her gün
Konularla ilgili hazırladığım sunuları (video, PowerPoint, ofis belgeleri vb) izletmek amacıyla	f	0-1	73	147	333	403	205
	%		6,3	12,7	28,7	34,7	17,7
	f	2-4	165	436	648	867	499
	%		5,3	16,7	24,8	33,2	19,1
	f	5-10	215	449	779	1025	722
	%		6,7	14,1	24,4	32,1	22,6
	f	11-20	533	1311	1905	2597	2124
	%		6,3	15,5	22,5	30,7	25,1
	f	21+	387	865	1136	1501	1214
	%		7,6	17,0	22,3	29,4	23,8
Konularla ilgili videolar izletmek amacıyla	f	0-1	101	227	365	380	88
	%		8,7	19,6	31,4	32,7	7,6
	f	2-4	210	560	807	833	205
	%		8,0	21,4	30,9	31,9	7,8
	f	5-10	246	594	938	1041	371
	%		7,7	18,6	29,4	32,6	11,6
	f	11-20	852	1747	2460	2536	875
	%		10,1	20,6	29,0	29,9	10,3
	f	21+	464	1073	1514	1529	523
	%		9,1	21,0	29,7	30,0	10,2
Öğrencilere Simülasyonlar izlettirmek amacıyla	f	0-1	415	206	269	221	50
	%		35,7	17,7	23,2	19,0	4,3
	f	2-4	1037	493	564	410	111
	%		39,7	18,9	21,6	15,7	4,2

	f	5-10	1106	578	687	590	229
	%		34,7	18,1	21,5	18,5	7,2
	f	11-20	3113	1674	1741	1411	531
	%		36,8	19,8	20,6	16,7	6,3
	f	21+	1734	1123	1081	868	297
	%		34,0	22,0	21,2	17,0	5,8
Öğrencilere ses dosyaları dinletmek amacıyla	f	0-1	353	211	265	245	87
	%		30,4	18,2	22,8	21,1	7,5
	f	2-4	797	481	563	551	223
	%		30,5	18,4	21,5	21,1	8,5
	f	5-10	882	540	651	728	389
	%		27,6	16,9	20,4	22,8	12,2
	f	11-20	2950	1517	1690	1503	810
	%		34,8	17,9	20,0	17,7	9,6
	f	21+	1816	983	1033	918	353
	%		35,6	19,3	20,2	18,0	6,9
Öğrencilerin bilgi ve becerilerini etkileşimli uygulamalarla ölçmek amacıyla	%	0-1	326	282	257	227	69
	f		28,1	24,3	22,1	19,6	5,9
	%	2-4	802	598	594	481	140
	f		30,7	22,9	22,7	18,4	5,4
	%	5-10	901	605	705	692	287
	f		28,2	19,0	22,1	21,7	9,0
	%	11-20	2389	1752	1908	1697	724
	f		28,2	20,7	22,5	20,0	8,5
	%	21+	1466	1144	1192	960	341
	f		28,7	22,4	23,4	18,8	6,7
İnternete girerek dersle ilgili arama yapmak amacıyla	%	0-1	496	186	206	216	57
	f		42,7	16,0	17,7	18,6	4,9
	%	2-4	1135	428	437	465	150
	f		43,4	16,4	16,7	17,8	5,7
	%	5-10	1150	550	584	634	272
	f		36,1	17,2	18,3	19,9	8,5
	%	11-20	2924	1417	1711	1733	685
	f		34,5	16,7	20,2	20,5	8,1
	%	21+	1486	908	1112	1178	419
	f		29,1	17,8	21,8	23,1	8,2
Öğrencilerin hazırladığı eğitim materyallerini kullanmak amacıyla	%	0-1	282	255	307	237	80
	f		24,3	22,0	26,4	20,4	6,9
	%	2-4	563	627	706	519	200
	f		21,5	24,0	27,0	19,8	7,6

	%	5-10	557	676	896	709	352
	f		17,5	21,2	28,1	22,2	11,0
	%	11-20	1305	1881	2402	2046	836
	f		15,4	22,2	28,4	24,2	9,9
	%	21+	709	1155	1478	1251	510
	f						

Tablodaki verilere göre “Konularla ilgili hazırladığım sunuları (video, PowerPoint, ofis belgeleri vb) izletmek amacıyla” etkileşimli tahtayı haftada birkaç kez kullanan öğretmen oranı tüm kıdemlerde %30’lar düzeyindedir. Etkileşimli tahtayı haftada birkaç kez bu amaçla en çok kullanan öğretmenler 0-1 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerdir. Etkileşimli tahtayı bu amaç için en hiç kullanmayan öğretmenler 21 yıl ve üzerinde kıdeme sahip öğretmenlerdir. Etkileşimli tahtayı “Konularla ilgili videolar izletmek amacıyla” amacıyla kullanma için de tüm kıdem gruplarında %30’lar seviyesindeki bir öğretmenin haftada birkaç kez bu faaliyeti gerçekleştirdikleri verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır. 21 yıl ve üzerinde kıdeme sahip öğretmenlerin %9,1’i etkileşimli tahtayı bu amaç doğrultusunda kullanmamaktadır.

Etkileşimli tahtayı “Öğrencilere Simülasyonlar izlettirmek amacıyla” en çok kullanan öğretmenlerin mesleklerinin henüz başında olan (0-1 yıl) öğretmenler oldukları: bu öğretmenlerin %19’nun haftada birkaç kez etkileşimli tahtada öğrencilerine simülasyonlar seyrettikleri anlaşılmaktadır. Etkileşimli tahtayı öğrencilere ses dosyaları dinletmek amacıyla en çok kullanan öğretmenlerin 5-10 arasında kıdeme sahip öğretmenlerdir. Bu öğretmenlerin %21,7’sinin haftada birkaç kez öğrencilerine ses dosyaları dinlettirdikleri (%21,7) bu faaliyeti hiç yapmayanlar içinde 21 yıl ve üzerinde kıdeme sahip öğretmenlerin oran olarak ilk sırada yer aldıkları verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. Etkileşimli tahtayı “Öğrencilerin bilgi ve becerilerini etkileşimli uygulamalarla ölçmek amacıyla” kullanmada en faal öğretmenlerin 5-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler oldukları görülmektedir. Bu kıdem grubundaki öğretmenlerin %21,7’si etkileşimli tahtayı haftada birkaç kez kullandıklarını ifade etmişlerdir. 2-4 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin %30,7’si bunu hiç yapmamaktadır.

İnternete girerek dersle ilgili arama yapmak amacıyla etkileşimli tahtayı kullanmada en etkin kıdem grubunun 21 yıl ve üzerinde kıdeme sahip öğretmenler oldukları görülmektedir. Haftada birkaç kez bunu yaptığını belirten öğretmenlerin oranı %23,1 civarındadır. Etkileşimli tahtayı bu amaç doğrultusunda “hiç” kullanmayan öğretmenler içerisinde 2-4 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin oranı yüksektir (%43,4). Etkileşimli tahtayı

Öğrencilerin hazırladığı eğitim materyallerini kullanmak amacıyla kullanmada tüm kıdem gruplarının yaklaşık %20,0'sinin haftada birkaç kez bu amaçla etkileşimli tahtayı kullandıkları verilen cevaplardan anlaşılmaktadır. “hiç” kullanmayanlar içinde 0-1 yıl kıdem sahibi genç öğretmenler oran olarak ilk sırada yer almaktadır.

Öğretmenlerin öğrencilerin etkileşimli tahtadaki bilgileri nasıl kayıt altına aldıklarına dair görüşleri Tablo 4.38 'de verilmiştir.

Tablo 4.38. Öğretmenlerin Öğrencilerin Etkileşimli Tahtadaki Bilgileri Nasıl Kayıt Altına Aldıklarına Dair Görüşleri*

	f	%
Defterlerine yazıyorlar	13058	54,0
USB (Flash) belleklere kopyalıyorlar	13008	53,8
Etkileşimli tahtaya kaydediyorlar	9438	39,0
Kişisel mobil araçlarıyla (tablet bilgisayar vb) görüntü alıyorlar.	4908	20,3
Çıktısını alıyorlar	2757	11,4
Eğitim Bilişim Ağı'nda dosya paylaşımına atıyorum	2467	10,2
E-posta atarak kullanıyorlar	2269	9,4
Diğer (lütfen belirtin)	505	2,1

* Katılımcılar birden fazla cevap vermiştir.

Tablo 4.38.'de görüldüğü gibi öğretmenlerin %54'le en çok öğrencilerin etkileşimli tahtadaki bilgileri defterlerine yazarak kayıt altına aldıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Oran olarak %53,8'le USB (Flash) belleklere kopyalama ikinci sırayı almaktadır. %39 oranında etkileşimli tahtaya kayıt yaptıkları, %20 oranında kişisel mobil araçlarıyla (Tablet bilgisayar vb) görüntülerini aldıkları, % 11,4 oranında çıktısını aldıklarını, %10,2 oranında EBA dosya paylaşımına attıkları, %9,4 oranında e- posta attıkları araştırmaya katılan öğretmenler tarafından ifade edilmektedir. Öğretmenlerin diğer seçeneğine verdikleri açık uçlu cevaplar kodlanarak frekanslarıyla birlikte verilmiştir.

Öğretmenlerin diğer seçeneğine verdikleri açık uçlu cevaplar	f
Anlattığım konunun özetini içeren çalışma kâğıdı dağıtıyorum onu doldurarak	24
TÜBİTAK tarafından geliştirilen akıllı defter uygulamasını kullanıyorum	19
Ücretsiz Bulut Bilişim hizmetlerinin sunduğu sanal sınıf uygulamalarını kullanarak (Google Drive, Dropbox . EDMODO. NETSUPPORT beyazpano.com.tr WATSUP vb)	15

Çalışma Kitabının üzerine yazıyorlar	14
Kendi web sitem ve blog sayfam üzerinden paylaşıyorum	9
Okul sitemizde yayınlıyorum.	5
Sosyal paylaşım ağlarından da yararlanıyoruz	5
Harici diske kayıt	2
Okuldaki ağ paylaşımındaki her hangi bir PC'den	3
Ses kaydı yapıyorlar	2

Tekrarlanma sıklığı olarak tüm ifadeler içerisinde “anlattığım konunun özetini içeren çalışma kâğıdını dağıtıyorum onu doldurarak” n=24, “TÜBİTAK tarafından geliştirilen akıllı defter uygulamasını kullanıyorum”, n=19, “ücretsiz bulut bilişim hizmetlerinin sunulduğu sınıf uygulamalarını kullanarak” n=15 ilk üç ifadedir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre öğrencilerin etkileşimli tahtadaki bilgileri nasıl kayıt altına aldıklarının dağılımı Tablo 4.39’da verilmiştir.

Tablo 4.39. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Öğrencilerin Etkileşimli Tahtadaki Bilgileri Nasıl Kayıt Altına Aldıklarının Dağılımı

		0-1 yıl	2-4 yıl	5-10 yıl	11-20 yıl	21+
Eğitim Bilişim Ağı’nı da dosya paylaşımına atıyorum öğrenciler oradan alıyor.	f	121	221	348	957	820
	%	8,5	7,3	9,2	9,8	13,6
Defterlerine yazıyorlar.	f	812	1772	2014	5352	3108
	%	56,8	58,2	53,5	55,0	51,4
USB (Flash) belleklere kopyalıyorlar.	f	643	1570	2047	5488	3260
	%	45,0	51,5	54,4	56,4	53,9
E-Posta atarak kullanıyorlar.	f	82	204	419	981	583
	%	5,7	6,7	11,1	10,1	9,6
Çıktısına alıyorlar.	f	213	392	408	1009	735
	%	14,9	12,9	10,8	10,4	12,2
Etkileşimli tahtaya kaydediyorlar.	f	490	1153	1532	3947	2316
	%	34,3	37,8	40,7	40,5	38,3
Kişisel mobil araçlarıyla (tablet) bilgisayar görüntüsünü alıyorlar.	f	214	502	719	2026	1447
	%	15,0	16,5	19,1	20,8	23,9
Diğer	f	25	54	69	213	144
	%	1,7	1,8	1,8	2,2	2,4

Tablodaki verilere göre öğretmenlerin tüm kıdem gruplarına göre öğrencilerin etkileşimli tahtadaki verileri kayıt almalarında en çok kullanılan yöntem deftere yazmaktır. 2-4 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin %58,2’i bu yöntemden söz etmektedir. Araştırmaya katılan tüm kıdem gruplarına göre deftere yazmaktan sonra öğrencilerin en çok etkileşimli tahtadaki verileri USB (flash) belleklere kopyaladıkları öğretmenler tarafından ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin etkileşimli tahtayı yeterince kullanıp kullanmadıklarına dair görüşleri Tablo 4.40.’da verilmiştir.

Tablo 4.40. Öğretmenlerin Etkileşimli Tahtayı Yeterince Kullanıp Kullanmadıklarına Dair Görüşleri

	f	%
Evet	11062	55,9
Hayır	8726	44,1
Toplam	19788	100,0

Tablo 4.40’da görüldüğü gibi % 55,9 oranında etkileşimli tahtayı etkin olarak kullandığını düşünen öğretmen olmasına rağmen %44,1’lik bir oran için bunun tersi geçerlidir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre etkileşimli tahtayı yeterince kullanabilme durumları Tablo 4.41.’de verilmiştir.

Tablo 4.41. Görev yapılan Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Etkileşimli Tahtayı Yeterince Kullanabilme Durumları

		Evet	Hayır	Toplam
Anadolu Lisesi	f	6969	4862	11831
	%	58,9	41,1	100
Anadolu İmam Hatip Lisesi	f	1692	1914	3606
	%	46,9	53,1	100
Fen lisesi	f	618	375	993
	%	62,2	37,8	100
Çok programlı Anadolu	f	390	445	835

Lisesi	%	46,7	53,3	100
Sosyal Bilimler Lisesi	f	308	155	463
	%	66,5	33,5	100
Spor lisesi	f	56	44	100
	%	56,0	44,0	100
Güzel Sanatlar Lisesi	f	119	127	246
	%	48,4	51,6	100
Mesleki ve teknik Anadolu Lisesi	f	674	625	1299
	%	51,9	48,1	100
Bilim ve Sanat Merkezi		91	36	127
		71,7	28,3	100
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi		145	143	288
		50,3	49,7	100

Tablodaki verilere göre değişik kurumlarda görev yapan öğretmenler içerisinde etkileşimli tahtayı kullanmada kendilerini en çok etkin gören öğretmenler Bilim ve Sanat Merkezlerinde görev yapan öğretmenler olmuştur (%71,7). İkinci sırayı Sosyal Bilimler Liseleri almaktadır (%66,5). Etkileşimli tahta kullanma konusunda en fazla zorluğu Anadolu İmam Hatip Liselerinde görev yapan öğretmenlerin çektikleri verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır (%46,9).

Öğretmenlerin branşlarına göre etkileşimli tahtayı yeterince kullanabilme durumları Tablo 4.42’ de verilmiştir.

Tablo 4.42. Öğretmenlerin Branşlara Göre Etkileşimli Tahtayı Yeterince Kullanabilme Durumları

Branş		Evet kullanabiliyorum	Hayır kullanamıyorum
Almanca	f	334	170
	%	66,3	33,7
Arapça	f	59	61
	%	49,2	50,8
Beden Eğitimi	f	265	371
	%	41,7	58,3
Bilişim	f	617	226

Teknolojileri	%	73,2	26,8
Biyoloji	f	676	437
	%	60,7	39,3
Coğrafya	f	915	370
	%	71,2	28,8
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	f	426	424
	%	49,9	51,1
Felsefe	f	302	342
	%	46,9	53,1
Fen ve teknoloji	f	32	25
	%	56,1	43,9
Fizik	f	540	423
	%	56,1	43,9
Görsel sanatlar	f	191	136
	%	58,4	41,6
İmam Hatip Meslek dersleri	f	315	436
	%	41,9	58,1
İngilizce	f	1219	693
	%	63,8	36,2
Kimya	f	420	400
	%	51,2	48,8
Matematik	f	1438	1106
	%	56,5	43,5
Rehberlik	f	375	382
	%	49,5	50,5
Tarih		826	696
		54,3	45,7
Türk Dili ve Edebiyatı	f	1501	1508
	%	49,9	50,1

Tablodaki verilere göre branşlar itibarıyla etkileşimli tahtayı etkin olarak kullanabilme durumu açısından farklar olduğu dikkat çekmektedir. Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin %73,2'si, Coğrafya öğretmenlerinin %71,2'si, Almanca öğretmenlerinin %66,3'ü, İngilizce öğretmenlerinin %63,8'i tahtayı etkin olarak kullanabildiklerini ifade etmişlerdir. Felsefe grubu öğretmenlerinin %46,9'u, Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenlerinin %49,4'ü ve İmam

Hatip meslek dersleri öğretmenlerinin %41,4'ü etkileşimli tahtayı etkin olarak kullanabildiklerini ifade etmişlerdir.

Etkileşimli tahtayı hiç kullanmayan ya da yeterince kullanmadığını düşünen öğretmenlere göre onları etkileşimli tahta kullanmaktan alıkoyan neden/nedenler Tablo 4.43'te verilmiştir.

Tablo 4.43. Etkileşimli Tahtayı Hiç Kullanmayan ya da Yeterince Kullanmadığını Düşünen Öğretmenlere Göre Etkileşimli Tahtayı Kullanmaktan Alıkoyan Neden / nedenler.

	f	%
Eğitim Bilişim Ağında (EBA) kullanabileceğim dersime uygun yeterince uygun içerik yok	5151	21,3
Etkileşimli tahta kullanmayı yeterince bilmiyorum	2234	9,2
Uyguladığım ders anlatma metodunun, etkileşimli tahta kullanmaktan daha etkin olduğunu düşünüyorum.	3352	13,9
Etkileşimli tahtayı hazırlamak uzun zaman alıyor	3295	13,6
Öğrenciler etkileşimli tahtayı kullanmamı istemiyor	621	2,6
Okul idarecilerim etkileşimli tahtayı kullanmamı engelliyor	122	,5
Teknik problemlerden dolayı kullanamıyorum. (Etkileşimli	4930	20,4
Arıza yapmasından tedirgin oluyorum.	955	4,0
Diğer (lütfen belirtin)	1454	6,0

Tablo 4.43.'e göre, %21,3 oranındaki öğretmene göre Eğitim Bilişim Ağında (EBA) kullanabilecekleri derslerine uygun yeterince içerik olmadığı için etkileşimli tahtayı kullanmamaktadırlar. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 20,4'ü teknik problemlerden dolayı etkileşimli tahtayı kullanamadıklarını ifade etmiştir. %13,9'nun uyguladıkları ders anlatma metodunun, etkileşimli tahta kullanmadan daha etkili olduğunu düşündükleri, %13,6'sının etkileşimli tahtayı hazırlamanın uzun zaman aldığını düşündüğü, % 9,2'sinin etkileşimli tahta kullanmayı yeterince bilmediği ve %4'nün arıza yapmasından tedirgin olduğu verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin diğer seçeneğine verdikleri açık uçlu cevaplar kodlanarak frekanslarıyla birlikte verilmiştir.

Öğretmenlerin diğer seçeneğine verdikleri açık uçlu cevaplar	f
Branşım etkileşimli tahta kullanmaya uygun değil	105
Birçok içeriğin erişime engellenmesi	54
Virüs bulaşıyor ve tahtalar kalibrasyonu bozuk	27
Bazı sağlık sebeplerinden ötürü aşırı radyasyon yayıyor ve Gözlerim bu durumdan çok	19

olumsuz etkileniyor...	
Müfredat göre ders saati az olduğundan	18
Akıllı tahta açıldığında öğrenciler ders ortamından uzaklaşıyor, dikkatleri dağınıyor derse ilgi azalıyor	17
Elektrik kesintisi olması nedeniyle kullanamıyorum.	8
Öğrencileri tembelliğe ve hazırcılığa ittiği için kullanmakta sıkıntılarımız mevcut	5
Uzak mesafeden ekran görünmüyor.	5
Etkileşimli tahtaların eğitimde verimi artıracağını düşünmüyorum	3

Tekrarlanma sıklığı açısından öğretmenler tarafından en çok ifade edilen kullanmamama nedeni olarak “branşım etkileşimli tahta kullanmaya uygun değil” ifadesidir (n=105).Görsel sanatlar, rehberlik ve danışma, beden eğitimi öğretmenlerinden bu tür cevaplar çok gelmiştir. Frekans yoğunluğu açısından ikinci sırada etkileşimli tahta kullanmamama nedeni olarak öğretmenler “bir çok içeriğin erişime engellenmesi” görüşünü ileri sürmüşlerdir (n=54), “virüs bulaşması ve kalibrasyon bozukluğu” n=27, yoğunluk açısından üçüncü sırada yer almaktadır.

Etkileşimli tahtayı hiç kullanmayan ya da yeterince kullanmadığını düşünen öğretmenlerin kullanmamama nedenlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 4.44’te verilmiştir.

Tablo 4.44. Tablo Etkileşimli Tahtayı Hiç Kullanmayan Ya da Yeterince Kullanmadığını Düşünen Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Kullanmamama Nedenleri

	Erkek		Kadın	
	f	%	f	%
Eğitim Bilişim Ağında (Kullanabileceğim dersime uygun yeterince içerik yok	3024	20,2	2127	23,1
Etkileşimli tahta kullanmayı yeterince bilmiyorum	1124	7,5	1110	12,0
Uyguladığım ders anlatma metodunun etkileşimli tahta kullanmadan daha etkili olduğunu düşünüyorum.	1942	13,0	1410	15,3
Etkileşimli tahtayı hazırlamak uzun zaman alıyor.	1778	11,9	1517	16,5
Öğrenciler etkileşimli tahta kullanmamı istemiyor	335	2,2	286	3,1
Okul idarecileri etkileşimli tahtayı kullanmamı engelliyor	87	0,6	35	0,4
Teknik problemlerden dolayı	2814	18,8	2116	23,0

kullanmıyorum (Etkileşimli tahtada ya da internet erişiminde sorun var)				
Arıza yapmasından tedirgin oluyorum	475	3,2	480	5,2
Diğer lütfen belirtiniz	994	6,6	460	5,0

Tablodaki verilere göre kadın öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanma konusunda erkek meslektaşlarına göre daha çok problem yaşadıkları görülmektedir. Erkek öğretmenlerin %20,2'si Eğitim Bilişim Ağında kullanabileceğim dersime uygun içerik yok derken kadın meslektaşları için bu oran %23,1 olmuştur. Kadın öğretmenlerin %12'si etkileşimli tahta kullanmayı bilmediklerini ifade ederken erkek öğretmenler için bu oran %7,5'a düşmektedir. Kadın öğretmenler etkileşimli tahtanın arıza yapmasından erkek öğretmenlere göre daha çok tedirgin olmaktadır (erkek %3,2, kadın %5,2)

Öğretmenlerin FATİH Projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılma durumları Tablo 4.45.'te verilmiştir.

Tablo 4.45. Öğretmenlerin FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursuna Katılma Durumları

	f	%
Evet	17267	80,4
Hayır	4222	19,6
Toplam	21489	100,0

Tablo 4.45.'e göre FATİH PROJESİ Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursuna Katılanların oranı %80,4 oranındadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %19,6'sı FATİH PROJESİ Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursuna Katılmadığını ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji kullanım kursuna katılım oranları Tablo 4.46'da verilmiştir.

Tablo 4.46. Öğretmenlerin Çalıştıkları Kurumlara Göre FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursuna Katılma Durumları

		Kursa Katılan	Kursa Katılmayan	Toplam
Anadolu Lisesi	f	10640	2045	12685
	%	83,9	16,1	100
Anadolu İmam Hatip	f	2956	967	3923

Lisesi	%	75,4	24,6	100
Fen lisesi	f	912	137	1049
	%	86,9	13,1	100,
Çok programlı Anadolu Lisesi	f	541	399	940
	%	57,6	42,4	100
Sosyal Bilimler Lisesi	f	441	51	492
	%	89,6	10,4	100
Spor lisesi	f	82	24	106
	%	77,4	22,6	100
Güzel Sanatlar Lisesi	f	239	48	287
	%	83,3	16,7	100
Mesleki ve teknik Anadolu Lisesi	f	1111	404	1515
	%	73,3	26,7	100
Bilim ve Sanat Merkezi	f	106	35	141
	%	75,2	24,8	100,0
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	f	239	112	351
	%	68,1	31,9	100

Tablodaki verilere göre araştırmaya katılan öğretmenler içerisinde en çok Sosyal Bilimler Liselerinde görev yapan öğretmenlerin FATİH Projesi teknoloji kullanım kursuna devam ettikleri (%89,6) ikinci sırayı ise Fen Liselerinde görev yapan öğretmenlerin aldıkları verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır (%86,9). En az katılım ise Çok Programlı Anadolu liselerinden olmuştur (%57,6).

Öğretmenlerin branşlara göre FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım kursuna katılım oranları Tablo 4.47’de verilmiştir.

Tablo 4.47. Öğretmenlerin Branşlara Göre FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursuna Katılma Durumları

Branş		Kursa Katılan	Kursa Katılmayan
Almanca	f	390	137
	%	74,0	26,0
Arapça	f	101	31
	%	76,5	23,5

Beden Eğitimi	f	674	155
	%	81,3	18,7
Bilişim Teknolojileri	f	623	259
	%	70,6	29,4
Biyoloji	f	938	235
	%	80,0	20,0
Coğrafya	f	1140	211
	%	84,4	15,6
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	f	644	271
	%	70,4	29,6
Felsefe	f	601	102
	%	85,5	14,5
Fen ve teknoloji	f	28	37
	%	43,1	53,9
Fizik	f	849	171
	%	83,2	16,8
Görsel sanatlar	f	299	68
	%	81,5	18,5
İmam Hatip Meslek dersleri	f	639	166
	%	79,4	20,6
İngilizce	f	1604	415
	%	79,4	20,6
Kimya	f	720	154
	%	82,4	17,6
Matematik	f	2379	382
	%	86,2	13,8
Rehberlik	f	631	234
	%	72,9	27,1
Tarih	f	1375	265
	%	83,8	16,2
Türk Dili Ve Edebiyatı	f	2725	493
	%	84,7	15,3

Tabloya göre bazı branşlardaki öğretmenlerin FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım kursuna katılım oranları %80'den fazladır. Matematik %86,2, Felsefe %85,5, Türk Dili ve Edebiyatı %84,7, Coğrafya %84,4, Tarih %83,8, Kimya %82,2 ve Biyoloji %80'ler düzeyinde bu kursa katılan branş öğretmenleridir.

Öğretmenlerin FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji kullanım kursunun süresi hakkındaki görüşleri Tablo 4.48’de verilmiştir.

Tablo 4.48. Öğretmenlerin FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursunun Süresi Hakkındaki Görüşleri

	f	%
Çok kısıydı	1050	6,1
Kısıydı	3296	19,1
Uygundu	11930	69,1
Uzundu	694	4,0
Çok uzundu	292	1,7
Toplam	17262	100,0

Tablo 4.48’e göre öğretmenlerin % 69,1’i oranında kurs süresini uygun olduğunu, %19,1’i ise kurs süresini kısa bulduklarını, % 6,1 oranındaki bir öğretmen ise kurs süresini çok kısa bulmuştur. Kursun süresinin çok uzun bulan öğretmenlerin % 1,7’lik bir orana sahiptir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre FATİH Projesi eğitimde teknoloji kullanımı kursunun süresi hakkındaki görüşleri Tablo 4.49’da verilmiştir:

Tablo 4.49. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursunun Süresi Hakkındaki Görüşleri

		Çok Kısıydı	Kısıydı	Uygundu	Uzun	Çok uzun	Toplam
0-1 yıl	f	24	60	216	20	6	328
	%	7,3	18,3	65,9	6,1	2,4	100
2-4 yıl	f	159	377	1207	75	26	1844
	%	8,6	20,4	65,5	4,1	1,4	100
5-10 yıl	f	151	399	1799	146	67	2562
	%	5,9	15,6	70,2	5,7	2,6	100
11-20 yıl	f	407	1368	5428	334	149	7686
	%	5,3	17,8	70,6	4,3	1,9	100
21 yıl ve üzeri	f	309	1092	3280	119	42	4842
	%	6,4	22,6	67,7	2,5	0,9	100
Toplam	f	1050	3296	11930	694	292	17262
	%	6,1	19,1	69,1	4,0	1,7	100

Tablodaki verilere göre tüm kıdem grupları için %65'ten fazla bir katılımıla öğretmen kursun süresinin uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Kursun süresinin “çok kısa” olduğunu en fazla 0-1 ve 2-4 yıl kıdeme sahip öğretmenler verdikleri cevaplarla göstermişlerdir. Kursun süresinin “çok uzun” olduğunu en çok 5-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler ifade etmiştir (%2,6).

Öğretmenlerin FATİH Kursunun derslerinde bilişim teknolojilerini kullanmada sağladığı katkı konusundaki görüşleri Tablo 4.50.'de verilmiştir.

Tablo 4.50. Öğretmenlerin FATİH Kursunun Derslerinde Bilişim Teknolojilerini Kullanmada Sağladığı Katkı Konusundaki Görüşleri

	F	%
Oldukça fazla	2197	12,8
Yeterince	9361	54,3
Oldukça az	4736	27,5
Hiç katkı sağlamadı	937	5,4
Toplam	17231	100,0

Tablo 4.50'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin %54,3'ü FATİH kursunun derslerinde bilişim teknolojilerini kullanmada “yeterince” katkı sağladığını düşündükleri sonucuna varılabilir. % 27,5 oranındaki bir öğretmen ise söz konusu kursun derslerinde bilişim teknolojilerini kullanma düzeylerine “oldukça az” katkı sağladığını düşündükleri verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır. % 12,9'u ise FATİH kursunun, “oldukça fazla” katkı sağladığı görüşündedir. %5,4 oranında kursun bilişim teknolojilerini kullanma düzeylerine katkı sağlamadığını ifade etmiştir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre FATİH Kursunun derslerinde bilişim teknolojilerini kullanmalarında kendilerine sağladığı katkı konusundaki görüşleri Tablo 4.51’de verilmiştir.

Tablo 4.51. Görev Yapılan Okul Türüne Göre FATİH Kursunun Derslerinde Bilişim Teknolojilerini Kullanmalarında Öğretmenlere Sağladığı Katkı

		Oldukça fazla	Yeterince	Oldukça az	Hiç katkı sağlamadı	Toplam
Anadolu Lisesi	f	1369	5769	2904	575	10617
	%	12,9	54,3	27,4	5,4	100
Anadolu İmam Hatip Lisesi	f	349	1580	875	145	2949
	%	11,8	53,6	29,7	4,9	100
Fen lisesi	f	141	499	233	39	912
	%	15,5	54,7	25,5	4,3	100
Çok programlı Anadolu Lisesi	f	76	271	153	41	541
	%	14,0	50,1	28,3	7,6	100
Sosyal Bilimler Lisesi	f	42	267	110	21	440
	%	9,5	60,7	25,0	4,8	100
Spor lisesi	f	11	42	25	4	82
	%	13,4	51,2	30,5	4,9	100
Güzel Sanatlar Lisesi	f	22	138	55	22	237
	%	9,3	58,2	23,2	9,3	100
Mesleki ve teknik Anadolu Lisesi	f	138	606	291	74	1109
	%	12,4	54,6	26,2	6,7	100
Bilim ve Sanat Merkezi	f	21	57	23	5	106
	%	19,8	53,8	21,7	4,7	100
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	f	28	132	67	11	238
	%	11,8	55,5	28,2	4,6	100

Tablodaki verilere göre FATİH kursunun öğretmenlere sağladığı katkı konusunda tüm okullarda çalışanların öğretilerinin %50’si “Yeterince” katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Bu oran Sosyal Bilimler Liselerinde görev yapan öğretmenler için %60,7 olmuştur. Kursun “Hiç katkı sağlamadığını” en fazla dile getiren öğretmenler (%9,3) Güzel Sanatlar Liselerinde

görev yapan öğretmenler olmuştur. Kursun “Oldukça fazla” katkı sağladığını en fazla Bilim Sanat Merkezinde görev yapan öğretmenler belirtmişlerdir (%19,8).

Öğretmenlerin kıdemlerine göre FATİH Kursunun derslerde bilişim teknolojilerini kullanmada sağladığı katkı yönündeki görüşleri Tablo 4.52’de verilmiştir.

Tablo 4.52. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre FATİH Kursunun Derslerinde Bilişim Teknolojilerini Kullanmada Sağladığı Katkı

		Oldukça fazla	Yeterince	Oldukça az	Hiç katkı sağlamadı	Toplam
0-1 yıl	f	51	194	58	22	325
	%	15,7	59,7	17,8	6,8	100
2-4 yıl	f	239	966	517	116	1838
	%	13,0	52,6	28,1	6,3	100
5-10 yıl	f	361	1357	669	170	2557
	%	14,1	53,1	26,2	6,6	100
11-20 yıl	f	970	4193	2082	428	7673
	%	12,6	54,6	21,7	5,6	100
21 yıl ve üzeri	f	566	2651	1410	201	4838
	%	11,9	54,8	29,1	4,2	100
Toplam	f	2197	9361	4736	937	17231
	%	12,8	54,3	27,5	5,4	100

Tabloya göre 0-1 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin %15,7’sine göre kurs oldukça katkı sağlamıştır. Yine aynı kıdemdeki öğretmenlerin %6,8 kursun hiç katkı sağlamadığı yönünde görüşe sahiptir. Tüm kıdem gruplarında “yeterince” katkı sağladığının düşünen öğretmenlerin oranı %50’den az değildir.

Öğretmenlerin FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım kursunun verimli geçmemesine yönelik görüşleri Tablo 4.53.'te verilmiştir.

Tablo 4.53. Öğretmenlere Göre FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursunun Verimli Geçmeme Nedenleri

	f	%
Eğitimi aldım ancak öğrendiklerimi uygulayamadığım için zamanla unuttum	5085	33,9
Eğitimlerin içeriği yetersizdi	3140	20,9
Diğer (lütfen belirtiniz)	2423	16,1
Eğitim için yeterince motive edilmedim	1666	11,1
Eğitim ortamı uygun değildi	1367	9,1
Eğiticileri yetersizdi	1329	8,9
Toplam	15010	100,0

Tablo 4.53.' e göre FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım kursunun öğretmenler için verimli olmadığını düşünenlerin en fazla dile getirdikleri husus % 33,9'la "Eğitimi aldım ancak öğrendiklerimi uygulayamadığım için zamanla unuttum" seçeneğidir. % 20,9 oranında bir öğretmen topluluğu kursun verimli geçmemesine eğitimlerin içeriğinin yetersiz olmasını neden olarak göstermiştir. % 11 oranındaki bir öğretmen için ise eğitim için yeterince motive edilmedikleri, %9,1' oranında ise "eğitim ortamı uygun değil" cevabı öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. %8,9'luk bir oranla "Eğiticileri yetersizdi" en az katılımın olduğu ifade olmuştur. Araştırmaya katılan öğretmenler içerisinde diğer sorusuna cevaplayanların verdikleri cevaplar gruplandırılmış kodlanarak frekanslarıyla birlikte verilmiştir.

Öğretmenlerin diğer sorusuna verdikleri cevaplar	f
Ders saatlerinin Akşam 18:00 -22:20 arası verimsiz bir saate konulması akşam saatlerinde yorgunken dikkatimiz dağıldı, ders saatleri uygun değildi	158
Kursa özen gösterilmedi, adet yerini bulsun cinsindendi. sınıflar kalabalıktı	150
Antropi programı çok kullanışlı ve etkili bir program.. starboard maalesef çok yavaş ve kullanımı zor.	60
Branşıma yönelik materyal azlığı	37
Eğitimin içeriğine göre süre az ve öğretmenlerin hazır bulunurluklarına göre sınıflandırılmaları gerekiyor. Bu da daha az bilen öğretmenin daha çok eğitime katılmasını beraberinde getirir ki bu da kurs dışı zamanlarda öğretmeni uyum sağlamak konusunda motive eder	30
Aldığım eğitim branşıma uyarlamak zor, içerikler yetersiz	30

Tekrarlanma sıklığı olarak tüm ifadeler içerisinde ders saatlerinin akşam 18:00, 22:20 arasında olması n=158 öğretmenler tarafından en çok dile getirilen olumsuzluktur, daha sonra kurslara gereken özenin gösterilmediği öğretmenler tarafından kursların verimsiz geçmesinde tekrarlanma sıklığı açısından ikinci sırada gelen düşünce olmuştur (n=150). Starboard programı öğretmenler tarafından kursların verimsiz geçmesinin sebepleri arasında gösterilmiştir (n=60).

Öğretmenlerin FATİH Projesi kapsamında kendilerine tablet verilip verilmediğine dair görüşleri Tablo 4.54. 'te verilmiştir.

Tablo 4.54. Öğretmenlerin FATİH Projesi Kapsamında Kendilerine Tablet Verilme Durumu

	f	%
Evet	17329	81,0
Hayır	4062	19,0
Toplam	21391	100,0

Tablo 4.52'e göre öğretmenlerin %81'ne FATİH projesi kapsamında tablet verilmiştir. Tablet verilmeyen öğretmenlerin oranı % 19'dur.

Öğretmenlere kıdemlerine göre FATİH Projesi kapsamında tablet verilme durumu Tablo 4.55'te verilmiştir.

Tablo 4.55. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Kendilerine FATİH Projesi Kapsamında Tablet Verilme Durumu

		0-1 yıl	2-4 yıl	5-10 yıl	11-20 yıl	21+	Toplam
Tablet verilen	f	280	2100	2599	7673	4677	17329
	%	1,6	12,1	15,0	44,3	27,0	100
Tablet verilmeyen	f	1003	641	694	1078	646	4062
	%	24,7	15,8	17,1	26,5	15,9	100
Toplam	f	1283	2741	3293	8751	5323	21391
	%	6,0	12,8	15,4	40,9	24,9	100

Tablo 4.53.'te öğretmenlerin kıdemlerine FATİH Projesi kapsamında tablet alma durumları incelendiğinde tablet alanlar içerisinde oran olarak en yoğun kıdemin %44,3'lük bir oranla 11-20 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenler oldukları. Aynı kıdem grubunun almayanlar içerisinde de oran olarak ilk sırada yer aldıkları görülmektedir (%26,59)

Öğretmenlerin FATİH Projesi Kapsamında Kendilerine Tablet Verilme Durumuna Göre Kendilerini Bilişim Teknolojileri Kullanmada Yeterli Görme Düzeylerinin Dağılımı Tablo 4.56’da verilmiştir.

Tablo 4.56. Öğretmenlerin FATİH Projesi Kapsamında Kendilerine Tablet Verilme Durumuna Göre Kendilerini Bilişim Teknolojileri Kullanmada Yeterli Görme Düzeyleri

		Tablet Verilen	Tablet Verilmeyen
Hiç yeterli değilim	f	327	67
	%	1,9	1,6
Kısmen yeterliyim	f	8029	1723
	%	46,3	42,4
Oldukça yeterliyim	f	7252	1765
	%	41,8	43,5
Tamamen yeterliyim	f	1721	507
	%	9,9	12,5
Toplam	f	17329	4062
	%	100	100

Tablodaki verilere göre tablet verilen öğretmenler içerisinde bilişim teknolojilerini kullanma açısından kendilerini “tamamen” düzeyinde yeterli bulanların oranı %9,9 iken tablet verilmeyen öğretmenlerin bu düzey için oranlarının daha yüksek olması dikkat çekicidir (%12,5). Tablet verilen öğretmenler içerisinde “hiç” ve “kısmen” düzeyinde yeterli olduğunu belirten öğretmenlerin oranları tablet verilmeyen meslektaşlarına göre daha yüksektir.

Öğretmenlerin kendilerine tablet verilme durumuna göre Bilişim teknolojilerini derslerinde kullanmalarında kendilerini ne düzeyde yeterli bulduklarının dağılımı Tablo 4.57’de verilmiştir.

Tablo 4.57. Tablet Verilme Durumuna Göre Öğretmenlerin BT'yi derslerinde Kullanmalarında Kendilerini Ne Düzeyde Yeterli Buldukları

		Tablet verilen	Tablet verilmeyen
Hiç yeterli değilim	f	365	117
	%	2,1	2,9
Kısmen yeterliyim	f	7857	1788
	%	45,3	44,0
Oldukça yeterliyim	f	7437	1695
	%	42,9	41,7
Tamamen yeterliyim	f	1670	462
	%	9,6	11,4
Toplam	f	17329	4062
	%	100	100

Tabloya göre öğretmenlerin kendilerine tablet verilmesine göre bilişim teknolojilerini derslerinde kullanmada ne düzeyde yeterli bulduklarının dağılımında kendilerine tablet verilen öğretmenlerden %2,1'nin “hiç yeterli değilim” değerlendirmesine karşın kendilerine tablet verilmeyen öğretmenleri için bu oran %2,9 olmuştur. “Kısmen yeterliyim” cevabı her iki grup için birbirine yakındır. “Tamamen yeterliyim” diyen öğretmenlerin oranı kendilerine tablet verilmeyen grup için daha yüksektir (11,4).

Öğretmenlerin FATİH Projesi kapsamında derslerine girdikleri öğrencilere tablet verilip verilmediğine dair görüşleri Tablo 4.58’de verilmiştir.

Tablo 4.58. Öğretmenlerin FATİH Projesi Kapsamında Derslerine Girdikleri Öğrencilere Tablet Verilip Verilmediğine Dair Görüşleri

	f	%
Evet	5915	27,8
Bazılarına	11298	53,1
Hayır	4044	19,0
Toplam	21257	100,0

Tablo 4.58’de görüldüğü üzere öğretmenlerin FATİH projesi kapsamında derslerine girdikleri öğrencilerin ,%27,8 oranında tablet verilenler oldukları, %53 oranında “bazılarına” %19 oranında tablet verilmeyen öğrenciler oldukları anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını (EBA) Bilme Durumları Tablo 4.59’de verilmiştir.

Tablo 4.59. Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını (EBA) Bilme Durumları

	f	%
Hiç duymadım	166	,8
Duydum ama içeriğini bilmiyorum	1481	6,9
Genel olarak biliyorum	12989	60,9
Ayrıntılı olarak biliyorum	6684	31,4
Toplam	21320	100,0

Tablo 4.59. görüldüğü gibi öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı’ nı (EBA) bilme durumlarında %60,9’u “genel olarak bildiklerini”,% 31,4 oranında “Ayrıntılı olarak bildiklerini” ,%6,9 “Duydum ama içeriğini bilmiyorum” şeklinde cevap verdikleri ,% 08 oranındaki bir öğretmenin ise “Hiç duymadım” şeklinde görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Görev yapılan okul türüne göre öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını Bilme durumları Tablo 4.60.’de verilmiştir.

Tablo 4.60. Görev Yapılan Okul Türüne Göre Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını (EBA) Bilme Durumları

		Hiç duymadım	Duydum ama içeriğini bilmiyorum	Genel olarak biliyorum	Ayrıntılı olarak biliyorum	Toplam
Anadolu Lisesi	f	72	729	7639	4142	12582
	%	0,6	5,8	60,7	32,9	100
Anadolu İmam Hatip Lisesi	f	32	317	2428	1115	3892
	%	0,8	8,1	62,4	28,6	100
Fen lisesi	f	5	53	622	362	1042
	%	0,5	5,1	59,7	34,7	100
Çok programlı Anadolu Lisesi	f	19	108	566	242	935
	%	2,0	11,6	60,5	25,9	100
Sosyal Bilimler Lisesi	f	1	15	297	176	489
	%	0,2	3,1	60,7	36,0	100
Spor Lisesi	f	2	7	71	26	106
	%	1,9	6,6	67,0	24,5	100
Güzel Sanatlar Lisesi	f	0	18	189	78	285
	%	0,0	6,3	66,3	27,4	100

Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	f	28	196	887	392	1503
	%	1,9	13,0	59,0	26,1	100
Bilim ve Sanat Merkezi	f	2	6	61	72	141
	%	1,4	4,3	43,3	51,1	100
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	f	5	32	229	79	345
	%	1,4	9,3	66,4	22,9	100

Tablodaki verilere göre Eğitim Bilişim Ağı (EBA) “Ayrıntılı olarak biliyorum” diyen öğretmenlerin en çok Sosyal Bilimler Liselerinde görev yaptıkları (%36,0), ikinci sırayı ise Fen Liselerinde görev yapan öğretmenlerin teşkil ettiği verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır (%34,0). “Genel olarak biliyorum” şeklinde cevap veren öğretmenlerin oranı Bilim ve Sanat Merkezlerinde çalışan öğretmenler hariç olmak üzere %60’lar düzeyindedir. “Hiç duymadım” cevabı en fazla Çok Programlı Anadolu Lisesi öğretmenlerinden gelmiştir.

Öğretmenlerin branşlara göre Eğitim Bilişim Ağını (EBA) bilme durumları Tablo 4.61.’ da verilmiştir.

Tablo 4.61. Öğretmenlerin Branşlarına Göre Eğitim Bilişim Ağını (EBA) Bilme Durumları

Branş		Hiç duymadım	Duydum ama içeriğini bilmiyorum	Genel olarak biliyorum	Ayrıntılı olarak biliyorum	Toplam
Almanca	f	1	38	343	143	525
	%	0,2	7,2	65,3	27,2	100
Arapça	f	2	5	89	33	129
	%	1,6	3,9	69,0	25,6	100
Beden Eğitimi	f	10	113	555	142	820
	%	1,2	13,8	67,7	17,3	100
Bilişim Teknolojileri	f	3	19	178	673	873
	%	0,3	2,2	20,4	77,1	100
Biyoloji	f	5	54	663	439	1161
	%	0,4	4,7	57,1	37,8	100
Coğrafya	f	8	62	766	508	1344
	%	0,6	4,6	57,0	37,8	100
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	f	10	74	585	236	905
	%	1,1	8,2	64,6	26,1	100

Felsefe	f	3	44	450	199	696
	%	0,4	6,3	64,7	28,6	100
Fen ve teknoloji	f	4	8	36	17	65
	%	6,2	12,3	55,4	26,2	100
Fizik	f	2	58	577	375	1012
	%	0,2	5,7	57,0	37,1	100
Görsel sanatlar	f	4	33	237	91	365
	%	1,1	9,0	64,9	24,9	100
İmam Hatip Meslek dersleri	f	6	71	551	171	799
	%	0,8	8,9	69,0	21,4	100
İngilizce	f	11	131	1292	573	2007
	%	0,5	6,5	64,4	28,6	100
Kimya	f	4	37	533	291	865
	%	0,5	4,3	61,6	33,6	100
Matematik	f	16	207	1760	757	2740
	%	0,6	7,6	64,2	27,6	100
Müzik	f	3	32	237	81	353
	%	0,8	9,1	67,1	22,9	100
Rehberlik	f	16	98	548	195	857
	%	1,9	11,4	63,9	22,8	100
Tarih	f	12	94	1014	510	1630
	%	0,7	5,8	62,2	31,3	100
Türk Dili ve Edebiyatı	f	21	164	1988	1022	3195
	%	0,7	5,1	62,2	32,0	100

Tablodaki verilere göre öğretmenler içerisinde Eğitim Bilişim Ağını “ayrıntılı olarak” en fazla bilen öğretmenler Bilişim Teknoloji öğretmenleri olmuştur (%77,1), Biyoloji öğretmenleri oran olarak ikinci sırada yer almaktadır (%37,8). “Genel olarak biliyorum” cevabını en yüksek oranda Arapça ve İmam Hatip meslek dersleri öğretmenleri vermiştir (%69,0). “Duydum ama içeriğini bilmiyorum” cevabını en yüksek oranda Beden Eğitim öğretmenlerinden gelmiştir. Rehberlik öğretmenleri (%11,4) oranı ile ikinci sırada bulunmaktadır. “Hiç duymadım” cevabını en çok veren branş ise (%6,2) ile Fen ve Teknoloji dersi öğretmenleridir.

Okulun bulunduğu yere göre öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını (EBA) bilme durumları Tablo 4.62.’de verilmiştir.

Tablo 4.62. Okulun Bulunduğu Yere Göre Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını Bilme Durumu

		Hiç duymadım	Duydum ama içeriğini bilmiyorum	Genel olarak biliyorum	Ayrıntılı olarak biliyorum	Toplam
Köy-kasaba	f	9	53	437	212	711
	%	1,3	7,5	61,5	29,8	100
İlçe Merkezi	f	102	850	6525	3318	10795
	%	0,9	7,9	60,4	30,7	100
İl merkezi	f	34	332	3782	1858	6006
	%	0,6	5,5	63,0	30,9	100
Büyükşehir merkezi	f	21	246	2245	1296	3808
	%	0,6	6,5	59,0	34,0	100

Tablodaki verilere göre köy-kasabada görev yapan öğretmenlerin %1,3'ü Eğitim Bilişim Ağını hiç duymadıklarını ifade ettikleri anlaşılmaktadır. Tüm yerleşim merkezlerinde Eğitim Bilişim Ağını ayrıntılı olarak biliyorum diyenlerin oranı %30'dan az değildir.

Öğretmenlerin kıdemlerine göre Eğitim Bilişim Ağını (EBA) bilme durumları Tablo 4.63.'te verilmiştir.

Tablo 4.63. Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Eğitim Bilişim Ağını Bilme Durumu

		Hiç duymadım	Duydum ama içeriğini bilmiyorum	Genel olarak biliyorum	Ayrıntılı olarak biliyorum	Toplam
0-1 yıl	f	57	283	706	237	1283
	%	4,4	22,1	55,0	18,5	100
2-4 yıl	f	23	271	1757	684	2735
	%	0,8	9,9	64,2	25,0	100
5-10 yıl	f	18	209	1859	1196	3282
	%	0,5	6,4	56,6	36,4	100
11-20 yıl	f	38	387	5344	2949	8718
	%	0,4	4,4	61,3	33,8	100
21 ve üzeri	f	30	331	3323	1618	5302
	%	0,6	6,2	62,7	30,5	100

Tabloya göre öğretmenlik mesleğinin ilk yıllarını çalışmakta olan (0-1 yıl) öğretmenlerin %4,4'nün “hiç duymadım” şeklinde cevap vermelerine karşın diğer kıdem grupları için bu oran %1'in altına düşmektedir. “Genel olarak biliyorum” tüm kıdem grupları için %55'ten düşük değildir. 5-10 yıl kıdemli olan öğretmenler en yüksek oranda “Ayrıntılı olarak biliyorum” şeklinde cevap vermişlerdir (%36,4)

Öğretmenlerin ne kadar süredir Eğitim Bilişim Ağını (EBA) kullandıklarının dağılımı Tablo 4.64'te verilmiştir.

Tablo 4.64. Öğretmenlerin Ne Kadar Süredir Eğitim Bilişim Ağını (EBA) Kullandıklarının Dağılımı

Süre	f	%
6 ay	3731	18,9
6-12 ay	3849	19,5
1-2 yıl	8415	42,6
2-4 yıl	3534	17,9
4 yıldan fazla	233	1,2
Toplam	19762	100,0

Tablo 4.64.' e göre öğretmenlerin %42,6 oranında “1-2 yıl” arasında EBA'yı kullandıkları anlaşılmaktadır. 6-12 ay arasında kullanan öğretmenlerin oranı %19,5, altı ay süre ile kullananların oranı %18,9 olmuştur.

Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını hangi amaçlar için kullandıklarına dair görüşlerin dağılımı Tablo 4.65.'te verilmiştir.

Tablo 4.65. Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını Hangi Amaçlar İçin Kullandıklarının Dağılımı*

	f	%
Geliştirdiğim ders (video, simülasyon, sunum vb.) materyalleri paylaşmak için	4831	20,0
Düzenlenen yarışmalara (EBA Kadraj, EBA karikatür, EBA deney vb.) katılmak için	1368	5,7
Yaptığım çalışmaların daha görünür ve bilinir hale gelmesi için paylaşım yapmak	2205	9,1
EBA'daki içeriklerden (Animasyon, simülasyon, video, eğitsel oyun fotoğraf, ses,e-kitap vb) derslerde faydalanmak için	14864	61,5
EBA'daki forumlarda diğer öğretmenlerle bilgi ve deneyim alışverişi yapmak için	3523	14,6

Dersimde kullanacağım içerikleri geliştirmek için	11747	48,6
Duyuru ve haberleri takip etmek için	6968	28,8
UZEM'den yapılan canlı yayınları izlemek için	1964	8,1
FATİH projesi hakkında yardım ve destek almak için	4664	19,3
Diğer (lütfen belirtin)	502	2,1

*Katılımcılar birden fazla seçenek işaretlemiştir.

Tablo 4.65.'e göre öğretmenlerin EBA kullanma amaçları içerisinde % 61,5 oranla , “EBA'daki içeriklerden (animasyon, simülasyon, video, eğitsel oyun, fotoğraf, ses, e-kitap, v.b) derslerde faydalanmak için”, ikinci sırada %48,6'lık bir oranla “Dersimde kullanacağım içerikleri geliştirmek için”, üçüncü sırada %28,8'lik bir oranla “Duyuru ve haberleri takip etmek için”, %20 oranında “Geliştirdiğim ders (video, simülasyon, sunum vb.) materyallerini paylaşmak için”, %19,3 oranında “FATİH Projesi hakkında yardım ve destek almak için”, %14,6 oranında “EBA'daki forumlarda diğer öğretmenlerle bilgi ve deneyim alışverişi yapmak için”, %9.1'le “Yaptığım çalışmaların daha görünür ve bilinir hale gelmesi için paylaşım yapmak”, %8.1'lik bir oranla “UZEM'den yapılan canlı yayınları izlemek için”, ve %5,7'lik bir oranla “Düzenlenen yarışmalara (EBA Kadraj, EBA karikatür, EBA kısa film, EBA Deney vb.) katılmak için” seçenekleri birbirlerini takip etmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin diğer seçeneğine verdikleri açık uçlu cevaplar gruplandırılmış kodlanarak frekanslarıyla birlikte verilmiştir.

öğretmenlerin diğer seçeneğine verdikleri açık uçlu cevaplar	f
Diğer eğitim portallarına erişim	30
Bilimsel dergileri okumak için,	30
Rehberlik, kişisel gelişim videoları	30
Sınav ve test soruları hazırlamak İçin	30
Öğretmen ve öğrenciler için nelerin var olduğunu görmek için.	30
Basılmamış ders kitaplarını indirmek için	20
Müzik eğitimi	20
DYNED	13
Dersimle ilgili araştırma ve gelişmeleri güncel olarak takip etmek için	11
BT Rehberliği görevim gereği yeni içerik ve uygulamaları okulumdaki öğretmenlere duyurmak için.	10
İngilizce bilgimi geliştirmek için	10
Müfredat hakkında bilgi almak için ders kitabı vs	10
EBA Dosya öğrencilerimle dosya paylaşmak için	10
Dinleme metinlerinden yararlanmak ve indirmek için.	5

“Diğer eğitim portallarına erişim”, “bilimsel dergileri okumak için”, rehberlik, kişisel gelişim videoları”, “sınav ve test soruları hazırlamak için, “öğretmen ve öğrenciler için nelerin var olduğunu görmek için”, “ basılmamış ders kitaplarını indirmek için” n=30, öğretmenler tarafından Eğitim Bilişim Ağından diğer yararlanma amaçları içerisinde en fazla tekrarlanan ifadelerdir.

Öğretmenlerin FATİH Projesi Bileşenlerini ne kadar önemli bulduklarına dair görüşleri Tablo 4.66.’da verilmiştir.

Tablo 4.66. Öğretmenlerin FATİH Projesi Bileşenlerini Ne Kadar Önemli Bulduklarının Dağılımı

		Son derece önemli	Önemli	Önemsiz	Son derece Önemsiz	Toplam
Okulların donanım, yazılım ve internet alt yapılarının geliştirilmesi	f	14372	6348	345	202	21267
	%	67,6	29,8	1,6	,9	100,0
Öğretim programlarında bilişim teknolojilerinin etkin olarak kullanılmasının sağlanması	f	11417	9095	557	198	21267
	%	53,7	42,8	2,6	,9	100,0
Bilişim teknolojilerinin derslerde etkin kullanılabilmesi için öğretmenlere hizmetçi eğitim verilmesi	f	10420	9477	1050	320	21267
	%	49,0	44,6	4,9	1,5	100,0
Bilinçli güvenilir, yönetilebilir ve ölçülebilir bilişim teknolojilerinin ve internet kullanımının sağlanması	f	11969	8468	605	225	21267
	%	56,3	39,8	2,8	1,1	100,0
Derslerde kullanılacak elektronik içeriklerin (simülasyon, animasyon, video sunum vb. hazırlanması ve kullanımının sağlanması	f	12549	8125	401	192	21267
	%	59,0	38,2	1,9	,9	100,0

Tablo 4.66.’da görüleceği üzere “FATİH projesinin okulların donanım, yazılım ve internet altyapılarının geliştirilmesi” içeriğini %67,6 oranında “Son derece önemli” görmüşlerdir. Önemli görenlerin oranı %29,8’dir. Önemsiz olarak değerlendirme yapanların oranı %1,6’dır. Öğretim programlarında bilişim teknolojilerinin etkin kullanımının sağlanması araştırmaya katılanlar tarafından toplamda %96,5 oranında “son derece önemli ve önemli olarak değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler FATİH Projesinin bilişim

teknolojilerinin derslerde etkin kullanılabilmesi için öğretmenlere hizmetiçi eğitim verilmesini %49,0 oranında “son derece önemli”, %44,6 oranında ise “önemli” gördüklerini verdikleri cevaplarla göstermişlerdir. Fatih Projesinin bileşenleri içerisinde bulunana “bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir bilişim teknolojilerinin ve internet kullanımının sağlanması” öğretmenler tarafından %56,1 oranında “son derece önemli”,%39,8 oranında “önemli” olarak değerlendirilmiştir.

Projenin bileşenlerinden biri olan “Derslerde kullanılacak elektronik içeriklerin (Simülasyon, animasyon, video, sunum vb.) hazırlanması ve kullanımının sağlanması konusunda öğretmenlerin toplamda %96,2 “son derece önemli ve önemli” olarak görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen e-twinning faaliyetine katılım durumları Tablo 4.67.’te verilmiştir.

Tablo 4.67. Öğretmenlerin Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen Avrupa Birliği destekli eTwinning Faaliyetine Katılım Durumları

	f	%
eTwinning Faaliyetini daha önce hiç duymadım	11868	55,9
eTwinning Faaliyetinin ne olduğunu biliyorum	8114	38,2
eTwinning portalının aktif bir üyesiyim.	734	3,5
eTwinning kapsamında gerçekleştirilen en az bir faaliyete	327	1,5
eTwinning Faaliyeti kapsamında proje/ler gerçekleştirdim.	193	,9
Toplam	21236	100,0

Tablo 4.67.’de görüldüğü üzere öğretmenlerin % 55,9’u Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen Avrupa Birliği destekli e-Twinning Faaliyetlerini hiç duymamışlardır. E-Twinning Faaliyetinin ne olduğunu bilen öğretmenlerin oranı %38,2 düzeyindedir. Proje gerçekleştirdiğini ifade eden öğretmenlerin oranı ise sadece %0,9’dur. Öğretmenlerden %3,5’u e-Twinning portalının aktif bir üyesi olduğunu belirtmiştir. % 1,5 oranında öğretmen ise e-Twinning kapsamında gerçekleştirilen en az bir faaliyete katıldığını belirtmiştir.

Öğretmenlerin Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen Avrupa Birliği destekli iTec projesine katılım durumları Tablo 4.68.'de verilmiştir.

Tablo 4.68. Öğretmenlerin Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Tarafından Yürütülen ve Eğitimde Teknoloji Kullanımını Hedefleyen Avrupa Birliği Destekli iTec Projesine Katılım Durumları

	f	%
iTec projesini daha önce hiç duymadım	15561	73,3
iTec projesinin ne olduğunu biliyorum	5454	25,7
iTec projesi kapsamında gerçekleştirilen en az bir faaliyete katıldım.	168	,8
iTec projesi faaliyetlerinde aktif bir şekilde yer aldım.	53	,2
Toplam	21236	100,0

Tablo 4.68.'e göre araştırmaya katılan öğretmenlerin % 73,3'ü, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen Avrupa Birliği destekli iTec projesini daha önce hiç duymadığını ifade etmiştir. iTec projesinin ne olduğunu bilenlerin oranı %25,7 oranındadır. iTec projesi kapsamında gerçekleştirilen en az bir faaliyete katıldım ve iTec projesi faaliyetlerinde aktif bir şekilde yer aldım diyenlerin oranı toplamda %1 oranında kalmıştır

Öğretmenlerin FATİH Projesiyle ilgili algı düzeyleri Tablo 4.69'da verilmiştir.

Tablo 4.69. Öğretmenlerin FATİH Projesiyle İlgili Algı Düzeyleri

	N	$\bar{X}$	Ss	Katılma düzeyi
FATİH Projesi eğitim sistemimiz için bir dönüm noktası olacaktır.	21030	2,64	0,77	Katılıyorum
FATİH Projesi ülkemizi bilişim teknolojileri kullanımı açısından dünyanın ileri ülkeleri içine dâhil edecektir.	21030	2,58	0,78	Katılıyorum
FATİH Projesi dünyaya örnek bir proje olacaktır.	21030	2,54	0,80	Katılıyorum
FATİH Projesi uzun yıllar devam edecektir.	21030	2,61	0,77	Katılıyorum
FATİH Projesi eğitimde fırsat eşitliği sağlanmasında yardımcı olacaktır.	21030	2,67	0,78	Katılıyorum

FATİH Projesi ülkemizin insan kaynağı potansiyelini geliştirecektir.	21030	2,63	0,76	Katılıyorum
FATİH Projesi ile eğitim her yerde ve her zaman mümkün olabilecektir	21030	2,63	0,76	Katılıyorum
FATİH Projesi öğrencilerin geleceğe hazırlanmasına katkıda bulunacaktır.	21030	2,75	0,72	Katılıyorum
FATİH Projesi öğretmenleri elektronik ortamda içerik geliştirmeye teşvik edecektir.	21030	2,85	0,68	Katılıyorum
FATİH Projesi öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlayacaktır.	21030	2,85	0,68	Katılıyorum
FATİH projesi öğretmenler için bir motivasyon kaynağı olacaktır.	21030	2,70	0,73	Katılıyorum
FATİH Projesi öğrenciler için bir motivasyon kaynağı olacaktır.	21030	2,72	0,74	Katılıyorum
FATİH Projesi kapsamında sağlanan imkânlarla öğrenciler derslerde bireysel öğrenme ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabileceklerdir.	21030	2,74	0,72	Katılıyorum
FATİH Projesi öğrencilerin akademik başarılarının artmasına katkı sağlayacaktır	21030	2,68	0,75	Katılıyorum
FATİH projesi öğrencilerin araştırmacı yönlerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.	21030	2,70	0,74	Katılıyorum
FATİH Projesi aileleri bilişim teknolojileriyle tanıştıracaktır.	21030	2,62	0,75	Katılıyorum
FATİH Projesi ile veliler çocuklarının gelişimleriyle ilgili daha çok bilgi sahibi olacaklardır.	21030	2,57	0,75	Katılıyorum
FATİH Projesi kapsamında verilen/verilecek tabletler bilgisayarların kullanımı öğretmenlerin sınıf yönetimini daha etkin hale getirecektir.	21030	2,35	0,86	Katılmıyorum
Tablet bilgisayarlar öğrencilerin sosyalleşme düzeylerini azaltacaktır.	21030	2,78	0,87	Katılıyorum

Tablet bilgisayarlar öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını elektronik ortama taşıyacaktır.	21030	2,34	0,85	Katılmıyorum
Tablet bilgisayarlar öğrenciler arasındaki iş birliğini ve paylaşımı artıracaktır.	21030	2,34	0,85	Katılmıyorum
Tablet bilgisayar öğrencilerin okula yönelik ilgilerini artıracaktır.	21030	2,33	0,84	Katılmıyorum
Tablet bilgisayarlarla engelli öğrencilerin eğitim ihtiyaçları daha kolay karşılanacaktır.	21030	2,82	0,75	Katılıyorum

Tabloya göre “FATİH Projesi eğitim sistemimiz için bir dönüm noktası olacaktır” ifadesine öğretmenlerin katılım düzeyi ($\bar{X}$ =2,67 “Katılıyorum” düzeyindedir). “FATİH Projesi ülkemizi bilişim teknolojileri kullanımı açısından dünyanın ileri içine dâhil edecektir.” İfadesine araştırmaya katılan öğretmenler “Katılıyorum” düzeyinde cevap vermiştir.

“FATİH Projesi dünyaya örnek bir proje olacaktır.” İfadesine öğretmenler ($\bar{X}$ =2,57 “Katılıyorum) biçiminde cevap vermişlerdir.

“FATİH Projesi uzun yıllar devam edecektir.” Öğretmenler tarafından kabul gören diğer bir madde olmuştur. Öğretmenler FATİH Projesini bir fırsat eşitliği sağlama projesi olarak algılamaktadır. “FATİH Projesi eğitimde fırsat eşitliği sağlanmasında yardımcı olacaktır.” İfadeyi ($\bar{X}$ =2,67) “Katılıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

“FATİH Projesi ülkemizin insan kaynağı potansiyelini geliştirecektir.” İfadesini araştırmaya katılan öğretmenler onaylamaktadır ($\bar{X}$ =2,63).

“FATİH Projesi ile eğitim her yerde ve her zaman mümkün olabilecektir” ifadesine araştırmaya katılan öğretmenler tarafından “katılıyorum” şeklinde değerlendirilmiştir.

Öğretmenler “FATİH Projesi öğrencilerin geleceğe hazırlanmasına katkıda bulunacaktır.” İfadesini desteklemektedir. Araştırmaya katılan öğretmenler FATİH Projesinin kendileriyle ilgili olan iki ifadesine $\bar{X}$ =2,85 oranında katılmışlardır. Bu ifadeler “FATİH Projesi öğretmenleri elektronik ortamda içerik geliştirmeye teşvik edecektir” ve “FATİH Projesi öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlayacaktır” ifadeleridir.

Araştırmaya katılan öğretmenler “FATİH projesi öğretmenler ve öğrencileri için bir motivasyon kaynağı olacaktır” ifadelerine katıldıklarını verdikleri cevapla göstermişlerdir. Öğretmenler “FATİH Projesi kapsamında sağlanan imkânlarla öğrenciler derslerde bireysel öğrenme ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabileceklerdir” ifadesine $\bar{X}=2,74$ “katılıyorum” şeklinde değerlendirmiştir. Araştırmaya görüşleri ile katılan öğretmenler FATİH Projesinin öğrencilerin akademik başarılarını artıracaklarını düşünmektedirler. Yine benzer şekilde öğrencilerin araştırmacı yönlerinin bu proje sayesinde gelişeceği düşüncesinin öğretmenlerde mevcut olduğu tabloya göre ifade edilebilir.

Öğretmenler “FATİH Projesi aileleri bilişim teknolojileriyle tanıştıracaktır.” İfadesini destekler mahiyette cevap vermişlerdir. Katılımcı öğretmenler “FATİH Projesi ile veliler çocuklarının gelişimleriyle ilgili daha çok bilgi sahibi olacaklardır”. İfadesini de kabul etmişlerdir.

Araştırmaya görüş veren öğretmenler “FATİH Projesi kapsamında verilen/verilecek tabletler bilgisayarların kullanımı öğretmenlerin sınıf yönetimini daha etkin hale getirecektir.” İfadesine $\bar{X}=2,35$, katılmamaktadırlar.

Öğretmenler tabletlerin öğrencilerin sosyalleşme düzeylerini azaltacağına dair endişeye sahiptirler. Yine benzer şekilde tablet bilgisayarların öğrencilerin mevcut kitap okuma alışkanlıklarını elektronik ortama aktaracağı düşüncesine katılmamaktadırlar $\bar{X}=2,34$, öğretmenler “Tablet bilgisayarların öğrenciler arasındaki iş birliğini ve paylaşımı artıracaktır.” İfadesine da katılmadıklarını verdikleri cevaplarla göstermişlerdir.

Öğretmenler “Tablet bilgisayar öğrencilerin okula yönelik ilgilerini artıracaktır.” İfadesi için de olumsuz olarak değerlendirme yapmışlardır. “Tablet bilgisayarlarla engelli öğrencilerin eğitim ihtiyaçları daha kolay karşılanacaktır.” İfadesini öğretmenler desteklemektedir.

Öğretmenlerin etkileşimli tahta ile ilgili algı Tablo 4.70.'de verilmiştir.

Tablo 4.70. Öğretmenlerin Etkileşimli Tahta ile İlgili Algı Düzeyi

Derslerde Etkileşimli Tahta Kullanmak..	N	$\bar{X}$	Ss	Katılma düzeyi
Öğretimi kolaylaştırır	20710	3,04	0,61	Katılıyorum
Derslerin daha verimli geçmesini sağlar.	20710	3,02	0,63	Katılıyorum
Derslerin içeriğinin daha kolay anlaşılmasına yardımcı olur.	20710	3,05	0,61	Katılıyorum
Derslerin daha öğrenci merkezli işlenmesine olanak sağlar.	20710	2,79	0,71	Katılıyorum
Etkili biçimde grup çalışması yapılmasına imkan verir.	20710	2,72	0,72	Katılıyorum
Dersleri daha zevkli hale getirir.	20710	3,03	0,62	Katılıyorum
Öğrencilerle öğretmenin etkileşimini artırır.	20710	2,77	0,73	Katılıyorum
Öğrencilerin birbirleri ile daha fazla işbirliği yapmalarını sağlar.	20710	2,63	0,75	Katılıyorum
Öğrenme-öğretmen süreçlerinin izlenmesini kolaylaştırır.	20710	2,87	0,67	Katılıyorum
Bilgi kaynaklarına ulaşmayı kolaylaştırır.	20710	3,11	0,59	Katılıyorum
Oldukça faydalı ve gerekli bir araçtır.	20710	2,91	0,70	Katılıyorum
Ders içi zamanın daha etkin kullanılmasına olanak tanır.	20710	2,95	0,68	Katılıyorum
Öğrencilerin ilgisini derse çekmekte oldukça faydalıdır.	20710	2,99	0,65	Katılıyorum
Öğretmenin ders için daha fazla hazırlık yapmasını gerektirir.	20710	2,95	0,68	Katılıyorum
Öğretmenin dersi daha planlı ve düzenli yürütmesini sağlar.	20710	2,93	0,67	Katılıyorum
Farklı yöntem ve teknikleri daha etkin uygulamasına olanak sağlar.	20710	3,02	0,62	Katılıyorum
Öğretmenin konuyu gerçek hayatla ilişkilendirmesini kolaylaştırır.	20710	2,95	0,66	Katılıyorum
Öğretmenin motivasyonunu artırır.	20710	2,86	0,71	Katılıyorum
Öğretmenin yaratıcılığını artırır.	20710	2,88	0,70	Katılıyorum
Öğretmenin sınıftaki otoritesini güçlendirir.	20710	2,60	0,79	Katılıyorum
Öğrencinin daha hızlı öğrenmesini sağlar.	20710	2,89	0,68	Katılıyorum
Öğrencilerin derse aktif olarak katılmasını kolaylaştırır.	20710	2,83	0,70	Katılıyorum

Öğrencilerin öğrendiklerini uygulamasına olanak sağlar.	20710	2,85	0,68	Katılıyorum
Öğrencilerin problem çözme becerisini artırır.	20710	2,74	0,72	Katılıyorum
Öğrencilerin Temel kavramları öğrenmesini kolaylaştırır	20710	2,91	0,65	Katılıyorum
Öğrencilerin derse olan motivasyonunu ve ilgisini artırır.	20710	2,90	0,68	Katılıyorum
Öğretim programları tarafından daha fazla desteklenmelidir.	20710	3,09	0,66	Katılıyorum

Tabloya göre araştırmaya katılan öğretmenler derslerde etkileşimli tahta kullanmanın, “Öğretimi kolaylaştırır.”, “Derslerin daha verimli geçmesini sağlar.”, “Derslerin içeriğinin daha kolay anlaşılmasına yardımcı olur.”, “Derslerin daha öğrenci merkezli işlenmesine olanak sağlar.”, “Etkili biçimde grup çalışması yapılmasına imkan verir.”, “Dersleri daha zevkli hale getirir.”, “Öğrencilerle öğretmenin etkileşimini artırır.”, “Öğrencilerin birbirleri ile daha fazla işbirliği yapmalarını sağlar.”, “Öğrenme-öğretmen süreçlerinin izlenmesini kolaylaştırır.”, “Bilgi kaynaklarına ulaşmayı kolaylaştırır.”, “Oldukça faydalı ve gerekli bir araçtır.”, “Ders içi zamanın daha etkin kullanılmasına olanak tanır.”, “Öğrencilerin ilgisini derse çekmekte oldukça faydalıdır.”, “Öğretmenin ders için daha fazla hazırlık yapmasını gerektirir.”, “Öğretmenin dersi daha planlı ve düzenli yürütmesini sağlar.”, “Farklı yöntem ve teknikleri daha etkin uygulamasına olanak sağlar.”, “Öğretmenin konuyu gerçek hayatla ilişkilendirmesini kolaylaştırır.”, “Öğretmenin motivasyonunu artırır.”, “Öğretmenin yaratıcılığını artırır.”, “Öğretmenin sınıftaki otoritesini güçlendirir.”, “Öğrencinin daha hızlı öğrenmesini sağlar.”, “Öğrencilerin derse aktif olarak katılmasını kolaylaştırır.”, “Öğrencilerin öğrendiklerini uygulamasına olanak sağlar.”, “Öğrencilerin problem çözme becerisini artırır.”, “Öğrencilerin Temel kavramları öğrenmesini kolaylaştırır.”, “Öğrencilerin derse olan motivasyonunu ve ilgisini artırır.” ve “Öğretim programları tarafından daha fazla desteklenmelidir.” ifadelerine “Katıldıklarını” vermiş oldukları cevaplarla göstermişlerdir.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre FATİH Projesine ilişkin algı ortalama puanları ve t-testi analizi Tablo 4.71.'de verilmiştir.

Tablo 4.71. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre FATİH Projesine İlişkin Algı Ortalama Puanları ve t-testi Analizi

	N	Aritmetik Ortalama	Sd	t	P	Anlamlı Fark
Erkek	12984	60,9181	14,02283	5,521	0,000	Fark Var
Kadın	8046	59,8767	12,82302			

Tabloya göre kadın ve erkek öğretmenlerin FATİH Projesine yönelik algılarının cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermektedir. [$t(18195,148)=5,521, p<0.05$ erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere daha olumlu görüşe sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre etkileşimli tahta ile ilgili algı ortalama puanları ve t-testi analizi Tablo 4.72'de verilmiştir.

Tablo 4.72. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine göre Etkileşimli Tahta İle İlgili Algı Ortalama Puanları ve t-testi Analizi

	N	Aritmetik Ortalama	Sd	t	P	Anlamlı Fark
Erkek	12792	78,83	15,379	5,074	0,00	Fark var
Kadın	7918	77,77	14,036			

Tabloya göre kadın ve erkek öğretmenlerin etkileşimli tahta ile ilgili algılarının cinsiyete göre anlamlı bir fark gösterdiği anlaşılmaktadır [$t(17928,031)=5,074, p<0.05$ erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre etkileşimli tahtaya daha olumlu baktıkları ifade edilebilir.

Öğretmenlerin görev değişkenine göre FATİH Projesine ilişkin algı ortalama puanları ve t-testi analizi Tablo 4.73.'te verilmiştir.

Tablo 4.73. Öğretmenlerin Görev Değişkenine Göre FATİH Projesine İlişkin Algı Ortalama Puanları ve t-testi Analizi

	N	Aritmetik Ortalama	Sd	t	P	Anlamlı Fark
Öğretmen	17639	59,9519	13,62789	14,806	0,000	Fark mevcut
Okul yöneticisi	3202	63,6611	12,93261			

Tabloya göre öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin FATİH Projesine yönelik algılarının görev değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir. $[t(4587,701)=14,806, p<0.05]$ okul yöneticileri FATİH Projesine öğretmenlere göre daha müspet bakmaktadırlar.

Öğretmenlerin görev değişkenine göre etkileşimli tahta ile ilgili algı ortalama puanları ve t-testi analizi Tablo 4.74.'te verilmiştir.

Tablo 4.74. Öğretmenlerin Görev Değişkenine göre Etkileşimli Tahta İle İlgili Algı Ortalama Puanları ve t-testi Analizi

	N	Aritmetik Ortalama	Sd	t	P	Anlamlı Fark
Öğretmen	17379	78,05	14,974	8,782	0,000	Fark mevcut
Okul yöneticisi	3147	80,50	14,242			

Tablodaki verilere göre görev değişkenine bağlı olarak öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin etkileşimli tahtaya yönelik algı puanları anlamlı bir fark göstermektedir.

$[t(4499,025)=8,782, p<0.05]$ okul yöneticileri etkileşimli tahtayı öğretmenlere göre daha çok benimsemektedirler.

Araştırmaya katılanların kıdem değişkenine göre “FATİH Projesi Algısına” verdikleri cevapların varyans analizi ve Scheffe testi sonuçları Tablo 4.75’te verilmiştir.

Tablo 4.75. Araştırmaya katılanların Kıdem Değişkenine Göre FATİH Projesine Yönelik Algılarıyla İlgili Olarak Grupların Verdikleri Cevapların Varyans Analizi ve Scheffe testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlı Fark	Kıdem	N	$\bar{x}$
Gruplar arası	30001,240	4	7500,310	40, 947	1- 2,3,5	1-0-1 yıl	21030	60,5193
Gruplar içi	3851196,1	21025	183,172		2- 1,4,5	2-2-4 yıl		
Toplam	3881197,4	21029				3-5-10 yıl		
					3- 1,4,5	4-11-20 yıl		
					4- 1,2,3	5-21 yıl ve üzeri		
					5- 1,2,3			

P<0,05

Tablo 4.75 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemlerine göre FATİH Projesi algılarına yönelik görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur [F(4,21025= 40,947; p<.05].

Farkın hangi gruptan kaynaklandığını ortaya çıkarmak için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre kıdemi 0-1 yıl arasındaki öğretmenlerle 2-4 yıl, 5-10 yıl, 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzerinde kıdeme sahip öğretmenlerin görüşleri arasında fark vardır. 2-4 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerle 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler, 5-10 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerle 11-20 yıl ve 21 yıl ve üzere kıdeme sahip öğretmenler arasında görüş farklılığı mevcuttur.

Araştırmaya katılanların kıdem değişkenine göre etkileşimli tahta algısına verdikleri cevapların varyans analizi ve Scheffe testi sonuçları Tablo 4.76.'da verilmiştir.

Tablo 4.76. Araştırmaya katılanların Kıdem Değişkenine Göre Etkileşimli Tahtaya Yönelik Algılarıyla İlgili Olarak Grupların Verdikleri Cevapların Varyans Analizi ve Scheffe testi Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlı Fark	Kıdem	N	$\bar{x}$
Gruplar arası	24278,234	4	6089,559	27523,	1-2,3,4,5	1-0-1 yıl	20710	78,42
Gruplar içi	4566027,6	20705	220,528			2-2-4 yıl		
Toplam	4590305,8	20709			2- 1,3	3-5-10 yıl		
					3- 1,2,5	4-11-20 yıl		
					4- 1,5	5-21 yıl ve üzeri		
					5- 1,3,4			

Tablo 4.76. incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin kıdemlerine göre etkileşimli tahtaya algılarına yönelik görüşleri arasında 0,05 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur [$F(4,20705= 27,523; p<.05)$].

Farkın hangi gruptan kaynaklandığını ortaya çıkarmak için yapılan Scheffe testi sonuçlarına göre kıdemi 0-1 yıl arasındaki öğretmenlerle diğer tüm kıdem gruplarındaki öğretmenlerin görüşleri farklılaşmaktadır. 2-4 yıllık öğretmenlerle 0-1 yıl ve 5-10 yıl arasında kıdem sahibi öğretmenlerin görüşleri farklıdır. 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerle 0-1 yıl, 2-4 yıl ve 21 ve üzerinde kıdeme sahip öğretmenlerin de görüşleri farklıdır. 11-20 yıl arasında kıdemli öğretmenlerle 0-1 yıl ve 21 yıl ve daha fazla kıdeme sahip öğretmenle arasında manidar fark vardır. 21 ve üzeri yıl kıdemli öğretmenler 0-1 yıl, 5-10 yıl ve 11-20 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin de görüşleri farklıdır.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara dayalı sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir:

1. Araştırmaya 24171 öğretmen katılmıştır
2. Araştırmaya katılan öğretmenler içerisinde 3565 kişiyle Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenleri ilk sırada gelmektedir. İkinci sırada 2984 kişiyle matematik öğretmenleri gelmektedir.
3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %40,0'ı 31-40 yaş arasındadır. 11-20 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenlerin oranı da %40,5'tir. Öğretmenlerin %58,8'i Anadolu Liselerinde görev yapmaktadır.
4. Öğretmenler internetten en çok “e-okul, mebis sistemlerini kullanmak için” yararlanmaktadır.
5. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %7,6'sı “her zaman” kişisel cep telefonlarını kullanarak internete girdiklerini ifade etmiştir. Öğretmenlerin internete girmek için en fazla kişisel masa üstü bilgisayarları kullandıkları verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır. “Her zaman” %27,3 ve “Sık sık” %37,4'lük bir orana sahiptir.
6. Öğretmenlerin %45,5'i bilişim teknolojilerini kullanmada kendilerini “kısmen” düzeyinde yeterli bulmaktadır. Erkek öğretmenlerin %40,7'si, kadın öğretmenlerin %53,3'ü “kısmen” yeterli olarak cevap vermiştir. 51 ve üzeri yaştaki öğretmenlerin %3,3'ü kendi yeterliliğini “hiç” olarak bildirmiştir.
7. Öğretmenlerin bilişim teknolojilerini derslerde kullanımı konusunda %45,0 oranında “kısmen” yeterli olarak kendilerini değerlendirmiştir.
8. Öğretmenler bir gün içerisinde en çok “31-60” dakika arasında internette süre geçirmektedir. Öğretmenlerin %0,4'ü “hiç” zaman geçirmediğini belirtmiştir. Bir gün içerisinde internette en az ve en fazla zaman geçiren yaş grubu 21-30 yaş aralığındaki öğretmenler olmuştur.
9. Öğretmenlerin %45,6'si okullarında 13-24 ay arasında etkileşimli tahta bulunduğunu

- belirtmiştir. Öğretmenlerin %5,6's etkileşimli tahtayı “hiç” kullanmamıştır. %54,2'si 1-2 yıl arasında etkileşimli tahtayı kullanmaktadır.
10. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %23,2'si her gün için etkileşimli tahtayı öğrencilere konularla ilgili hazırladıkları sunuları (video, powerpoint, ofis belgeleri vb.) izlettirmek amacıyla kullandıkları belirtmiştir.
11. Araştırmaya katılan öğretmenler öğrencilerin etkileşimli tahtadaki bilgileri nasıl kayıt altına aldıkları konusunda %54,0'le defterlerine yazdıkları, %53,8'le USB (flash) belleklerine kopyaladıkları görüşündedirler.
12. Öğretmenlerin %55,9'u etkileşimli tahtayı yeterince kullanabildiklerini belirtirken %44,1'i bunun tersini belirtmektedir. Etkileşimli tahtayı kullanabilme konusunda en çok Bilim Sanat Merkezlerinde çalışan öğretmenlerin yetkin oldukları anlaşılmaktadır. Etkileşimli tahta kullanma konusunda Bilişim Teknolojileri öğretmenlerinin %73,2'si, Coğrafya öğretmenlerinin %71,2's i, Almanca öğretmenlerinin %66,3'ü ve İngilizce öğretmenlerinin %63,8'i etkileşimli tahtayı etkin olarak kullanabildiklerini belirtmişlerdir.
13. Öğretmenleri etkileşimli tahtaya kullanmaktan alıkoyan nedenler arasında %21,3'le Eğitim Bilişim Ağı'nda kullanabileceğim dersime uygun yeterince içerik yok ve %20,4'le teknik problemlerden dolayı maddeleri en önde gelen iki madde olmuştur.
14. Öğretmenlerin %80,4'ü FATİH Projesi eğitimde teknoloji kullanım kursuna katılmıştır. Bu kursa katılım en çok Sosyal Bilimler Liselerinde görev yapan öğretmenlerden gelmiştir (%89,6). En çok katılımın olduğu branş ise %86,2'lik bir oranla matematiktir. Öğretmenlerin %69,1'ne göre kursun süresi “uygundur”. Kursun süresinin “çok kısa” olduğunu en çok 0-1 yıl ve 2-4 yıl arasında kıdeme sahip öğretmenler ifade etmiştir.
15. Öğretmenlerin %54,3'ne göre FATİH Kursu “yeterince” katkı sağlamıştır. %5,4'ne göre bu katkı “hiç” düzeyindedir. Kursun “hiç” düzeyinde katkı sağladığını en fazla Güzel Sanatlar Lisesinde görev yapan öğretmenler ifade etmiştir.
16. Öğretmenlere göre FATİH Projesi teknoloji kullanım kursunun verimle geçmemesi sebepleri arasında %33,9'la “eğitim aldım ancak öğrendiklerimi uygulayamadığım için zamanla unuttum” ifadesi gelmektedir. Bu ifadeyi oran olarak %20,9'la “eğitimlerin içeriği yetersizdi” ifadesi takip etmektedir.
17. Öğretmenlerin %81,0' ne FATİH Projesi kapsamında tablet bilgisayar verilmiştir. Öğretmenlerin %53,1'ne göre ise öğrencilerin bazılarına tablet bilgisayar verilmiştir.

18. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %31,4'ü Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) "ayrıntılı" olarak bilmekte, %60,9'u ise "genel" olarak bilmektedir. %6,9'u "duydum ama içeriğini bilmiyorum" ifadesin kullanmıştır. EBA'yı en çok Sosyal Bilimler Liselerinde görev yapan öğretmenler bilmektedir.
19. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %42,6'sı, 1-2 yıl arasında Eğitim Bilişim Ağını kullanmaktadır. Altı ay süredir kullananların oranı %18,9'dur. Öğretmenler Eğitim Bilişim Ağından %61,5'la en çok "EBA'daki içeriklerden (animasyon, simülasyon, video, eğitsel oyun, fotoğraf, ses, e-kitap) derslerde yararlanmak için kullanmaktadır.
20. FATİH Projesinin beş bileşeni öğretmenler tarafından "önemli" olarak değerlendirilmiştir.
21. Öğretmenler Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen e Twinning faaliyetini %55,9 oranında daha önce duymadıkları şeklinde değerlendirdikleri, iTEC projesini daha önce duymayan öğretmenlerin oranı %73,3 olmuştur.
22. Öğretmenler, FATİH Projesinin eğitim sistemimiz için bir dönüm noktası olacağına, ülkemizi bilişim teknolojileri kullanımı açısından dünyanın ileri ülkeleri içine dahil edeceğine, dünyaya örnek bir proje olacağına, uzun yıllar devam edeceğine, eğitimde fırsat eşitliği sağlanmasına yardımcı olacağına, eğitimin her yerde ve her zaman mümkün olabileceğine, öğrencilerin geleceğe hazırlanmasına katkıda bulunacağına, öğretmenleri elektronik ortamda içerik geliştirmeye teşvik edeceğine, öğretmenlerin mesleki gelişimine katkı sağlayacağına, öğretmenler için motivasyon kaynağı olacağına, öğrenciler için bir motivasyon kaynağı olacağına, öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlayacağına, öğrencilerin akademik yönlerinin gelişmesine katkı sağlayacağına, aileleri bilişim teknolojileriyle tanıştıracığına, velilerin çocuklarının gelişimiyle ilgili daha çok bilgi sahibi olacaklarına, tablet bilgisayarların öğrencilerin sosyalleşme düzeylerini azaltacağına, ve tablet bilgisayarların engelli öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının daha kolay karşılayacağı ifadelerine katılmaktadır. Öğretmenler tablet bilgisayarların öğrencilerin okula yönelik ilgilerini artıracığına, tablet bilgisayarların öğrenciler arasındaki iş birliği ve paylaşımı artıracığına, tablet bilgisayarların öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını elektronik ortama taşıyacağı ifadelerine ise katılmamaktadırlar.
23. Öğretmenler etkileşimli tahta kullanmanın öğretimi kolaylaştırdığı, derslerin daha verimli geçmesini sağladığı, derslerin içeriğinin daha kolay anlaşılmasına yardımcı

olduğuna, derslerin daha ğrenci merkezli işlenmesine olanak sağladığına, derslerin daha ğrenci merkezli işlenmesine olanak sağladığı, etkili biçimde grup çalışması yapılmasına imkan verdiği. Dersleri daha zevkli hale getirdiğini, öğrencilerle öğretmenin etkileşimini artırdığını, öğrencilerin birbiri ile daha fazla iş birliği yapmalarını sağladığını, öğrenme- öğretme süreçlerinin izlenmesini kolaylaştırdığını, bilgi kaynaklarına ulaşmayı kolaylaştırdığını, oldukça faydalı ve gerekli bir araç olduğuna, ders içi zamanın daha etkin kullanılmasına olanak tanıdığına, öğrencilerin ilgisini derse çekmekte oldukça faydalı olduğuna, öğretmenin ders için daha fazla hazırlık yapmasını gerektirdiğini, öğretmenin dersi daha planlı ve düzenli yürütmesini sağladığını, farklı yöntem ve tekniklerin daha etkin uygulanmasına olanak sağladığını, öğretmenin konuyu gerçek hayatla ilişkilendirmesini kolaylaştırdığını, öğretmenin motivasyonunu artırdığını, öğretmenin yaratıcılığını artırdığını, öğretmenin sınıftaki otoritesini güçlendirdiğini, öğrencinin daha hızlı öğrenmesini sağladığını, öğrencilerin derse aktif olarak katılmasını kolaylaştırdığını, öğrencilerin öğrendiklerini uygulamasına olanak sağladığını, öğrencilerin problem çözme becerisini artırdığını, öğrencilerin temel kavramları öğrenmesini kolaylaştırdığını, öğrencilerin derse olan motivasyonunu ve ilgisini artırdığını, ğretim programları tarafından daha fazla desteklenmesini gerektiği fikrine katılmaktadır.

5.2 Öneriler

1. Öğretmenlik mesleğinin ilk yıllarında olan öğretmenlerin bilişim teknolojilerini derslere entegre etmede yaşadıkları sıkıntıları azaltmak için mesleğe yeni başlayan öğretmenlere verilecek eğitimler bu husus göz önünde bulundurularak planlanmalıdır.
2. Öğretmen adaylarının Eğitim Fakültelerinde etkileşimli tahta kullanma konusunda eğitim almaları sağlanmalıdır.
3. Öğretmenlerin internet üzerinden çevrimiçi eğitim alma, program indirme gibi alanlardaki eksiklikleri saptanıp buna yönelik politikalar geliştirilmelidir.
4. Branş öğretmenleri içerisinde bilişim teknolojileri öğretmenleri formatör öğretmen olarak yetiştirilip bu öğretmenlerin kendi dalındaki öğretmenleri eğitmeleri sağlanmalıdır.
5. Bilişim teknolojileri konusunda yetkin olan öğretmenlerin çalışmaları meslektaşlarına tanıtılmalıdır.
6. Etkileşimli tahta kullanma konusunda öğretmenlere teknik destek sağlanmalıdır.
7. Eğitim Bilişim Ağı bazı branşlar (görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi, felsefe, Almanca, Fransızca, Sağlık grubu dersleri,) için daha çok zenginleştirilmelidir.
8. Okulların alt yapı eksiklikleri (internet erişimi) tamamlanmalıdır.
9. Eğitim Bilişim Ağındaki içeriklerin öğrencilerin yaş ve düzeylerine uygunluğunu artırılması

Kaynakça

Alkan, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi: Disiplin, Kuram, Süreç, Ortam, Uzman, Uygulama*. Ankara: Anı Yayıncılık.

ALTIN, H. M. (2014). *Öğrenci, Öğretmen, Yönetici ve Veli Bakış Açısıyla Fatih Projesinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu, (2003). *Türk Bilim ve Teknoloji Politikası: 1993-2003*, Ankara.

Çağlar, E. (2012). *Yeni Medya Dolayımı Eğitim Ortamında Fatih Projesi Öğretmenlerinin Pedagojik Uygulamalarının Uluslar Arası Öğretmen Standartları ile Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.

Çiftçi, S; Taşkaya, S. M., Alemdar, M. (2013). *Sınıf Öğretmenlerinin FATİH Projesine İlişkin Görüşleri*, (Cilt 12(1), sayfa 227-240). <http://ilkogretim-online.org.tr>.

Deniz, L. (1992). Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi: Aşamalar, Eleştiriler, Öneriler. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4, 45-58.

DPT, (2010). *Bilgi Toplumu Strateji Belgesi (2006-2010)*, Ankara.

Ekici, Selda; Yılmaz, Bülent, *FATİH Projesi Üzerine Bir Değerlendirme An Evaluation on FATİH Project*, *Türk Kütüphaneciliği* 27, 2 (2013), 317, 339.

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, (2004). *Temel Eğitim Programı, Bilgi ve İletişim Raporu*, Ankara.

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, (2004). *Temel Eğitim Programında Bilgi Teknolojisi Sınıflarının Etki Araştırması*, Ankara.

Eroğlu, M., Donmuş, V. (2014). Eğitimde Tablet Kullanımının Okuma Alışkanlıklarına Etkisinin İncelenmesi, *8th International Computer&Instructional Technologies Symposium*, (331-338).

Güleç, İ., Sulak, S., Çoklar, A. N., (2014). Eğitimde Yeni Teknolojilerin Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri, *8th International Computer&Instructional Technologies Symposium*, (s. 104-109).

<http://www.ceibal.org.uy/docs/FULLAN-Ceibal-English.pdf>

http://1to1.eun.org/c/document_library/get_file?uuid=5a2f9968-94d3-4176-8e68-86f6fa53d924&groupId=10334

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digitalagenda/files/Turkey%20country%20profile.pdf>
(31/07/2013 tarihinde indirildi)

http://files.eun.org/netbooks/Acer_Netbook_Study.pdf

<http://shareit.yhgfl.net/nlincs/edcblog/2010/01/free-laptops-and-broadband-for-270000-families-dcsf-press-release/>

http://siteresources.worldbank.org/EDUCATION/Resources/WorldBank_eSchoolProgramPortugal.pdf (10/05/2012 tarihinde indirildi)

<http://www.conectarigualdad.gob.ar/categoria-faq/1>

http://files.eun.org/netbooks/Acer_Netbook_Study.pdf

http://1to1.eun.org/c/document_library/get_file?uuid=5a2f9968-94d3-4176-8e68-86f6fa53d924&groupId=10334

<https://ec.europa.eu/digital-agenda/sites/digital-agenda/files/Turkey%20country%20profile.pdf>

İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, Algı, İletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları No:69.

Kozma R. B. (2007), Comparative Analysis of Policies for ICT in Education, International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education, *Springer International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education* (Volume 20, 2008, pp 1083-1096).

Lim S. (2013), 2013 White Paper on ICT in Education Korea, Published by Korea Education and Research Information Service (www.keris.or.kr)

MEB; (2007), BT Entegrasyonu Temel Araştırması, Temel Eğitim Projesi II. Fazı, Ankara.

MEB, (2009). Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi, Ankara.

MEB İç Denetim Birimi Başkanlığı, (2013). Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi İnceleme Raporu (Danışmanlık Faaliyetleri), 26 Nisan 2013-2012-2/3, Ankara.

Millî Eğitim Sağlık Eğitim Vakfı (MESEV). (2012). 14 Kasım 2012 tarihinde http://mesev.org/index.php?option=com_content&task=view&id=3&Itemid=9

Projeler Koordinasyon Başkanlığı, (2007). BT Entegrasyonu Temel Araştırması, Ankara.

Tekinarslan, E., Top E., Gürer, M. D. (2014). Etkileşimli Tahtada Çoklu-Ortam Nesneleriyle Öğretimin Öğretmen Adaylarının Zenginleştirilmiş İçerikle Öğretime Yönelik Tutumlarına Etkisi, *8th International Computer&Instructional Technologies Symposium*, (s. 12-17).

Tenkoğlu, H., Çakır, R., (2014). Öğretmenlerin Etkileşimli Tahtaya Yönelik Kaygıları ve Teknoloji Yeterlikleri Arasındaki İlişki, *8th International Computer&Instructional Technologies Symposium*, (s. 392-405).

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, (2012). Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, Ankara.

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı, (2013). Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028.

Wagner D. A. ve diğlerleri (2005), Monitoring and Evaluation of ICT in Education Projects A Handbook for Developing Countries, The World Bank, NW Washington, DC, USA.

Yıldızhan, Y. H., (2013). Temel Eğitimde Akıllı Tahtanın Matematik Başarısına Etkisi, *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, Issue 5, (s. 110).

EK : 1

FATİH PROJESİ ALGI ARAŞTIRMASI

ÖĞRETMEN ANKETİ

Sayın Öğretmenim,

Bu anket, Bakanlığımızca yürütülen Eğitimde FATİH Projesinin sizler tarafından nasıl algılandığına dair görüşlerinizi toplamak için hazırlanmıştır. Ankette yer alan sorulara vereceğiniz cevaplar sadece bu araştırma için kullanılacak, başka hiçbir kurum ya da kişiyle paylaşılmayacaktır.

Lütfen maddeleri dikkatle okuyunuz ve size en uygun olan cevabı veriniz.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Millî Eğitim Bakanlığı

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

BİRİNCİ BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

1.Cinsiyetiniz

Erkek ( )

Kadın ( )

2.Okuldaki göreviniz

Okul yöneticisi ( )

Öğretmen( )

3.Branşınız.....

4. Yaşınız 21-30 ( ) 31-40 ( ) 41-50 ( ) 51 ve üstü ( )

5. Öğretmenlikteki hizmet süreniz

0-1 yıl ( ) 2-4 yıl ( ) 5-10 yıl ( ) 11-20 yıl ( ) 21 yıl ve üzeri ( )

6.. Görev yaptığınız okul türünü belirtiniz.

( ) Anadolu Lisesi

( ) Anadolu İmam Hatip Lisesi

( ) Fen Lisesi

( ) Çok Programlı Anadolu Lisesi

( ) Sosyal Bilimler Lisesi

( ) Spor Lisesi

( ) Güzel Sanatlar Lisesi

( ) Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

☐ Bilim ve Sanat Merkezi

☐ Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi

7.. Okulunuzun bağlı olduğu il ve ilçeyi belirtiniz.

İl: ..... İlçe: .....

8. Okulunuzun bulunduğu yer aşağıdakilerden hangisidir?

☐ Köy-kasaba

☐ İlçe merkezi

☐ İl merkezi

☐ Büyükşehir merkezi

9. Okulunuzda bulunan öğrenci sayısını belirtiniz.

100'den az ( ) 101-250 arası ( ) 251-500 arası ( ) 501-1000 arası ( )

1001-2000 arası ( ) 2001 ve daha fazla ( )

10. Okulunuzda bulunan öğretmen sayısı

5-20 arası ( ) 21-50 arası ( ) 51-100 arası ( ) 101-250 arası ( ) 251 ve daha fazla ( )

İKİNCİ BÖLÜM

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ KULLANIMI

11. İnterneti genellikle hangi amaçlarla kullanıyorsunuz (birden fazla seçebilirsiniz)?

( ) e-posta gönderme/alma

( ) e-okul, mebbis v.b. sistemleri kullanma.

( ) İnternet üzerindeki sosyal gruplar (facebook, twitter vb.) yoluyla iletişim kurma.

( ) Haber, gazete, dergi v.b. okuma

( ) Sağlıkla ilgili bilgi arama (yaralanma, hastalık, beslenme, vb.)

( ) Eğitim ve kurslarla ilgili bilgi almak

( ) Alış veriş yapma

( ) Yazılım ya da program indirme

( ) Herhangi bir konuda çevrimiçi eğitim alma (yabancı dil, bilgisayar vb.)

( ) Branşım ile ilgili bilgilere ulaşmak ve derslerime hazırlık yapmak için (yazılı soruları, öğretim planları vb.)

( ) İnternet üzerinden telefonla görüşme / video görüşmesi

( ) İnternet bankacılığı

( ) Merak ettiğim herhangi bir konuyu araştırma

( ) Eğlence

( ) Diğer (Lütfen belirtiniz).....

12. Aşağıda verilen yollardan hangilerini, ne sıklıkla internete girmek için kullanıyorsunuz?

	Hiçbir zaman	Nadiren	Sık sık	Her zaman
Kişisel cep telefonum	☐	☐	☐	☐
Kişisel tabletim	☐	☐	☐	☐
Kişisel masaüstü bilgisayarım				
Okulun masa üstü ya da dizüstü bilgisayarı	☐	☐	☐	☐
Sınıflardaki etkileşimli tahta				
İnternet kafe ya da bir arkadaşımın bilgisayarı	☐	☐	☐	☐

13. Bilişim teknolojilerini (BT) kullanmada kendinizi ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Hiç yeterli değilim( )

Kısmen yeterliyim ( )

Oldukça yeterliyim ( )

Tamamen yeterliyim( )

14. Bilişim teknolojilerini (BT) sınıf içi ders anlatımında kullanmada kendinizi ne düzeyde yeterli görüyorsunuz?

Hiç yeterli değilim( )

Kısmen yeterliyim ( )

Oldukça yeterliyim ( )

Tamamen yeterliyim( )

15. Bir gün içerisinde internette ortalama olarak ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

15 dk'dan az ( )   16-30 dk ( )   31-60 dk ( )   61-120 dk ( )   120 dk'dan çok ( )

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FATİH PROJESİ VE BİLEŞENLERİ HAKKINDA GÖRÜŞLERİNİZ

16. Okulunuzda ne kadar süredir etkileşimli tahta bulunduğunu belirtiniz.

6 aydan az ( ) 7-12 ay arası ( ) 13-24 ay ( ) 24-36 ay ( ) 36 aydan çok ( )

17. Ne kadar süredir etkileşimli tahta kullanıyorsunuz? (Kurs aldıktan sonra mı önce mi daha çok kullanım olmuş?)

( ) Hiç kullanmadım

( ) 0-6 ay

( ) 6 aydan fazla 1 yıldan az

( ) 1 -2 yıl

( ) 3 yıl ve daha fazla

18. Derslerinizde etkileşimli tahtayı hangi amaçlar için ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

	Hiç	Ayda bir kez	Ayda birkaç kez	Haftada birkaç kez	Her gün
Konularla ilgili hazırladığım sunuları (powerpoint vb) izletmek amacıyla.					
Konularla ilgili videolar izletmek amacıyla					
Öğrencilere simülasyonlar izletmek amacıyla					
Öğrencilere ses dosyaları dinletmek amacıyla					
Öğrencilerin bilgi ve becerilerini etkileşimli uygulamalarla ölçmek amacıyla					
Öğrencilerimin başka okullardaki öğrencilerle ya da uzmanlarla çevrim içi görüşmeler yapmasını sağlamak amacıyla					
İnternete girerek dersle ilgili arama yapmak amacıyla					
Öğrencilerin hazırladığı eğitim materyallerini kullanmak amacıyla					
Diğer (lütfen belirtiniz).....					

19.Öğrencileriniz etkileşimli tahtadaki bilgileri nasıl kayıt altına alıyorlar? (birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

( ) Eğitim Bilişim Ağı’nda dosya paylaşımına atıyorum öğrenciler oradan alıyor

( ) Defterlerine yazıyorlar

( ) Flash belleklere kopyalıyorlar

( ) E-posta atarak kullanıyorlar

( ) Çıktısını alıyorlar

( )Etkileşimli tahtaya kaydediyorlar

( ) Kişisel mobil araçlarıyla (tablet bilgisayar vb) görüntüsünü alıyorlar

( ) Çıktısını alıyorlar

( ) Diğer

20. Etkileşimli tahtayı yeterince kullandığınızı düşünüyor musunuz?

( ) Evet

( ) Hayır

21. Eğer etkileşimli tahtayı yeterince kullanmadığınızı düşünüyorsanız, sizi etkileşimli tahtayı kullanmaktan alıkoyan nedeni/nedenleri belirtiniz (birden fazla işaretleyebilirsiniz).

( )Etkileşimli tahtada kullanabileceğim dersime uygun yeterince içerik yok

( )Etkileşimli tahtayı kullanmayı yeterince bilmiyorum

( )Uyguladığım ders anlatma metodunun, etkileşimli tahta kullanmadan daha etkili olduğunu düşünüyorum

( ) Etkileşimli tahtayı hazırlamak uzun zaman alıyor

( ) Öğrenciler etkileşimli tahtayı kullanmamı istemiyor

( ) Okul idarecilerim etkileşimli tahtayı kullanmamı engelliyor

( ) Teknik problemlerden dolayı (Etkileşimli tahtada ya da internet erişiminde sorun var)

( ) Kullanabileceğim etkileşimli tahta yok

( ) Arıza yapmasından tedirginim.

Diğer (Lütfen belirtiniz) .....

22. FATİH Projesi Etkileşimli tahta kullanma kursuna katıldınız mı?

( ) Evet ( ) Hayır

Eğer katıldıysanız tarihini belirtiniz.

23. Kursun süresi hakkında görüşünüzü belirtiniz.

( ) Çok kısaydı ( ) Kısaydı ( ) Uygundu ( ) Uzundu ( ) Çok uzundu

24. FATİH kursu, dersinizde bilişim teknolojilerini kullanmanıza ne düzeyde katkı sağladı?

( ) Oldukça fazla

( ) Yeterince

( ) Oldukça az

( ) Hiç katkı sağlamadı

25. FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanım Kursunun sizin için verimli geçmemesinin nedeni nedir?

( ) Eğitimlerin içeriği yetersizdi

( ) Eğitimcileri yetersizdi

( ) Eğitim ortamı uygun değildi

( ) Eğitim için yeterince motive edilmedim

( ) Eğitimi aldım ancak öğrendiklerimi uygulayamadığım için zamanla unuttum

( ) Diğer .....

26.. FATİH projesi kapsamında size tablet verildi mi?

( ) Evet ( ) Hayır

27. FATİH projesi kapsamında dersine girdiğiniz öğrencilere tablet verildi mi?

( ) Evet
( ) Bazılarına
( ) Hayır

28. Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) biliyor musunuz?

( ) Hiç duymadım
( ) Duydum ama içeriğini bilmiyorum
( ) Genel olarak biliyorum
( ) Ayrıntılı olarak biliyorum

29. Ne kadar süredir Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) kullanıyorsunuz?

( ) Hiç kullanmadım
( ) 6 ay
( ) 6-12 ay
( ) 1-2 yıl
( ) 2-4 yıl
( ) 4 yıldan fazla

30. Eğer kullanıyorsanız, EBA'yı hangi amaçlarla kullanıyorsunuz? (birden fazla işaretleyebilirsiniz)

( ) Geliştirdiğim ders (video, simülasyon, sunum vb.) materyallerini paylaşmak için
( ) Düzenlenen yarışmalara (EBA Kadraj, EBA karikatür, EBA kısa film, EBA Deney..v.b.)
( ) Yaptığım çalışmaların daha görünür ve bilinir hale gelmesi için paylaşım yapmak
( ) Derslerimde kullandığım elektronik içeriklere (Animasyon, simülasyon, video, eğitsel oyun, fotoğraf, ses, e-kitap. v.b) erişmek için
( ) EBA'daki forumlarda diğer öğretmenlerle bilgi ve deneyim alışverişi yapmak için
( ) Dersimde kullanacağım içerikleri geliştirmek için
( ) Duyuru ve haberleri takip etmek

- ( ) UZEM’den yapılan canlı yayınları izlemek için
- ( ) FATİH projesi hakkında yardım ve destek almak için
- ( ) Diğer...

31. FATİH projesinin aşağıda verilen bileşenlerini ne derece önemli bulduğunuzu belirtiniz?

	Son derece önemli	Önemli	Önemsiz	Son derece önemsiz
Okulların Donanım, yazılım ve internet altyapılarının geliştirilmesi	O	O	O	O
Öğretim programlarında bilişim teknolojilerinin etkin kullanımının sağlanması	O	O	O	O
Bilişim teknolojilerinin derslerde etkin kullanılabilmesi için öğretmenlere hizmetiçi eğitim verilmesi	O	O	O	O
Bilinçli, güvenli, yönetilebilir ve ölçülebilir bilişim teknolojilerinin ve internet kullanımının sağlanması	O	O	O	O
Derslerde kullanılacak elektronik içeriklerin (Simulasyon, animasyon, video, sunum,...v.b.) hazırlanması ve kullanılmasının sağlanması	O	O	O	O

32. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen Avrupa Birliği destekli eTwinning Faaliyetine katılım durumunuz nedir?

- ( ) eTwinning Faaliyetini daha önce hiç duymadım
- ( ) eTwinning Faaliyetinin ne olduğunu biliyorum
- ( ) eTwinning portalının aktif bir üyesiyim.
- ( ) eTwinning kapsamında gerçekleştirilen en az bir faaliyete katıldım.
- ( ) eTwinning Faaliyeti kapsamında proje/ler gerçekleştirdim.

33. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen ve eğitimde teknoloji kullanımını hedefleyen Avrupa Birliği destekli iTec projesine katılım durumunuz nedir?

- ( ) iTec projesini daha önce hiç duymadım
- ( ) iTec projesinin ne olduğunu biliyorum
- ( ) iTec projesi kapsamında gerçekleştirilen en az bir faaliyete katıldım.
- ( ) iTec projesi faaliyetlerinde aktif bir şekilde yer aldım

FATİH PROJESİ İLE İLGİLİ ALGI DÜZEYİ

İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	İstisnalarla	katılıyorum
FATİH Projesi, eğitim sistemimiz için bir dönüm noktası olacaktır.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, ülkemizi bilişim teknolojileri kullanımını açısından dünyanın ileri ülkeleri içine dâhil edecektir.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH projesi, dünyaya örnek bir proje olacaktır.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH projesi, uzun yıllar devam edecektir.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH projesi, Eğitimde fırsat eşitliği sağlanmasına önemli katkı sağlayacaktır.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, ülkemizin insan kaynağı potansiyelini geliştirecektir.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi ile eğitim her yerde ve her zaman mümkün olabilecektir.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, öğrencilerin geleceğe hazırlanmasına katkıda bulunacaktır	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, öğretmenleri elektronik ortamda içerik geliştirmeye teşvik edecektir.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlayacaktır.	( )	( )	( )	( )	( )
Öğretmenlerin FATİH projesi hakkında kaygı duymamaları için, öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitim olanakları arttırılmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, <u>öğretmenler</u> için bir motivasyon kaynağı olacaktır.	( )	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, <u>öğrenciler</u> için bir motivasyon kaynağı olacaktır.	( )	( )	( )	( )	( )

İfadeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Hiç katılmıyorum
FATİH Projesi kapsamında sağlanan imkanlarla, öğrenciler derslerde bireysel öğrenme ihtiyaçlarını daha kolay karşılayabileceklerdir.	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, öğrencilerin akademik başarılarının arttırılmasına katkı sağlayacaktır.	( )	( )	( )	( )
FATİH Projesi, öğrencilerin araştırmacı yönlerinin gelişmesine katkı sağlayacaktır.	( )	( )	( )	( )
FATİH projesiyle, aileler bilişim teknolojileriyle tanışacaktır.	( )	( )	( )	( )
FATİH projesiyle, veliler çocuklarının gelişimleriyle ilgili daha çok bilgi sahibi olacaklardır.	( )	( )	( )	( )
FATİH projesi kapsamında verilen/verilecek tablet bilgisayarların kullanımıyla öğretmenlerin sınıf yönetimini daha etkin hale getirecektir.	( )	( )	( )	( )
Tablet bilgisayar uygulaması öğrencilerin sosyalleşme düzeylerini azaltacaktır.	( )	( )	( )	( )
Tablet bilgisayarlar, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını elektronik ortama taşıyacaktır.	( )	( )	( )	( )
Tablet bilgisayarlar, öğrenciler arasındaki iş birliğini ve paylaşımı arttıracaktır.	( )	( )	( )	( )
Tablet bilgisayarlar, öğrencilerin okula yönelik ilgilerini arttıracaktır.	( )	( )	( )	( )
Tablet bilgisayarlarla, engelli öğrencilerin eğitim ihtiyaçları daha kolay karşılanabilecektir.	( )	( )	( )	( )

ALTINCI BÖLÜM

ETKİLEŞİMLİ TAHTA İLE İLGİLİ ALGI DÜZEYİ

Derslerimde etkileşimli tahta kullanmak	Hiç	katılmıyorum	Katılmıyorum	Katlıyorum	Tamamen	katlıyorum
1. Öğretimi kolaylaştırır						
2. Derslerin daha verimli geçmesini sağlar						
3. Derslerin içeriğinin daha kolay anlaşılmasına yardımcı olur						
4. Derslerin daha öğrenci merkezli işlenmesine olanak sağlar						
5. Etkili biçimde grup çalışması yapılmasına imkân verir						
6. Dersleri daha zevkli hale getirir						
7. Öğrencilerle öğretmenin etkileşimini artırır						
8. Öğrencilerin birbirleri ile daha fazla işbirliği yapmalarını sağlar						
9. Öğrenme-öğretmen süreçlerinin izlenmesini kolaylaştırır						
10. Bilgi kaynaklarına ulaşmayı kolaylaştırır						
11. Oldukça faydalı ve gerekli bir araçtır						
12. Ders içi zamanın daha etkin kullanılmasına olanak tanır.						
13. Öğrencilerin ilgisini derse çekmekte oldukça faydalıdır						
14. Öğretmenin ders için daha fazla hazırlık yapmasını gerektirir						
15. Öğretmenin dersi daha planlı ve düzenli yürütmesini sağlar						
16. Farklı yöntem ve teknikleri daha etkin uygulamasına olanak sağlar						
17. Öğretmenin konuyu gerçek hayatla ilişkilendirmesini kolaylaştırır						
18. Öğretmenin motivasyonunu artırır.						
19. Öğretmenin yaratıcılığını artırır.						
20. Öğretmenin sınıftaki otoritesini güçlendirir.						

Derslerimde etkileşimli tahta kullanmak	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
21. Öğrencinin daha hızlı öğrenmesini sağlar.				
22. Öğrencilerin derse aktif olarak katılmasını kolaylaştırır.				
23. Öğrencilerin öğrendiklerini uygulamasına olanak sağlar				
24. Öğrencilerin problem çözme becerisini artırır.				
25. Öğrencilerin Temel kavramları öğrenmesini kolaylaştırır				
26. Öğrencilerin derse olan motivasyonunu ve ilgisini artırır.				
27. Öğretim programları tarafından daha fazla desteklenmelidir				